

Carpații

Deposito legal: M. 8.17-1264

Director: Aron Cotruș + REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

1877-1977

Centenario de la Independencia de Rumania
por Traian POPESCU

Cuando hablamos del centenario de la independencia de los países del este de Europa, o de los Balcanes, no debemos equivocarnos pensando que se trata de antiguas colonias emancipadas en el siglo XX.

No. ¡Categoricamente no!

Se trata de países con civilización propia milenaria, pero los cuales, debido al sistema feudal de la Edad Media en el viejo continente, una vez derribado el imperio europeo de Roma y frenadas las invasiones bárbaras, tuvieron que vivir en pequeños principados, con esporádicos momentos de libertad, con vasallajes impuestos por las circunstancias internacionales de la época, bajo soberanía ajena, o algunos bajo la esclavitud impuesta por los "grandes" del tiempo: austriacos, turcos, polacos y más tarde rusos.

La mala suerte, las intrigas especialmente, los fallos políticos o guerreros, el deseno de expansionismo y conquista de los vecinos, o la falta de conciencia nacional, le proporcionaron siglos de injusticia y de sufrimientos.

Los daco-romanos, producto de los dos siglos de "Dacia Felix" romana, retirada por el empuje bárbaro del este asiático la administración de Roma, fueron obligados a vivir escondidos en los bosques y las montañas del país todo el milenio de invasiones bárbaras del este, lanzados a la conquista de los restos del imperio romano.

Constituidos en pequeñas comunidades, bajo el mando de un príncipe o Voivoda (palabra de origen búlgaro, compuesta de voi = guerra, y voda = jefe, jefe guerra), los daco-romanos bajaban cuando la tormenta pasaba, reconstruían sus aldeas y ciudades, araban sus campos, hasta que nuevas hordas se acercaban. A muchos les asimilaban — como las tribus de esclavos cultivadores de la tierra y habitantes búlgaros — a los pecenegos y a los cumanos. Así se forjó el pueblo rumano que sobrevivió hasta hoy.

Por eso los vestigios de su civilización y su existencia en este período quedan enterrados bajo la tierra que cubrió sus ciudades tras el paso de las hordas invasoras.

Los rumanos formaban tres grupos.

Uno al norte y oeste de los Cárpatos, conocido en la historia como Transilvania, cuyo territorio, más abrigado contra las invasiones por las montañas, tuvo la oportunidad de llegar más pronto a formas estatales, así que los húngaros, cuando invadieron nuestras tierras en el año 896, encontraron cuatro principados rumanos bajo el mando de los príncipes Gelú, Gład, Menemuruth y Kean, a los cuales vencieron después de largas y duras batallas, formando el principado independiente de Transilvania, pero controlado por ellos.

Otro grupo vivía al este de los Cárpatos hasta más allá del Danubio.

Estos tardaron más de cuatro siglos en llegar a una forma estatal propia, formada por grupos rumanos refugiados de las persecuciones húngaras, del norte de Transilvania, de la provincia de Maramureș, en el año 1288, bajo

O SUTA DE ANI DE INDEPENDENTA 1877-1977

de N. S. GOVORA

N el año 1875 empezaba o nueva crisis orientalista. Instigación de toda la Europa. Rusia, se adueña de la aduana, alta potencia. Austroungaria, que el es, vota a la desdicha del camino sobre Salónica (1). En aquel año se considera que el imperio turco se descompone y que el desajuste se le da un brinco, porque a la se preboscá. Din aquella preboscá turca, que dos potes votan a la se fiacare ces mas mare parte. Jocu del de Marie potes a complicat y difícil, Anglia,

En urmărirea intereselor ei, dorea cu orice preț menținerea imperiului otoman. Bismarck era preocupat de menținerea hegemoniei Germaniei în Europa apuseană. Franța își lega rănilile după capitularea de la Sedan, așa că cei doi. Rusia și Austroungaria erau puterile cele mai interesate la distrugerea și împărțirea Turciei. Numai că în afara celor două puteri numite, apărea o a treia, incidentă de drept dar existentă de fapt: Ungaria. Ungaria făcea parte din imperiul austro-ungar, dar ministrul de externe al acestei puteri făcea oare câteodată Andrássy, un ungur, care nu uita această și urmărirea cu tenacitate apărarea intereselor Ungariei.

În Rusia, care și de data aceasta urmărea realizarea viziunii lui Petru cel Mare și a Ecaterinei, adică cucerirea Țării de Jos, erau două tendințe: una, agresivă, a panslavizării, care vota bruscarea situației, nesocotirea celorlalte puteri europene și întrebuintarea forței; a doua tendință, moderată, avea în față pe împăratul Alexandru al II-lea și pe ministrul de externe Gorceacov. Aceștia credeau că la Țării de Jos se poate ajunge pe calea negocierilor, a negocierilor rașugi fără îndoieli, adică a plăcării celorlalte puteri biceale care contele Andrássy, un ungur, care nu utilizarea forței, dar aceasta trebuia să se întample la momentul potrivit, așteptându-se momentul cel mai favorabil.

Panslavizării, în față cu Danilevski, Akasov, Katkov, F. Dostoievski, aveau un element important printre ei, pe generalul Ignatiev, ambasadorul Țării la Constantinopol. Pentru a ajunge la scopul, Rusia avea să utilizeze și de data aceasta pretextul de totdeauna: apărarea creștinilor din imperiul otoman, asupriți de necredincioși, motiv pentru care, "ne puteam dormi bine" nici Alexandru al II-lea, nici panslavizării și nici Gorceacov.

Agitațiile au început în 1875, agitații care preveșteau războiul. În 1877, în Septembrie, deci înainte de citate agitații, a avut loc o primă întrevvedere la Berlin a celor trei împărați, Alexandru al II-lea, Franz Iosif și Wilhelm I. Acesta din urmă își avea și el planurile lui care erau împiedicarea unui război între Rusia și Austroungaria dar și împiedicarea unei prietenii durabile între aceste țări și aceasta pentru ca Germania să aibă mână liberă în Occident. În cazul totuși a izbucnirii unui război între cele

(Continuă pag. 8)

doi puteri numite, Bismarck se inclina hotărât de partea Austro-ungariei. Intrevederea de la Berlin a avut ca prim rezultat întărirea alianței celor trei împărați: *Der drei Kaiserbund*. Punctele principale ale acestei înțelegeri au fost păstrarea granițelor actuale ale Statelor europene, combaterea înverșunată a oricărui spirit revoluționar și rezolvarea împreună a oricărei probleme ce s'ar fi ivit în chestiunea orientală. Nu se precizase nimic și deocare fiecare se considera câștigătorul.

În Mai 1875, Tarul Rusiei a venit însoțit de ministrul său de externe, Gorceacov, ca să viziteze expoziția ce se organiza la Viena. Desigur acesta era un pretext. S'a ajuns la o înțelegere care s'a semnat de către cei doi împărați. Scopul acestei înțelegeri era "evident", păstrarea păcii în Europa. În cazul unei agresiuni, cei doi împărați urmau să se înțeleagă asupra ajutorului de lăsat. Dacă s'ar fi ivit necesitatea unei acțiuni militare, ea se putea aranja printr-o convenție specială.

Austro-ungaria începea să privească cu interes spre populațiile creștine din Turcia. În special spre acelea din vecinătate, adică spre Bosnia și Hercegovina. Populația acestor provincii era mai mult mahomedană decât creștină, dar natural, ce împotri, era pretextul. În ciocnirea pretextelor rus și austrie, intervenția și contele Andrássy care apăra interesele Ungariei, și interesele acestei țări erau împiedicate cu orice preț a formării unui Stat puternic slav, în Balcani. Motivele sunt lesne de înțeles.

În Iulie 1875, populația din Hercegovina se răscoală contra Porții, refuzând să mai plătească dările și să execute corveele. Mișcarea s'a întins în Bosnia, iar Serbia și Muntenegru interveneau trimițând bande care să îngroape rândurile răscoalelor.

Rusia, Austria și Germania, împreună cu Franța și Italia au cerut Porții la 20 August 1875, să intre în tratative cu răscoala, dar în același timp le-a făcut cunoscut acestora că nu se pot aștepta de la nici un ajutor din partea Statelor străine. Situația s'a complicat prin apariția de semne de răscoală în Bulgaria, în Serbia și Muntenegru pleacă zilnic voluntari, comitetele panslaviste din Moscova îl îndemneau pe răscoala să continue lupta, trimițându-le bani și ofițeri (2). Gorceacov informă pe principii din Belgrad și Cetinje că nu-l va susține dacă turbură pacea în Balcani. Aceasta era atitudinea oficială, pe sub mână însă, diplomații ruși îl îndemneau pe Sârbi să se pregătească în vederea luptei de eliberare.

Germania, Austro-ungaria și Rusia au intervenit la Constantinopol pentru a obliga Poarta să procedes la reforme radicale și imediate pentru îmbunătățirea situației creștinilor. Sultanol, silit, a anunțat reforme printr-o înțelegere din 2 Octombrie 1875 și prin firmanul din 12 Decembrie din același an, dar răscoala le-au primit cu neîncredere. Contele Andrássy a pregătit un proiect de reforme, care a fost îmbrățișat cu căldură de generalul Ignatiev, care considera că Turcia va merge spre prăbușire dacă va urma aceste sfaturi (3). Generalul Ignatiev care la acea vreme nu era încă pentru o intervenție militară, a căutat să ajungă la soluționarea crizei bosniace, intervenind cu Muntenegru să nu mai susțină pe răscoala. În schimb unor avantaje teritoriale, dar această soluție nemulțumea pe contele Andrássy, care vedea în aceasta întărirea poziției unui principiu slav, și deocare a amenințat cu demisia. Bismarck a intervenit pentru aplanarea conflictului, declarând că nu se opunea ca Rusia să ocupe Basarabia, iar Bosnia să treacă în stăpânirea Austro-ungariei. Asemenea anexări însă nu se puteau întâmpla în situația politică de atunci. Acțiunea panslavistă se afirma între timp cu mai multă putere, influențând întreaga politică rusească. Teoriile acestei politici încep să se identifice cu ale mișcării panslaviste.

Contele Andrássy a prezentat nota în Constantinopol la 31 Ianuarie 1876. Prin această notă se indica că puterile europene înțeleg să se pună capăt luptei sângeroase din Balcani, prin unele reforme. Germania încuraja pe contele Andrássy, Franța și Italia și-au dat aprobarea iar Anglia făcea toate rezervele Turciei, printr-o notă din 13 Februarie 1876, se declara gata să facă cele mai multe din reformele cerute de Andrássy, sultanolul promulgând chiar o înțelegere în acest sens. Dar răscoala voia reforme mai radicale.

Austro-ungaria se amesteca tot mai mult în provocarea răscoalelor din Balcani, Henry Elliot, ambasadorul englez la Constantinopol scria la 7 Aprilie 1876 că guvernul austriac a avut o comportare lamentabilă, provocând o răscoală formidabilă. Agentul Românii la Belgrad, A. Sturdza, comunica încă de la 30 Iulie 1876 că în capitala Serbiei se credea că Austria este autorea uneilor din Hercegovina, sau că ea căută să profite de aceste uneții (4).

Atunci Gorceacov, tot mai mult sub influența panslavistilor, a crezut că a sosit momentul pentru înlăturarea vinului lui Petru cel Mare. Se bucura în acest scop pe ajutorul lui Bismarck care, scoțea el, le este dator o poliță de recunoștință pentru neintervenția Rusiei în zdrobirea

Austriei în 1806 și a Franței în 1870. Interesele Austriei și Rusiei în Balcani erau protivnice, deocare Bismarck căuta să localizeze conflictul numai în Orient, pentru a avea el mână liberă în Occident și pentru a păstra o strictă neutralitate, din greutatea de a alege între cei doi vecini, ambii aliați (5).

Răscoala tindea să la proporții și să dea naștere la un conflict general. Panslavii încurajau pe răscoala, dar Gorceacov era covins că totul se va aranja fără un conflict armat, secolind că același lucru îl dorește și cancelarul german. Bismarck era de acord cu anezarea, Basarabiei de către Rusia și a Bosniei de către Austria. Pentru a-l înblăni și pe Englezii, Bismarck le oferea acestora Egiptul (777). Gorceacov căuta o înțelegere cu Andrássy, dar sub presiunea panslavistilor, a fost silit să la atitudine, atunci când Turcii au voit să ocupe Serbia și Muntenegru. Monarhia habsburgică urmărea să profite de orice încurcătură pentru a anexa teritoriile vizate. "Suntem interesați în tot cealce se petrece în Orient și cealce s'ar face fără noi, s'ar face contra noastră", spunea Andrássy lui Novikov, ministrul Tarului la Viena (6).

Într-o astfel de neînțelegere între puteri, răscoala la proporții. În primăvara următoare se răscoală Bulgarii, dar încercarea lor este înăbușită în sânge, cealce a provocat emoție, mai ales în Anglia. Panslavii se agitău, generalul rus Cernaeve lupta în rândurile armatei sârbești iar Ignatiev, devenit fanatic partizan al Uniunii slave, făcea eforturi pentru intervenția Rusilor în favoarea răscoalelor. În aceste eforturi utiliza și minciuna, minciuna rusească, comunicând în mod secret ambasadorului englez la Constantinopol, Elliott, că s'a încheiat o convenție între Serbia, Muntenegru și România. Tot Ignatiev sfătuia pe Turci să reziste prealunilor Puterilor europene, cu scopul de a se ajunge cât mai repede la război.

În Mai 1876 lăbucni o răscoală la Constantinopol. Sultanol Abdul-Azis a fost detronat și înlocuit cu Murad al V-lea. Aceasta a făcut pe Sârbi și Muntenegreni să creadă că a sosit sfârșitul imperiului turcesc și deocare seamează un tratat de alianță secret, la Veneția, la 3 Iunie 1876. Principele Carol al României nu dorea, deocare să se amestece în conflictul balcanic. El făcea urările cele mai ardoare pentru biruința Sârbilor și întrucât se părea că războiul este inevitabil, era hotărât să păstreze neutralitatea cât mai mult posibil, până se vor lămurii lucrurile (7).

La 2 Iulie armata sârbă trecea frontiera, Muntenegru declarând și el război Turcilor. Politica de neutralitate a Romaniei a fost aprobată de Puterile europene și, în special, de Bismarck. Ministrul de externe al României Mihail Kogălniceanu, nu a fost de acord cu această neutralitate și la 28 Iulie 1876 demisionează și printr-o circulară aducea la cunoștința Europei că "străgătele de indignare și de protest se aud din toate părțile și lumea creștină orientală ne acuză cu glas tare că sancționăm prin neutralitatea noastră și prin tăcerea noastră, aceste crime oribile, care se comit chiar lângă porțile noastre" (8).

S'a pregătit atunci o întâlnire între Alexandru al II-lea și Franz Josef. Tarul care se găsea în Austria pentru o cură (Ems și Jüngenheilm) fu vizitat de către arhiducele Albrecht și acolo s'au stabilit toate detaliile întâlnirii. Au fost prezente și miniștrii de externe, Gorceacov și Andrássy. Mergând în același trăsura spre Reichstadt, unde a avut loc întrevederea, Gorceacov a voit să-l citească memoriul pe care-l pregătise, dar Andrássy l-a întrerupt, întrebându-l pe neașteptate: "Printrule, înainte de a-l da osteneala să-mi citești, da-mi voie să-ți pun câteva chestiuni care ar lămurii mai repede situația: *vreți să ocupați Constantinopolul?*" Foarte surprins, cancelarul rus l-a răspuns imediat: "De loc" și contele Andrássy se grăbi să completeze: "Glăd Domnului, căci altfel am fi avut război împreună". Dar, Andrássy îi propuse anexarea Basarabiei, punându-l o altă întrebare: "Voiți la momentul oportun, Basarabia?". Desigur, răspunsul Gorceacov, pentru că acesta a fost lăsat de la noi. Gorceacov afirma aceste la 8 Iulie 1876 și istoriografia românească comunistă îl aprobă total (istoria României, scria de o Comisie dirijată de P. Constantinescu-Iași), și nu-l contrazice (istoria Românilor de C. C. Giurescu).

La Petersburg erau două curente: Gorceacov care se situa pe linia unei înțelegeri cu Austria, alta era a generalului Ignatiev (panslavist), care scoțea că se poate trece peste piedicile întâmpinate din partea celorlalte puteri. Într-o stăruință panslavistilor care cereau ca Rusia să se instaleze la Constantinopol imediat și "soluția europeană", Tarul alsece, de moment, pe ultima. În privința Constantinopolului, lordul Derby spunea la 11 Septembrie 1876: "Nici o mare putere nu este dornică să-l vadă în stăpânirea altui, nici un Stat mic n'are puterea să-l păstreze; o ocupare internațională este un expedient "indoleinle și primedios" (9).

La Reichstadt s'a ajuns numai la o înțelegere principială. S'au pus două ipoteze. Una era ca Turcia ar fi ieșit victorioasă din război, cealaltă era că Turcia ar fi fost învinsă,

În primul caz, semnatarii se angajau să la măsuri ca războiul să nu devină o luptă de exterminare. În cazul al doilea se prevedea o seamă de măsuri din care cea mai importantă era ocuparea Bosniei și Hercegovinei de către Austria și neingăduirea formării unui Stat slav puternic în Balcani (10). În cealce ne privește pe noi, se conșenea ca Rusia să-și ocupe frontierele sale naturale (?), adică Basarabia. O altă dispoziție importantă era: Constantinopol, cu o anumită porțiune de teritoriu, va deveni oraș liber.

Comunicatul cunoscut în toată Europa era: "Cei doi împărați s'au despărțit în cea mai bună înțelegere; ei au hotărât să proclame principiul neintervenției. Numai dacă împrejurările vor cere, se vor angaja convorbiri între Mariile puteri creștine". Cercurile românești erau îngrijorate. Ziarul "Românul", încă la 2 și 15 Noiembrie 1875, când izbucnise criza în Balcani, scria că Basarabia ar fi sacrificată. În ziarul "Le Monde" din 10 Ianuarie 1876, se scria, printre altele, că în schimbul Basarabiei, Rusia ar consimți la independența României, dându-și în schimb Dobrogea cu portul Rustendge. În ziarul "Petersburger Herald" se vorbea de reluarea Basarabiei, oferindu-și-se în schimb niște insule din fața portului Giurgiu, care aparțineau însă, României (11).

Sacrificarea Serbiei nu putea fi pe placul generalului Ignatiev. El stăruia să albe în Slavi din Balcani aliați în vederea ocupării Strătorilor, convingerea lui fiind că Tarigradul nu putea deveni oraș liber.

Fără de România s'a păstrat cel mai desăvârșit secret asupra acordului de la Reichstadt. Agenții diplomați români n'au putut afla nimic în informațiile date de ei, erau eronate. Se da totuși ca sigur că Ion Brătianu era la curent, cel puțin din destăinurile presei, dacă nu pe altă cale. În întâlnirea pe care a avut-o la Livadia, în Octombrie 1876, Brătianu a încercat să afle adevărul, dar n'a reușit. Cealce a mai grav, e că nu a primit nici o asigurare asupra Basarabiei.

Cele stabilite în principiu la Livadia, s'au transformat într-o convenție semnată la 4 Aprilie 1877, la București, tot fără nici o asigurare asupra Basarabiei. Zvonul care circula că România va fi împărțită între Rusia și Austria, l-au obligat pe Brătianu să semneze. Când s'a hotărât trecerea Dunării de către armata română pentru a veni în ajutorul Rusilor în dificultate la Plevna, Domnitorul Carol stia că Rusia ne cerea Basarabia și ne oferea în schimb Dobrogea, dar nu avea ce face, din teama că România ar putea deveni teatrul de război. Mihail Kogălniceanu, care redevenise ministru de externe la 2 Aprilie 1877, cunoștea aceste puncte ale înțelegerii de la Reichstadt, aliate în călătoriile făcute în timpul cât n'a mai fost ministru de externe, cât și în altele făcute după revenirea lui în fruntea acestui minister. În consiliul ținut la Palat la 1 Aprilie 1877, când s'a discutat asupra oportunității încheierii convenției între Rusia și România relativ la trecerea trupelor rusești pe teritoriul României, Kogălniceanu și-a exprimat convingerea că Rusia învingătoare, va lua Basarabia (12).

Dupa începerea războiului, cercurile oficiale rusești nu mai ascundeau hotărârea de a lua Basarabia. Alexandru al

Armata română în drum spre front.

II-lea, Gorceacov și Ignatiev, în diverse împrejurări, înformaseră pe miniștrii români asupra intențiilor lor. Trupele rusești se aflau pe teritoriul nostru, pe baza unei convenții semnate, secretul nu mai avea rost să fie păstrat. La 23 Iunie 1877, I. Baliceanu, agentul României la Viena, la 23 Iunie 1877, I. Baliceanu, agentul României la Viena, comunica că Austria sfătuiește pe Români să nu treacă în Dobrogea, Rusia are de gând să dea României o bucată din Dobrogea, iar în schimb să reia partea din Basarabia, care a fost unită cu Moldova, prin tratatul de la Paris (13).

Ion Brătianu s'a așezat din toate puterile să salveze Basarabia, dar a avut de luptat cu perfidia rusească. La

Livadia, chiar de la prima întrevedere, l-a întrebat pe Gorceacov, cancelarul rus, care sunt intențiile Rusiei asupra Basarabiei, și acesta l-a răspuns enigmatic: "Mie nu-mi place să răspund, mie îmi place să fiu ghicit". La o altă întâlnire, a revenit spunându-i lui Gorceacov: "Fîndcă vă place să fiți ghicit, eu cred că v'am ghicit. Am ghicit că Dvoastră aveți intenții rele cu privire la Basarabia". Diplomatul rus a protestat, afirmând că nu se gândea la așa ceva. "Cum se poate, a spus el. Apoi Basarabia, nu este consacrată prin tratate? Și credeți că nu se vor respecta tratatele?" (13). Diplomatul rus Neidov, sosit la București în vederea tratativelor pentru convenția militară, atunci când Brătianu l-a cerut să garanteze integritatea teritoriului României, deci să se lege formal că Rusia nu se va atinge de Basarabia, a protestat, declarând că aceasta e o "ofensă". "Dar cum puteți Dvs să credeți că ar exista asemenea intențiuni? Rusia nu are desajuns o Polonie? Ce, credeți că vrea să-și crească alta? Și, în orice caz, nu pot cere această guvernului meu, deoarece această banală este o ofensă" (14). Să mai vorbim de ipocrizia rusească? Spun rusească și nu țaristă, cum vrea să nu covingă istoriografia românească comunistă, că Rușii comunisti ar fi alții!!! La întrebarea pusă de Ion Brătianu baronului Offenber, agentul diplomatic rus de la București, acesta l-a răspuns categoric: "Noi să vă lăsm Basarabia? Dar nu avem pământ destul!!! Tar Ignatiev, întrebă tot de Brătianu, l-a răspuns cu lacrimi în ochi (11) că nu se va întâmpla aceasta. Despre Ignatiev, Brătianu spunea că e singurul om care l-a înșelat în viața lui (15).

Tarul a ajuns la convingerea că trebuie să adopte teza panslavistilor, "pentru că Europa nu vrea să îndeplinească cealce recunoștea ca just, uman și necesar, sunt decise să acționeze singur... Am dreptul să aștept ca să fiu lăsat să acționez singur, dacă nimeni nu vrea să coopereze cu mine", spunea Alexandru al II-lea. Bineînțeles, Rusia găsea "just", "uman" și "necesar" să ocupe Constantinopolul și odată cu el, pe toți cei ce se găseau în calea lui. Cealce nici una dintre celelalte puteri nu putea admite, în special, Austro-ungaria. Aceasta încheiase un acord secret cu Anglia, în care se stipula între altele, că Rusia nu poate face achiziții teritoriale pe maiul drept al Dunării și nici anexa sau domina România. Acordul de la Reichstadt fusese o fleciune, fiecare dintre semnatarii căutând să-l înșele pe celălalt. Gorceacov a definit acest acord în felul următor: "Noi vom duce greul și vom suporta riscurile, în vreme ce Austro-ungaria își asigură fără nici o luptă, o posesie, care poate rămâne definitiv în mâinile sale (16).

În vremea aceasta comitetele panslaviste din Moscova, Petersburg, Kiev, etc. se agitău pentru a se lua calea războiului. Bismarck dorea ca Rusia să înceapă războiul cu Turcia. Rezultatul îl era indiferent. Cancelarul german îl dorea pe Ruși încurajați în Orient, pentru că apoi să-l aducă în fața Europei. În plus, el susținea cu tărie interesele Austriei. Alexandru al II-lea a trimis cu misiune specială la Viena, la 27 Septembrie 1876, pe contele Sumarokov. Se cerea lui Franz Josef ca împreună să împună Sultanului cu forța reformele cerute de Mariile puteri, în favoarea răscoalelor. Austriei îi propunea să ocupe Bosnia, iar escadrelor Mariilor puteri li se propunea să intre în Bosfor, pentru a proteja viața creștinilor!!! Această din ultimă propunere o făcuse Angliei. Contele Andrássy voia însă ca Rusia să facă singura războiul iar Austria să rămână neutră, să nu declare războiul Turciei, dar să ocupe nu numai Bosnia ci și Hercegovina, sub pretextul apărării intereselor proprii.

S'a proiectat o conferință a Mariilor puteri la Constantinopol, care s'a intrunit la începutul lui Decembrie 1876. Anglia a susținut hotărârea independenței și integrității imperiului turcesc, iar Tarul a dat asigurări că nu avea intenția să ocupe Constantinopolul. Conferința n'a ajuns la nici un rezultat, în special din cauza Rusiei, care prin generalul Ignatiev, făcea totul, pentru a se ajunge la război. Dar, tomal când avea loc conferința de la Constantinopol, Austria și Rusia au încheiat un tratat secret, însoțit de o convenție militară, la 15 Ianuarie 1877, la Budapesta. Prin această convenție, Rusia consimțea la ocuparea Bosniei și Hercegovinei de către Rusia, iar aceasta la ocuparea Basarabiei de către Rusia. Ambele țări și-au promisese sprijin diplomatic reciproc. În cazul că războiul ar fi dus la desmembrarea imperiului otoman. Se stabila în cazul unei remaniere teritoriale sau a disoluției imperiului turcesc, neadmiterea creierii în Balcani a unui mare Stat slav. Constantinopol, cu o zonă anumită, putea deveni oraș liber. Austria se angajă să păstreze o neutralitate binevoitoare și să împiedice orice intervenție sau mediație colectivă din partea celorlalte puteri. Părțile contractante se angajau ca Austria să nu ptrundă în România, Serbia, Bulgaria și Muntenegru iar Rusia în Bosnia, Hercegovina, Serbia și Muntenegru. Se prevedea că Rusia putea ocupa Basarabia iar în cazul că s'ar fi ajuns la disoluția imperiului otoman, hotărârile asupra aranja-

mentelor teritoriale urmau să fie luate la o Conferință a Marilor puteri. Atât Bismarck cât și Wilhelm s'au arătat dușmanii de încheierea acestei convenții. Singur Kromprin-Frederic Wilhelm făcea rezerve, mai ales asupra aranjamentelor teritoriale și la retrocedarea Basarabiei.

Solicitată de către Serbia să intre în război, România a declarat că nu poate ieși din neutralitate. Considerând că declararea războiului de către Serbia și Muntenegru constituia o intimidare serioasă pentru Imperiul otoman, ministrul de externe, Mihail Kogălniceanu a redactat un memoriu pe care l-a trimis Turciei și Puterilor garante. Acest memoriu cuprindea șapte revendicări: 1) Recunoașterea individualității Statului român și numele de România. 2) Admiterea reprezentanților ei în corpul diplomatic. 3) Asimilarea supușilor români din Turcia situației celorlalți supuși străini și recunoașterea dreptului de judecată a lor de către agenții diplomatici români. 4) Inviolabilitatea teritoriului român și delimitarea insulelor Dunării. 5) Încheierea cu Imperiul otoman a unor convenții comerciale, poștale și telegrafice, precum și a unei convenții de extrădare a răufăcătorilor. 6) Recunoașterea pașaportului român și a abținerii consuliilor Turciei de a se amesteca în afacerile privind pe Români din străinătate. 7) Fixarea graniței între România și Turcia la gurile Dunării pe talvegul brațului principal al acestui fluviu. Kogălniceanu amănăta la sfârșitul notei, că în cazul că cererile n'ar fi satisfăcute, România va fi pusă în situația de a adopta o atitudine diferită celei de până atunci. Puterile garante au primit nota cu răceală sau ostilitate. Guvernul rus considera nota inoportună. Decazes, ministrul de externe al Franței, afirma că e inoportun și primejdios a vorbi acum de acele chestii. Englezii (perfidul Albion) considerau că România e împinsă de o ambiție bolnavicioasă și nădărnice în taină proiecte contra Turciei și Austro-ungariei. În sfârșit, Turcii, cărora li se cerea un răspuns, au declarat că demersul e nepotrivit, pretextând că nu se pot ocupa de el, până la sfârșitul războiului cu Serbia și Muntenegru. Nefăcându-se parte din guvern M. Kogălniceanu, N. Ionescu noul ministru de externe, mult mai puțin îndrăzneț decât predecesorul său, a ales calea neutralității. În iulie-septembrie, Sârbi au suferit înfrângeri serioase, creștând neliniștea în România și întărind agitațiile panslaviste ale Rusiei. Sub pretextul manevrelor de la Isonia, România a concentrat cele patru divizii ale sale. La începutul lui Septembrie, un consiliu rusesc ținut la Livadia, a ajuns la concluzia că războiul e inevitabil. La 26 Septembrie o delegație guvernamentală, în cap cu primul ministru Brătianu s-a mers la Livadia, spre a stabili cu Rusia o înțelegere relativă la eventuala trecere a trupelor ruse pe teritoriul României. În principiu, delegația română a acceptat trecerea trupelor ruse pe baza unei convenții ce trebuia elaborată și semnată. La 4 Octombrie, consiliul rus de la Livadia a ajuns la concluzia că înainte de trecerea frontierelor, trebuia încheiată o convenție cu România.

În Serbia, trupele turcești înaintau. Amenințând cu războiul, Rusia a silit Poarta să semneze la 21 Octombrie, un armistițiu. România a prelungit concentrarea diviziilor sale și Adunarea a votat credite pentru acoperirea cheltuielilor, creștând opt regimente de dorobanți, noi. Se iveau însă dificultăți în cumpărarea de armament în Germania, deoarece Austria nu permitea trecerea pe teritorii ei. La conferința de la Constantinopol a Marilor puteri, ministrul de externe a trimis un delegat cu misiune specială, dar Conferința a refuzat să ia în discuție cererile României. O nouă constituție otomană, care prevedea între altele, dreptul Sultanului de a investi pe șefii provinciilor privilegiate, a provocat la București o adevărată furtună. S'a format astfel un curent războinic, favorabil unei colaborări cu Rusia. În guvern însă, s'au provocat desbînări. D. A. Sturdza, contra colaborării cu Rusia, a demisionat la 6 Ianuarie 1877. În noaptea de 5/6 Ianuarie 1877, la o întrunire a deputaților și senatorilor majorității parlamentare, aleși naționali s'au pronunțat pentru încheierea convenției cu Rusia. D. A. Sturdza, reîntrat în guvern, a cerut reduceri mari în bugetele ministerelor, în special la acela al Ministerului de război. Guvernul refuzând reducerile, D. A. Sturdza demisionează din nou la 21 Februarie 1877. Guvernul înființează două regimente noi de artilerie. Dar demisia lui Sturdza a provocat o recrudescență a atacurilor partizanilor neutralității, care erau conștienți că interesele României ar fi mai bine salvate printr-o neutralitate garantată de Marile puteri. Într-un ministru de externe N. Ionescu publica sub numele lui Frédéric Damé, o broșură susținând neutralitatea. Conservatorii prin ziarul "Timpul" al cărui redactor era Titu Maiorescu, duceau o campanie contra Rusilor.

Asigurată de neutralitatea Austro-ungariei prin convenția de la Budapesta, Rusia a hotărât să înceapă războiul. La 31 Martie, România a declarat mobilizarea. N. Ionescu, ministrul de externe, protivnic semnării convenției cu

Rusia, a demisionat. Un consiliu la care au luat parte și foștii primminiștri, s'a pronunțat pentru o convenție de liberă trecere a trupelor rusești pe teritoriul României, dar fără cooperare militară. M. Kogălniceanu s'a pronunțat pentru trecerea și aprovizionarea armatelor ruse, dar contra unei cooperări militare. În cazul că Turcia ar fi încercat să ocupe România, Kogălniceanu se declara favorabil unei alianțe cu Rusia sau cu oricare altă țară. Ca o consecință a aprobării convenției, Kogălniceanu revine în fruntea Ministerului de externe. La 4 Aprilie s'a semnat la București convenția ruso-română. Din partea României semna Mihail Kogălniceanu, iar din partea Rusiei, baronul Stuart. Prin această convenție se permitea trecerea armatelor ruse pe teritoriul României, acordându-se tratamentul rezervat armatelor prietene. Cheltuielile de transport și celele necesități trebuiau să fie acoperite de guvernul rus. Rusia se obliga să mențină și să facă respectate drepturile politice ale Statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și apăra integritatea actuală a României.

Se anexa o convenție specială, din 26 articole. Printre altele se prevedea că pe lângă autoritățile militare să figureze comisari speciali români, care să facă legătura cu autoritățile locale românești. Pe lângă comandantul șef al armatei ruse, trebuia să fie un comisar general român. Aprovizionarea armatelor ruse trebuia să se facă de către autoritățile românești, la prețurile convenite. Transporturile ruse pe c.f.r. trebuiau să se facă cu 40 % reducere din tariful ordinar. Trupele ruse nu vor trece, nici nu vor staționa în București. Plățile vor fi făcute de Statul rus pe baza unității monetare române sau franceze, în numerar sau în bonuri plătibile în termen de două luni de la emisie. Armata rusă putea să importe sau să transmise toate articolele necesare, fără a plăti vamă.

După cum se vede, Mihail Kogălniceanu gândise bine toate punctele convenției. Totul era perfect într-o convenție încheiată cu oricare alt Stat civilizat, dar nu cu Rusia. Punctul principal, respectarea integrității României, în mod normal înseamnă asigurarea Basarabiei. Dar Rușii aveau pregătit o arguție juridică lipsită de orice fundament, că Basarabia fusese cedată după războiul Crimeii Moldovei și nu României, ori prin convenție, Rușii se obligau să respecte integritatea României, și nu a Moldovei. Arguția e nu numai falsă, ci deosebit de stupidă. Un alt punct important al convenției era interzicerea trecerii și staționării trupelor ruse în București, celace denotă că Mihail Kogălniceanu avea un robust instinct de conservare și nu se asemăna ierurcilor lui Dimitrie Cantemir.

La 6 Aprilie a apărut decretul de mobilizare a armatei. La 14 Aprilie Rusia a declarat războiul Turciei. Trupele de cavalerie au trecut frontiera României și în seara zilei următoare au trecut Siretul la Barboși. Adunarea de la București a aprobat convenția cu 60 voturi favorabile și 25 protivnice. Turcii, cu vasele lor de război au atacat Brăila. Calafatul, Bechetul, Oltenița și Călărași. La 26 Aprilie mobilizarea armatei era terminată, ajungându-se la 58.700 de ostași, cu 190 de tunuri. La 26 Aprilie, artileria română a răspuns la Calafat celei turcești, bombardând Vidinul. În acel moment se ajunsesse la o stare de război de fapt. La 29 Aprilie un grup de deputați aprinși de un partizan al lui Kogălniceanu, a propus Adunării o moțiune, prin care se cerea ruperea legăturilor de dependență față de Turcia și proclamarea stării de război. S'au votat mai multe moțiuni, printre care ultima, aprobată de 58 de deputați cu 29 în contra și 6 abțineri, proclama starea de război cu Turcia și recomanda guvernului să activeze în așa fel ca la terminarea războiului să se recunoască independența României. Se deschidea de fapt calea proclamării independenței dar se lăsase guvernului, să hotărască alegerea momentului oportun. Mihail Kogălniceanu fusese pentru amânarea hotărârii, pentru a vedea care o atitudine Marilor puteri. În fond el considera moțiunile votate de Adunare și Senat ca o declarație de independență. La 9 Mai, ca răspuns la o interpelare a lui N. Fleva, Kogălniceanu răspundea: "Moțiunile votate au recunoscut că suntem în stare de război, au recunoscut că suntem delegați de legăturile noastre cu Poarta Partă, prin urmare suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare". Prin urmare Kogălniceanu afirma că aleși naționali, deci poporul, au votat independența în ședința de la 29 Aprilie dar că guvernul, din motive de prudență, nu a proclamat-o încă. Și la 9, Adunarea a votat următoarea moțiune: "Camera mulțumită de explicările guvernului asupra urmărilor ce a dat votul de la 29 Aprilie, la act că războiul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consfințirea lor oficială. Și complând pe dreptatea Puterilor garante, trece în ordinea zilei. Au votat moțiunea 79 de deputați și s'au abținut doi. În același zi, Senatul a votat o moțiune asemănătoare.

(Viene de la pag. 1.)

el mando del Bogdan Voevoda, que fundó el Principado de Moldavia.

El tercer grupo ocupaba las tierras situadas al sur de los Cárpatos hasta el Danubio, frontera natural con el imperio romano del este, el Balcánico de entonces.

Este grupo tuvo su forma estatal propia por la emigración de los rumanos perseguidos por los húngaros en la provincia transilvana de Fagares, hacia el sur de los Cárpatos, bajo el mando del príncipe Radu Negro, en el año 1280.

Los tres grupos ocupaban el territorio de la antigua Dacia, y en la historia contemporánea están nombrados vascos, lo que deriva de la denominación eslava de los rumanos —Vlahi—. Todos tenían las características de su origen romano y hablaban el idioma rumano, unitario para todos.

Al mismo tiempo, con la formación de los Principados de Moldavia y Valachia, surgía para ellos y para Europa el peligro otomano.

Conquistando el imperio bizantino de Asia y de Europa, y sometiendo por la fuerza a los países balcánicos de Bulgaria y Servia, los turcos llegaron al Danubio y a las puertas de la Europa central.

Desde el principio los países rumanos formaron un duro obstáculo para la expansión turca en Europa, y las victorias fulminantes de los príncipes Mircea el Viejo, Vlad el Empalador, Miguel el Valiente, de Valachia, como las de Esteban el Grande, Petru Rareș, Juan Voivoda el Terrible, de Moldavia, crearon siglos de luchas y vasallaje, disminuyendo la fuerza agresiva otomana.

Por estos motivos, los turcos, conociendo el espíritu indomable rumano, prefirieron ponerse siempre de acuerdo con ellos, acordándose el vasallaje con pago de tributo, evitando transformarlos en bajalatos.

Los rumanos, igual; cuando sentían que las cosas no podrían salirles bien, aceptaban la condición de vasallos, y así llegaron hasta 1859, fecha en la cual el príncipe moldavo Alejandro Ion Cuza, por una hábil maniobra política, consiguió, con el apoyo moral de Napoleón III, la unificación de los dos Principados de Moldavia y Valachia, y hasta 1877, cuando el nuevo Reino de Rumania bajo el cetro del rey Carol I de Hohenzollern, logró la independencia de la soberanía turca.

1877 constituye una fecha trascendental en la historia de nuestro pueblo.

Los soldados rumanos, dignos de sus antepasados guerreros, supieron, por su heroísmo y sacrificios, conquistar con las fortalezas turcas de Grivitsa, Rahova y Plevna, la

Mausoleul Soldaților Români căzuți la Plevna.

1877-1977

libertad de su país, ayudando al vecino búlgaro, que lo consiguió también.

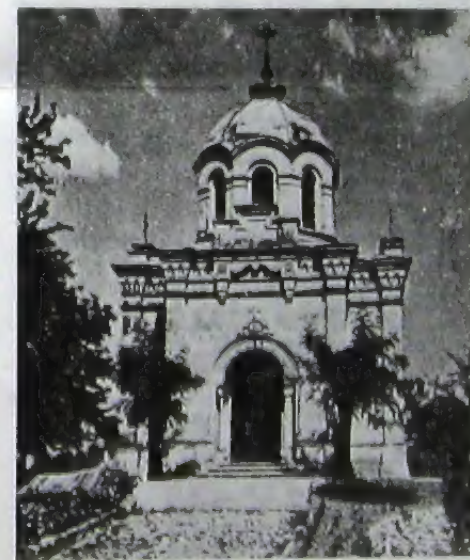
Los mauseoles que los búlgaros levantaron para los miles de soldados rumanos caídos en Plevna y Rahova atestiguarán para siempre la gesta rumana.

Al mismo tiempo conocieron, una vez más, la perfidia de los rusos, los cuales al pasar por sus tierras se habían obligado, por un tratado firmado, a respetar la integridad territorial rumana, mas aún cuando las tropas rumanas, llegadas en su ayuda como aliados, les salvó de un desastre total en Bulgaria, y por primera vez se dieron cuenta de la falta de honradez y de visión política de los países europeos del oeste, que no supieron frenar la rapidez del imperialismo ruso.

En las negociaciones de paz de San Stefano, los rusos no aceptaron la asistencia de los rumanos vencedores (como lo confirma el hecho de que el vencido comandante en jefe Osman Pascha se había entregado a los rumanos y no a los rusos), lo que les permitió obtener por parte del sultán la cesión de la tierra rumana del sur de Besarabia, cuya integridad habían garantizado, obteniendo "a cambio" para los rumanos la retrocesión de la tierra de Mircea el Viejo, la Dobroudja, hasta el borde del mar Negro.

En el Congreso convocado por Bismarck en Berlín "las grandes potencias" no hicieron más que confirmar los arreglos de San Stefano con la misma ligereza con que en la Conferencia de Paz de 1945, en Postdam, confirmaron los convenios de Yalta, por los cuales quedó entregada a la "influencia soviética" toda la Europa del este.

Los brillantes de los festejos de este primer centenario de la independencia de Rumania depende de cómo los europeos convocados en el II Congreso de Paz en Belgrado y los aliados sepan vetar al imperialismo ruso desatado por Brejnev y agradece, por fin, al pueblo rumano tantos siglos de luchas y sacrificios en defensa de Europa.

Mausoleul Soldaților Români căzuți la Grivitsa.

Prin urmare a fost votată o moțiune la 29 Aprilie și o alta la 9 Mai. Cea de la 9 Mai spune că Adunarea a mulțumit de explicările guvernului asupra urmărilor ce s-a dat votului de la 29 Aprilie, în cel de rușarea legăturilor cu Poarta și independența a primit consacrară oficială. Independența a fost proclamată oficial a doua zi, reze Mai, dată ce, evident, coincide cu data venirii Prințului Carol în Țara. Guvernul (Executivul), era absolut liber să proclame independența la 9, la 10 sau la 11 Mai, adică la o dată pe care ar fi socotit-o cea mai potrivită împrejurărilor. Adunarea a votat independența de două ori, prima dată la 29 Aprilie, când li lăsa, în mod expres, Guvernului libertatea de a alege momentul oportun pentru a o proclama și a doua la 9 Mai când nu face altceva decât să ratifice hotărârea de la 29 Aprilie. De data aceasta nu mai dă în mod expres Guvernului libertatea alegerii momentului, dar acesta este implicit: Adunările, Legișlativei deci, votează, dar Executivul este cel ce pune în practică, adică guvernul. După votul unelna sau amândor. Adunări, Guvernul, Executivul, execută sau nu, celace poate duce apoi la un vot de diam din partea Adunărilor sau contrariu, disolvarea Adunărilor și noi alegeri. În rezumat, Adunările, Camera și Senatul au votat independența la 29 Aprilie, au ratificat-o la 9 Mai și Guvernul, deci Executivul a proclamat-o la 10 Mai, deci o procedură perfect legală.

Toți istoricii români au acceptat ca dată a independenței României, data proclamării ei oficiale, 10 Mai. Comunități române au declarat și serbează 9 Mai ca dată a independenței. Iată ce spune istoriografia comunistă: "Istoriicii burghezi, între care D. A. Sturdza, Titu Maiorescu și N. Iorga, adăugând dinastia și desconsiderând vătoria Corpurilor legiuitoare, au legat în mod tendențios proclamarea independenței României ziua de 10 Mai 1877, ziua de aniversare festivă a soriilor în București a lui Carol I, pentru a face să se creadă că independența se datora acestuia. În realitate, așa cum s'a arătat, independența a fost declarată cu o zi înainte, la 9 Mai, de către Corpurile legiuitoare, *scripțiile de popor*, singurele în drept să o hotărâre de o importanță așa de mare" ("Istoria României", vol. IV, p. 805). Deci și istoricii burghezi au considerat 10 Mai, ca dată a independenței. Citiților vor fi desigur surprinși văzând cum comunistii li tratează cu același dispreț și pe Nicolae Iorga. Se știe că atât RPR-ul cât și PSD-ul au tălmăcit și continuă să tălmăcească pe Iorga. S'ar fi putut crede că această considerare se datora dimensiunilor gigantice ale istoricului român. După cum se vede, motivele acestei tălmăci, sunt cu totul de alt ordin. Argumentația e falsă, mai ales dacă ne gândim cu cât dispreț vorbește istoriografia comunistă de Corpurile legiuitoare, de deputații și senatorii din acele vremuri, adică de reprezentanții poporului, de popor, "singurele în drept să ia o hotărâre de o importanță așa de mare" ("Istoria României"). În Istoria aminiută, de seci, de sute de ori, deputații și senatorii acelor vremuri sunt insultați, "burghezi, burghezo-moșierii", fiind termenii cei mai puțin duri.

Mihail Kogălniceanu a anunțat proclamarea independenței, Marilor puteri, printr-o notă, prezentată de agenții diplomației. Nota era prezentată în numele guvernului, cum era normal, ca o decizie a guvernului, cum tot normal era, și nu în numele Corpurilor legiuitoare sau poporului, cum ar fi fost anormal. S'a întâmpinat o ostilitate generală. Turci ne-au învinuit de rebeliune și au declarat că și păstrează drepturile intacte asupra Țării noastre. Anglia cerea *puterilor europene* să ia măsuri energice de pedeserie. De aceea, ministrul de externe francez, a evitat să primească personal nota prezentată de agenții diplomației române. Germania a declarat că problema independenței României nu putea fi rezolvată decât la încheierea păcii. Austria, deasemenea, a adoptat o atitudine rezervată. Rusia a declarat că privilegia proclamarea independenței ca un fapt împlinit, *de facto*, dar nu de *jure*.

Armata română s'a pus pe picior de război, într-un timp scurt. La 3 Mai s'a votat un credit de 10.000.000 de lei pentru armată. Până la sfârșitul anului s'au mai votat credite de încă 15.000.000 de lei. La 11 Mai s'a hotărât anularea "dării către Poartă de 914.000 de lei și înscriserea acestei sume în bugetul Ministerului de război, iar la 10 Iunie s'a votat legea biletelor ipotecare. Bineînțeles că acești istoriografi comunistă scoate în evidență ajutorul dat de Rusia, un împrumut de 4.000.000 de lei, din care a deplas la 29 Aprilie 1.000.000 de lei. Dar acest "ajutor" era un svang asupra cheltuielilor pe care Rusia avea să le facă în Țara noastră. La începutul războiului, prin mobilizări, efectivul armatei a ajuns la circa 100.000 de oameni cu 190 de tunuri, din care 160 erau Krupp. Situația armamentului infanteriei era slabă, circa 35.000 de puști Peabody. "Într-o din această situație dificilă ne spune Istoria citată, la pag. 809, a fost posibilă datorită ajutorului Rusiei. La sfârșitul lunii Aprilie, guvernul rus a trimis României 26.000 de puști Krnka, 8.600.000 de

cartușe, 20 de tunuri de asediu, 12 mortiere, 9.410 proiectile și 4 vagoane de praf de pușcă. Vorbind de puștile Peabody, comisia ne spune că erau proaste, uită însă să ne spună cum erau puștile Krnka. S'au făcut comenzi de armament și munții la firmele particulare din Anglia, Franța, Belgia și Germania, dar deși Statul român plătește comenzile, ele nu ajuns la destinație, din cauza opunerii Austriei. S'au făcut apeluri la populație pentru cumpărarea de arme și aceasta a răspuns cu entuziasm. În total s'au adunat 1.639.798,25 lei, dintre care 1.212.611,50 lei fuseseră special dăruți pentru cumpărare de armament. Cu această sumă se puteau cumpăra circa 50.000 de puști, *desigur* noi. Concluzia că cele 26.000 de puști Krnka date de ruși, *desigur* vechi, nu reprezentau mare lucru, circa 600.000 de lei. Serviciul sanitar organizat de generalul Davila, a fost, în general bine organizat. Comitete de Doamne (*desigur* burgheze) au organizat spitale, ambulanțe, au strâns bani, lenjerie, scame, etc. Deficiență a fost aprovizionarea. La începutul războiului, armata română nu avea intenția. Este indiscutabil că soldații români au suferit, mâncând peșteți ușați, boabe de porumb, pâine stivită și brânză cu viermi. O spune această Istoria citată (pp. 611-12) și cele spuse sunt confirmate de un martor ocular, Ștefan Georgescu-Sergent (Memorii din timpul războiului pentru Independență, 1877-78, București, 1891), pe care Istoria României li citează la p. 618 și la bibliografie, bineînțeles în părțile care le convin. Dar Istoria, citată fără nici o îndolală din simpatie față de Rusia (*deși* țaristă), spune la p. 612: "Uneori, când unitățile se vedeau lăuate cu totul în pârărie, se adresa intențienței ruse și primeau alimente de acolo". Ștefan Georgescu-Sergent, repetă, citat de comisia, a stat pe front de la început până aproape de cucerirea Plevnei. Ne vorbește de brânză cu viermi (brânză vie cum o numeau soldații) și de peșteți ușați tari ca fierul, dar nu a auzit că ar fi venit ca ajutor o singura "hlebă" de la Intendența rusească. Și Georgescu-Sergent era artilerist deci în poziții unde normal, intențiența rusească putea ajunge mai cu ușurință. S'ar putea spune că martorul ocular, deci Ștefan Georgescu-Sergent, a fost în locuri unde n'a ajuns "ajutorul" rusec, n'a avut deci noroc să mănânce o hlebă rusească, dar că în alte

Basorelie de pe soclul statuii lui C. A. Rosetti.

locuri, minimesa s'a întâmplat. Dar Istoria citată, acolo unde afirmă că intențiența rusească a ajutat pe români, adică la p. 612, nu indică sursa informației sale la rubol, nici măcar cu ocazia referinței la "Documente de război", surină dificil de controlat. Dar despre "omenia" că să nu vorbim de camaraderia rusească, se înscrisese tot Ștefan Georgescu-Sergent să ne vorbească. Un convoi de care cu boi care transporta răniți români, a slegat ore întregi în frig și ploaie, pentru că pe podul de peste Dunăre, trecea un convoi, al Intendenței ruse. Evident, comisia prezidată de Constantinescu-Tagi nu și convine să citeze și aceste rânduri din cartea martorului ocular, Ștefan Georgescu-Sergent.

Dar războiul nostru de independență a fost primit cu entuziasm în Ardeal și Bucovina. În Ardeal s'au constituit comitete de Doamne, tot burgheze, care au strâns bani, lenjerie, medicamente, etc. și au venit și voluntari cari nu s'au oprit în Oltenia, ei au luptat la Plevna. Printre ei e căpitanul Moise Grozea. Din Bucovina a venit un grup de tineri care a mers aproape tot drumul pe care până în Oltenia, dar de acolo au fost nevoiți să se întoarcă, din cauza presiunilor austriece. Presiunilor Budapestei, guvernul român le-a rezistat și voluntarii au luptat la Plevna. Populația a oferit în afară de bani, alimente și îmbrăcăminte. Ofrandele înregistrate de guvern au fost: 378.900 litri (?) de porumb, 125.000 litri (?) de orz, 262.000 kg. de fasole și legume uscate, 91.438 pânzi, 47.244 kg. de brânză, 2332 de coțecese, 2992 flaneuri, 2.584 kg. de scamă. În total aceste ofrande înglobează 9.247.053 lei.

După mobilizare, cele patru divizi românești, s'au desfășurat pentru a acoperi Dunărea de la Turnu Severin la Calărași, cu misiunea de a împiedica învadaea teritoriului de către Turci, protejând astfel înaintarea Rușilor spre Dunare, diviziile I-a și II-a în Oltenia, diviziile III-a și IV-a în Muntenia. Peste câteva săptămâni, diviziile III și IV, au trecut și ele în Oltenia. Trecearea principală a Dunării de către Ruși s'a făcut la Zimnicea. În noaptea de 15 Iunie, bateriile românești instalate pe malul Dunării, ținând pozițiile turcești sub un bombardament continuu de la 14 la 16 Iunie, pentru a împiedica pe Turci să trimită ajutoare la punctul de trecere. După trecerea Dunării, armata principală rusă a cucerit Târnova și treacărea Șipea la 7 Iulie, iar la 14 Iulie avangarda a ajuns la Stara-Zagora, dincolo de Balcani. "Neînd susținută la timp de alte unități, iar Turcii aducând forțe împătrite — spune comisia —, detașamentul generalului Gurko a fost nevoit să se retragă pe crestele Balcanilor. Aici unitățile ruse "au rezistat eroic" în fața armatei otomane, nepermițându-le să recupe treacărea Șipea (p. 618). La 4 Iulie, corpul IX de armată a intrat în Nicopole. În lupta pentru cucerirea acestui oraș, a contribuit și artileria română, instalată la Islaz. Flămânda și Turnu Măgurele. Două regimente de infanterie românească de pe malul stâng al Dunării, au ținut sub foc continuu trupele turcești. Ambulanța română a transportat apoi la spitalul din Piatra Olt pe răniții ruși de la Nicopole. După cucerirea Nicopolei, generalul Krüdner a trimis o brigadă să ocupe Plevna. Atecul dat la 8 Iulie, a fost *impetuos*, ne spune comisia, dar Rușii au fost siliți să se retragă. La 18 Iulie Rușii au dat o nouă bătălie, dar și de data aceasta s'au fost respinși. Cu două zile înainte de darea primei bătălii, Krüdner a cerut comandantului diviziilor IV-a române, generalul Manu, să li în primire cetatea Nicopolei și pe cei 7000 prizonieri ruși, pentru ca astfel ei, să poată ataca Plevna cu toate trupele de care dispunea, dar Manu a refuzat, întrucât nu era autorizat de comandamentul armatei române. În fața acestui refuz, comandantul suprem al armatei ruse a rugat pe cel al armatei române să ordone trecerea trupelor românești peste Dunăre, dar acesta a refuzat, motivând că nu există încă "o învoială specială pentru cooperarea armatelor ruse și române". Ghilemele apartin comisiilor. Tot această spune că între prima și a doua bătălie rusească, Osman pașa a avut timpul să ridice "puternice fortificații de apărare în jurul Plevnei". N'o spune, dar comisia însăși se se înțelege că dacă generalul Manu ar fi trecut Dunărea la prima cerere, Krüdner ar fi putut ocupa Plevna, care în acel moment nu era fortificată. Punând între ghileme lipsa unei învoii speciale, comisia blamează hotărârea comandamentului român. Ori această hotărâre era nu numai logică ci și răspunsul demn și Românilor, a căror cooperare fusese refuzată de către ruși în tratativele duse la sfârșitul lunii Aprilie. În acele tratative, guvernul român li li oferise colaborarea militară în sudul Dunării, cu condiția ca armata română să aibă o bază de operații proprie și o linie de comunicații directă de la ruși. În cursul lunii Mai, cu ocazia vizitelor făcute de Tar și de Marele Duze Nicolae, și apoi cu ocazia vizitelor Domnitorului Carol și ministrilor români la Ploiești unde era comandamentul armatei ruse, s'o dezbătut idela colaborării militare peste Dunăre, dar nu s'a ajuns la nici o hotărâre concretă. "Tarul și Gorceacov, spune comisia, exprimând interesele claselor dominante din Rusia țaristă, au refuzat în principiu colaborarea, menționând că, eventual, ea ar putea avea loc numai cu condiția absolută a unității comandamentului superior, care ar rămâne în mâinile generalului șef al armatei imperiale, clauză care n'a fost acceptată" (p. 618). Dar care erau "interesele claselor dominante din Rusia"? Comisia evită să precizeze. Și nu sunt greu de ghicit. Rușii refuzaseră colaborarea și din faloșenie, dar, în special din cauza planurilor pe care le aveau în celece ne privește. Ș planurile acestea erau teribile. Ocuparea Basarabiei era secundară. Dealtfel acesta era un punct câștigat. Puterile europene li cedaseră Basarabia cu ușurință, atât la Reichstadt cât și în acordul secret de la Budapesta. Bismarck le-o oferise încă din 1875. Dar ei voiau Constantinopolul. În această problemă a Constantinopolului, lordul Derby spunea în Septembrie 1876: "Nici o mare putere nu este dornică să li vadă în stăpânirea aștei, nici un Stat mic n'are puterea să li păstreze; o ocupare internațională este un expedient înolitoic și primejdios". După cum se vede, lordul Derby nu se gândise la soluția "Constantinopolul, oraș liber". E drept că între soluția "Constantinopolul oraș ocupat de forțe internaționale" pe care o citează lordul Derby, soluția pe care o consideră "expedient înolitoic și primejdios" și soluția "Constantinopolul oraș liber", la prima vedere pare că nu ar fi mare deosebire. Și totuși deosebirea este enormă. A ataca un oraș ocupat de trupe internaționale, înseamnă să intri automat în război cu toate puterile ce au acolo trupe de ocupație. A ataca și ocupa un oraș liber, chestiunea e mai facilă. Mai ales că în fața acestui

Constantinopol, oraș liber, ar fi fost prețios de totdeauna al Rușilor, Bulgarii, slavi ci ei. Și această soluție, Constantinopolul oraș liber, au reușit s'o însereze și în acordul dela Reichstadt și în acordul secret de la Budapesta. Dar panavlistii nu se încurc în aceste socoteli mărunte: ei voiau ocuparea Constantinopolului imediat, considerând că războiul va fi o plimbare facilă până la Strâmtoare și politica oficială, adică a Tarului și a lui Gorceacov, îngloba în fiecare și mai mult puterile panavlistilor. Ori, în acest caz, o colaborare militară cu Românii ar fi însemnat obligatii de natura morală. Orică de mori cantități ar fi fost mentalitatea puterilor occidentale, ocuparea României, după ce li-a acceptat colaborarea pe câmpurile de bătăie, după ce soldații români și ar fi vărsat sângele alături de soldații ruși, ar fi fost de natură să sguide conștiințele occidentale și să se ia o atitudine holată. E celace rușii voiau să evite. Pentru luarea Basarabiei găsiseră o argutie juridică stupidă, pentru ocuparea întregii României după ce ar fi luat parte la război, s'ar fi necesitat arguții de altă natură, pe care rușii nu le aveau la dispoziție. Deci colaborarea militară a Românilor ar fi însemnat o ghiulea legată de piciorul rușilor.

După rezultatul dezastruos al celei de a II-a bătălii din fața Plevnei, temându-se mai ales de trecerea de la defensiva la ofensiva a lui Osman pașa, celace ar fi putut însemna aruncarea forțelor rusești în Dunăre, rușii sunt puși în gree situație. Deaceia, la 19 Iulie, marele duze Nicolae a cerut "insistent", spune comisia, cooperarea armatei române, peste Dunăre. Comisia uită însă cu-vântul "insistent", când cel adevărat ar fi fost "desperat". Căci cererea s'a făcut printr-o telegramă și telegramă înseamnă grabă. Putea duzele Nicolae dacă nu s'ar fi simțit la gree strâmtoare în loc să ajungă la "Strâmtoare", să utilizeze alt mijloc mai puțin grabic. Comisia nu vorbește sau mai bine s'a evită să vorbească, ca și cum această telegramă nu ar fi existat. Și ea a existat. Textul ei li găsim în altă lucrare reeristă, și anume în "Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi" de C. C. Giurescu, la pagina 570: "Prințul Carol al României, la locul unde se găsește cartierul general român. Turcii, îngrădind cele mai mari mase la Plevna, ne copleșesc (nous abiment). Rog a face fuziune, demonstrație și, dacă e posibil, trecerea Dunării pe care tu dorești s'o faci. Între Jiu și Corabia această demonstrație e indispensabilă pentru a facilita mișcările mele. Nicolae". Această demonstrație între Jiu și Corabia era mai degrabă temută de a nu fi atacat din spate și flanc de trupele turcești din cetatea Vidinului, cetate înărtă, care dealtfel a fost cucerita de trupele române după căderea Plevnei. Tot cauzele și iată "insistența". La 18 august s'a avut loc o întâlnire între Prințul Carol și marele duze Nicolae. "S'au stabilit cu această ocazie", spune comisia — detalieile cooperării militare și s'a convenit ca armatele ruse și române dirilate împotriva Plevnei, să li puse formal sub comanda lui Carol, secundat de generalul rus Zotov ca șef de Stat major și de generalul român Al Cernat (p. 618). Se observă cum comisia vrea să minimizeze poziția Prințului Carol. Formal, spun ei, dar chiar acest "formal" admis de ruși, arată situația disperată în care se găseau și comisia, la aceiași pagină, mai spune: "Carol pune condiții fiind călăuzit nu atât de interesele României, cât de o emana prusacă nejustificată de mândria rasei lui". Aceste fraze sunt scrise de Români? Dar Carol I era în acel moment Domnitorul României și mândria lui exprima mândria românească. Comisia spune că era nejustificată, dar Carol era de altă părere. El spunea că oricât de mulți generali ruși pot intra sub comanda unui Domnitor al României, dar un Domnitor român nu poate intra sub comanda unui mare duze rus. Deci ar fi vorba de un comanda unui mare duze rus. Dar oricum ar fi Domnitorul român și nu de unul prusac. Dar oricum ar fi fost, oricât de nejustificată ar fi fost mândria Domnitorului, faloșenia rusească, la gree încercare, a fost nevoită să cedese, să se învoiescă.

Trupele române au ajuns deci la Plevna. Cuprindeau circa 38.000 de oameni, cu 108 tunuri. Armata română era sub comanda generalului Cernat, iar Prințul Carol comanda trupele ruso-române, *efectiv*, nu formal cum spune Istoria României alcătuită de comisia dirilată de P. Constantinescu-Tagi. La Plevna, trupele române au luptat poziție în fața puterilor redute Grivița și Ienik-Bair. Pentru a se apropia cât mai mult de redutele turcești, regimentul 13 Dorobanți a dat un prim atac la 27 August, scotând pe Turci din redutul care proteja reduta Grivița. Pentru ziua de 30 August, comandamentul aliaților hotărâre că noua ofensivă care a intrat în istorie cu numele de "a treia bătălie de la Plevna". Armata turcească de la Plevna era aprinsă de 14 redute puternice înconjurate de la Plevna, reduta era Grivița, care era considerată cheia Plevnei, deoarece cucerirea Griviței ar fi aruncat tot sistemul de apărare turcesc. Redutele erau legate între ele prin șanțuri adânci și largi. La atacul de la 30 August, trupele române aveau misiunea să ocupe reduta Grivița. Se credea

că era numai una, dar, erau două. Grivița numărul 1 și Grivița numărul 2. La 30 August deci, la orele 15, a început atacul cu patru batalioane din divizia III-a și 4 din divizia a IV-a. Se credea că până la redută sunt 400 m, dar după ce s'au pascure 1000 m. s'a ajuns la o vale abruptă și largă de vreo 500 m. Reduta era pe malul celălalt al văii. Turcii au deschis un foc nimelitor. Pierderile românești au fost mari și soldații au numit această vale, "Valea Plângerii", sau "Valea Sângelui". În apropierea redutei a căzut maiorul Șonțu, în fruntea batalionului său. Din urmă venea căpitanul Valter Mărcineanu care, a juit sub comanda lui și oamenii lui Șonțu, îmbărbătându-l. Dar la 20 m. de redută a căzut și căpitanul Mărcineanu. Aceste două nume, Șonțu și Valter Mărcineanu au devenit legendare, din exemplul lor de eroism adăpându-se generațiile dintre 1877 și 1918. Ei nici mai târziu, între cele două răboaie mondiale, aceste două nume n'au fost uitate. Decimate, batalioanele diviziei a III-a, au fost nevoite să se retragă. Divizia III-a atacase reduta. Grivița numărul 2, dar la aceiași ora divizia a IV-a atacase reduta. Grivița numărul 1 cea mai importantă. Colona de atac era compusă de batalionul 2 Vânători și din câte un batalion din regimentele 14 și 16 Dobroanți și 5 de Linie. Aceste unități conduse de Lt. colonelul S. Voinescu, maiorul Candiano Popescu și căpitanul ardelen Moise Grossea, deși respinse la început,

(Bernia) și al "Gazetel de Chicago" (Statele Unite): "Mi-ar trebui mult timp ca să citez pe toți bravi... Nicodană n'as fi crescut să văd atâtea bravuri la o trupă care până atunci n'a cunoscut focul... Armata română merită să fie pusă lângă orice altă armată a Europei și ordine poate fi mândru de soldații și ofițerii ei, care au dat probe atât de strălucite de vitejie". Correspondentul zărilor "Le Siècle" și "L'Indépendance Belge", scria: "Cu o îndărjire de necerut s'au aruncat în această vale a morții; respinși, zdrobiți, decimați de focul omoritor al unui inamic acoeperit... neizbitând nici un moment, avansând mereu... lăsând în urma lor un lung șir de morți și de muribunzi. Au fost acte de eroism care nu se pot povesti". În "Mémorial Diplomatique" din Franța, s'a scris: "... în numeroasele lupte care au inundat cu sânge vecinătățile Plevnei, Românii s'au condus cu un eroism căreia Europa întreaga îi aduce omagiu". "Der Osten" din Viena, scria: "Bărbăteasca pășire a Românilor pe câmpul de rebeli a schimbat cu o singură lovitură situația Statului român... Eroii care țin sus și tare pe câmpurile de luptă ale Bulgariei drapelul român, care e împodobit cu lauri nemuritori, nu-și versă în sadă sângele. România liberă și Independentă va ocupa cu mândrie un loc în concertul european și măreșea ei faptă împreună cu numele ei vor fi imprimate în inimile generațiilor viitoare". Înșiră, "Imparcial" din Madrid, scria: "... efectul moral produs în sufletul trupelor românești de ultimele operații e excelent. Toată lumea e martoră că armata românească știe să se bată".

Dar rezultatul celei de a treia bătălii a Plevnei era departe de a fi satisfăcător. În consiliile Mareii comandament, Prințul Carol a susținut că Plevna nu poate fi cucerită prin atacuri, ci trebuie încercată. Opinia lui a prevalat. Iată încercarea de cucerire a Plevnei. Prințul Carol conducea trupele ruso-române *efectiv* și nu *formal*. În așteptarea altor trupe rusești s'au dat lupte pentru încercarea locală a Plevnei. În aceste lupte, Românii au cucerit toate localitățile până la Opanet. Astfel Plevna a fost complet încercată și cucerirea ei rămănea numai o chestiune de timp. E bine să se menționeze care erau forțele "aliate" de

Costulud, Crustarșelo, Smârdan, etc., unele dintre ele fortificate după modelul Plevnei, era o sarcină mai grea decât acela de a înainta spre Constantinopol. În urmărirea unor forțe în debandă. La 18 Ianuarie 1878, trupele rusești au ajuns în fața Constantinopolului. S'a încheiat un armistițiu, iar la 19 Februarie s'a încheiat pacea de la San Stefano. Tot rușii singuri, tot fără Români. Dar cele-

Stampă din Muzeul militar din București. Asaltul redutei Rahova.

alte puteri nu puteau accepta această pace, nu le conveneau prevederile ei. Anglia și Austro-ungaria se pregăteau să atace cu armele. Rusia, *știeți*, nu putea risca o confruntare cu aceste puteri. Fără îndoială că dacă războiul contra turcilor ar fi fost așa cum visau ei... o simplă plimbare

accepte un congres de pace la Berlin. Bismarck își realizase planurile: să ațezească pe ruși și apoi să-l aducă în fața Europei. Congresul s'a deschis de 1 Iunie 1878. Reprezentanți români, Brătianu și Kogălniceanu au fost admisi doar să citească un memoriu. Congresul a durat o lună. Prin pacea încheiată, Bosnia și Hercegovina au fost date Austro-ungariei spre administrare și desigur citorilor nu vor fi surprinși Anglia a luat și ea Cipro. S'a recunoscut Independentă România, căreia i se lăsa Basarabia și i se dădea Dobrogea. Rusia a trebuit să renunțe și de data aceasta la visul ei: Constantinopol.

Se poate spune fără exagerare că norocul nostru a fost... Osman pașa. Din cauza lui, visul rușilor de a declara Constantinopolul oraș liber, ca o primă etapă, așa cum se stipula în acordul de la Reichstadt și apoi în cel secret de la Budapesta, s'a spulberat. În fața pericolului de a fi aruncați în Dunăre, rușii au fost nevoiți să ceară ajutorul Românilor. Acest ajutor armat și, mai ales faptul că forțele rusești au ajuns știeți în fața Constantinopolului, în imposibilitatea de a accepta un război cu Anglia și Austria, a fost salvarea noastră.

Spre surprinderea mea, și a cititorului desigur, argumente în spiritul acestor afirmații, îmi furnizează... Tribuna României, anul VI, nr. 108 din 1 Mai 1977, pagina 8, laic ce citim în această gazetă destinată exclusiv unuilor exilaților: "Am auzit că Mihail Kogălniceanu a spus lui I. C. Brătianu: "Nu știu dacă să ne bucurăm sau să ne întristăm". Aceasta se întâmpla a doua zi după încheierea păcii de la San Stefano. Mai departe citim: "Prințul Carol, sfătuit de Brătianu, a părăsit Capitala, plecând ieri spre Pitești, Slatina, Craiova, unde se află masa trupelor românești". Aceasta se întâmpla la 30 Aprilie. Motivul? Ne lămurim tot Tribuna României, ceva mai departe. "Se știe că trupele ruse din preajma Bucureștilor au primit ordin să se pregătească pentru ocuparea Capitalei". Ce s'ar fi întâmplat fără Plevna și fără Osman pașa?

Anul acesta Românilor sărbătorește cu entuziasm, împlinirea unui secol de când Țara noastră a reintrat în istorie, de când am scuturat jugul turcesc. E vorba de *Independența față de turci*. Panasavismul, pentru atingerea scopurilor lui imperialiste, s'a folosit totdeauna de religii, ca de niște perdele de fum. Până la 1918 împingeau înaintea lor religia ortodoxă. De atunci au descoperit altă religie: comunismul. Căci nu trebuie să ne înșelăm: în apatele Rusiei comuniste, să ațezea dușman implacabil al Neamului nostru: panasavismul.

În spatele ortodoxismului, panasaviștii voiau Constantinopolul. În apatele comunismului voiesc tot globul.

Oricum, în anul acesta sărbătorim 100 de ani de la scuturarea jugului turcesc. E o dată. Istoria noastră a fost vitregă. Abia reîntrați în istorie, am fost scoși din nou din ea, cu o brutalitate fără precedent. Din 1944, am intrat sub altă amenințare, mai grea și mai periculoasă. Dar cu ajutorul lui Dumnezeu și grație dăruirii acestui obidit Neam, putem să așteptăm cu încredere eliberarea cea mare, scuturarea presiunii moscovite, *Independența deplină*, *Independența* pentru totdeauna de deasupra capului nostru a acestei săbii a lui Damocles: panasavismul.

N. St. Gheorghe.

Eroi români din războiul Independenței. Soldat Ion Aluști, sold. N. Teodorescu, căpitan Valter Mărcineanu, maior Șonțu.

au reușit să ocupe reduta cea mai importantă a sistemului de apărare turcesc, Grivița numărul 1. Precum se vede, toate unitățile atacante erau românești. Totuși istoria citărilor comisi, nu uită să adauge că aceasta victorie s'a datorat faptului că au fost stimulată de prezența unor unități rusești (11).

Atacul de la 30 August a fost dat și de trupele rusești care au atacat întârzierile din partea de sud a Plevnei. "Generalul Skobelev, ne spune comisia, a atacat impetuos, cucerind înaltul două redute, dar a fost nevoit să se retragă, cu mari pierderi. Deci, în atacul de la 30 August, au fost ocupate trei redute, două de către ruși și una de Români, din cele 14 câte constituiau sistemul de apărare turcesc. Rușii atacaseră cu trei corpuri de armată, iar Românii cu unul. Și aceasta reduta Grivița numărul unu, cea mai importantă, cucerită de Români, a fost păstrată până la sfârșitul războiului, iar cele două, cucerite de ruși cu toate impetuozitatea generalului Skobelev, au fost pierdute.

Erolul soldaților români a fost recunoscut de străinii martori oculari. Iată ce știe corespondentul zărilor "Bund"

Atacul român la Grivița. Pictură de N. I. Orlogorescu.

Încercările. Erau 125 de batalioane, 88 de escadroane și 64 de baterii rusești și 45 de batalioane, 38 de escadroane și 19 baterii românești, deci mai mult de 80 % în infanterie, aproape 80 % cavalerie și tot aproape 80 % artilerie. În atacurile de la 30 August, proporția era 25 % trupe românești. Atacau patru corpuri de armată, din care unul era românesc. Deci proporția trupelor românești, atât în atacurile citate cât și în asediul Plevnei, era nu numai departe de a fi neglijabilă, ci deosebit de importantă. Din punct de vedere eroism, adică comportament, e suficient să se citească frazele avântate ale corespondenților de presă străini. Și trecând peste ele, rămâne în picioare rezultatul: Românii au cucerit și păstrat cea mai importantă reduta. Rușii, conduși de impetuozul Skobelev, au cucerit două redute de mai mică importanță și le-au pierdut pe amândouă.

Regimentul 8 de Linie (dacă nu mă înșel din Tecuci, sub comanda Locotenent Colonelului Coltrău, văzând că Turcii părăsesc reduta Grivița numărul 2, fără să mai aștepte ordine, pornește la atac și intră primul în Plevna. Când Osman pașa a fost prins, și-a dat sabia colonelului român Cerchez. E un adevăr istoric acesta.

Plevna a capitulat la 28 Noiembrie. Trupele rusești au pornit apoi către Ținta lor seculară: Constantinopol. Pentru aceasta nu mai era nevoie de înșoțiri, mai mult, aceștia i jenuș. S'a dat deci trupelor române o misiune secundară, aceea de a curăți de inamici apatele trupelor rusești. Și aici trupele române au dat dovadă de eroism. A atacat și cucerit orașele și târgurile Vidin, Belogradie,

Ordinea de bătaie la asaltul redutei Rahova.

până la Constantinopol, alta ar fi fost situația. Dar Rușii fuseseră la un pas de dezastru, de la care fuseseră salvați de micul popor român, a cărui colaborare o refuzaseră la început, atât din răloșenie cât, mai ales, pentru a nu-și creia obligații. Mariile puteri deci, au obligat pe ruși să

Stampă din Muzeul militar din București. Asaltul redutei Grivița II.

- (1) Crăhange, *Histoire de la Russie*, p. 277.
- (2) Vie de la Jonquière, *Histoire de l'Empire ottoman*, II, p. 80.
- (3) E. Gurialnov, *Le Bosphore et les Dardanelles*, p. 307.
- (4) N. Iorga, *Politica externă a regelui Carol I*, pp. 117 și 120.
- (5) P. Matter, *Bismarck et son temps*, 3, p. 425.
- (6) E. Gurialnov, op. c., p. 316.
- (7) N. Iorga, op. c., p. 138.
- (8) N. Iorga, op. c., p. 138.
- (9) A. Andreadă, *La politique orientale anglaise avant et pendant le Congrès de Berlin*.
- (10) E. Gurialnov, op. c., p. 318.
- (11) I. C. Brătianu, *Acte și cuvântări*, 3, pp. 148, 149.
- (12) *Memoriile regelui Carol I*, p. 31.
- (13) I. C. Brătianu, op. c., p. 80.
- (14) I. C. Brătianu, op. c., p. 104.
- (15) I. C. Brătianu, op. c., p. 111.
- (16) E. Gurialnov, op. c., p. 340.

LA UNIFICACION RUMANA DE 1600

PRELUDIO DE LA INDEPENDENCIA DE 1877 Y DE LA GRAN RUMANIA DE 1919

MIGUEL EL VALIENTE

por T. BELGIU

O se puede hablar de la independencia de 1877, sin recordar las hazañas en el mismo sentido del príncipe Miguel el Valiente, entre los años 1593-1601. Son trescientos setenta y siete años desde aquel 27 de mayo de 1600, en el cual el pueblo rumano, bajo su mando, realizó la primera unión política de los Principados rumanos de Valachia, Transilvania y Moldavia.

Esta gesta, de trascendental importancia en la milenaria historia de nuestro pueblo, a pesar de que duró poco, se transformó en mito, forjando en la conciencia de las generaciones que siguieron la idea de la unidad territorial y de la independencia de soberanías extranjeras, meta que fue lograda siglos más tarde, en tres etapas: la unión de los Principados de Valachia y Moldavia, bajo el mando del príncipe Alexandru Ion Cuza en 1859, la independencia de la soberanía turca, bajo el cetro del príncipe Carol I de Hohenzollern, en 1877, y la integridad de todos los territorios rumanos, bajo el rey Fernando I, en 1918.

El príncipe Miguel el Valiente fue hombre sobrio en su vida, decidido en sus actuaciones, que emprendía con voluntad inquebrantable y valentía. El intuyó con claridad el favorable momento europeo y las direcciones de desarrollo hacia el porvenir del pueblo rumano a fines del siglo XVI, empujando necesariamente a la creación de un organismo político unitario, tanto para la defensa propia de las tierras rumanas como para la defensa de Europa contra los turcos caminando hacia Viena.

La victoria de don Juan de Austria en Lepanto y la liberación del Mediterráneo del control otomano había abierto grandes posibilidades para la Europa occidental, urgiendo la necesidad de liquidar la dominación turca en la Europa oriental.

Recomendada y sostenida por el Papa, se creó una especie de liga europea de defensa contra la invasión turca, aliándose con este fin el emperador alemán Rodolfo II, el príncipe de Transilvania, Sigismundo Bathory, y el príncipe de Moldavia, Aron el Tirano.

Miguel el Valiente, sin esperar la invitación, se ofreció por sí solo en participar al lado de los príncipes rumanos mencionados, haciendo caso omiso del hecho que Sigismundo Bathory, aprovechando la oportunidad, exigió a la delegación valaca de "boyards", enviada por Miguel para tratar el asunto, que aceptase la soberanía de él, lo que ellos hicieron, pero lo que el príncipe Miguel nunca lealtizó.

Concedor de las reacciones turcas y de la crisis de prestigio de Constantinopla, en 1594, como de la lentitud de preparación de los demás adherentes a la lucha antiofomana, Miguel el Valiente, de acuerdo con los príncipes rumanos, inició la sublevación contra los turcos. El en Bucarest, Aron el Tirano en Moldavia y Sigismundo Bathory poniéndose en marcha hacia el sur para ayudarlos. El 13 de noviembre de 1594 alertó a todos los príncipes cristianos, desde el Papa hasta Felipe III de España y Rodolfo II de Alemania. Recibió, como todos sus antepasados, promesas, buenas palabras y consejos, quedando al fin "solo ante el peligro". Miguel el Valiente siguió con su decisión, rompió con la soberanía turca, liberando por proclamación a sus sujetos de "cualquier obligación pecuniaria a favor de los turcos" y pasando por las armas a los cobradores turcos del tributo, a los observadores del cumplimiento de los acuerdos y a los "2.000 guardias turcos del príncipe", en realidad guarnición destinada a vigilar la recaudación del tributo de vasallaje heredado de sus antecesores.

La insurrección se extendió a lo largo del Danubio y los pueblos sojuzgados de los Balcanes, búlgaros, serbios, albaneses, griegos se unieron en masa a ellos. Desde Vidin hasta Braila las huestes de Miguel aniquilaron las fortalezas turcas, llevando un fabuloso botín de guerra, pero a pesar de todo no pudo impedir que el ejército de casi 100.000 hombres, enviado para castigar a los rebeldes bajo

el mando del célebre visir Sinan Basha, pasara el Danubio.

Entre tanto, una conspiración de "boyards" moldavos, pagada por los vecinos polacos, había destronado a Aron el Tirano, poniendo el 3 de julio de 1595 en su lugar al príncipe Esteban Rasvan, el cual, como su antecesor, pasó al lado de Miguel, pero sin poder, debido a las circunstancias, participar efectivamente en la lucha. Sin más medios que el ejército nacional, unos 10.000 hombres, y los campesinos, que acudieron a su llamamiento con toda clase de armas improvisadas de sus utensilios

El príncipe rumano Miguel el Valiente.

campesinos, el príncipe Miguel el Valiente, un gran estratega, atravesó el ejército de Sinan Basha a la región de bosques y pantanos de Calugareni sobre el río Neajlov, donde, después de una decena de horas de encarnizada lucha, logró una brillante victoria sobre el enemigo, que perdió el 40 por 100 de su ejército y huyó en desorden hacia el Danubio. El mismo Sinan se escapó por milagro del pantanoso terreno en donde se hundió con su caballo, abandonando incluso el estandarte de Mahoma que le acompañaba en la lucha.

Miguel ganó la batalla el 13 de agosto de 1595, y su nombre, el del país y sus hazañas militares eran el objeto de los grandes acontecimientos del año, pero no pudo perseguir las tropas imperiales otomanas.

Retirándose por los bosques que cubrían la Valaquia de entonces, desde Calugareni, Miguel y sus tropas se retiraron hasta los Carpatos y sus bosques milenarios, hermanos siempre de los rumanos, esperando el enlace con las tropas transilvanas de Sigismundo Bathory, encuentro que tuvo lugar en el mes de octubre del mismo año. Juntos

emprendieron el viaje hacia el Danubio otra vez, reconquistando una tras otra todas las ciudades ocupadas por la "Semiluna", Târgoviste, antigua capital del reino; Bucuresti, la nueva capital, y Giurgiu, la fortaleza que defendía el paso del Danubio. Sinan Basha, preso del pánico, se retiró y abandonó el resto de su ejército, pasó de escondidas el gran río, siendo destituido de sus funciones por el sultán.

El príncipe Miguel y su hija Florica en la corte del emperador Rodolfo.

La baja de Nikopia, que sustituyó a Sinan, bajo la presión del príncipe Miguel, que había asediado la fortaleza, aconsejó al sultán ceder y aceptar la paz con el "peligroso Ghiaur vecino", paz que otorgaba a Valachia la independencia de la soberanía turca y la renuncia a todas las obligaciones derivadas de antiguos tratados de vasallaje.

Dos contemporáneos, por ejemplo Barton, embajador inglés en Constantinopla, decía: "Lo que tantos emperadores, reyes y príncipes jamás pudieron lograr, Miguel lo logró, aplastando la hueste del sultán". Su rival, Zamoyaky, canciller de Polonia, comunicaba sobre Miguel a su rey: "La verdad y el honor me exige confesar que es una persona completamente excepcional que sólo puede ser comparado con los más grandes héroes de Grecia o Roma de la antigüedad."

La victoria aplastante de Calugareni fuera de las dimensiones europeas que tenía, significaba poner los cimientos de la independencia soñada de su país y una puerta abierta a su visión política de ser el libertador de los Balcanes.

Sus famosos capitanes hermanos Buzesti, Dell Marcu, Baba Novac y otros, machacaron, en los meses que quedan de 1595, el resto de las fortalezas turcas, conquistando Giurgiu y Braila a principio de 1596.

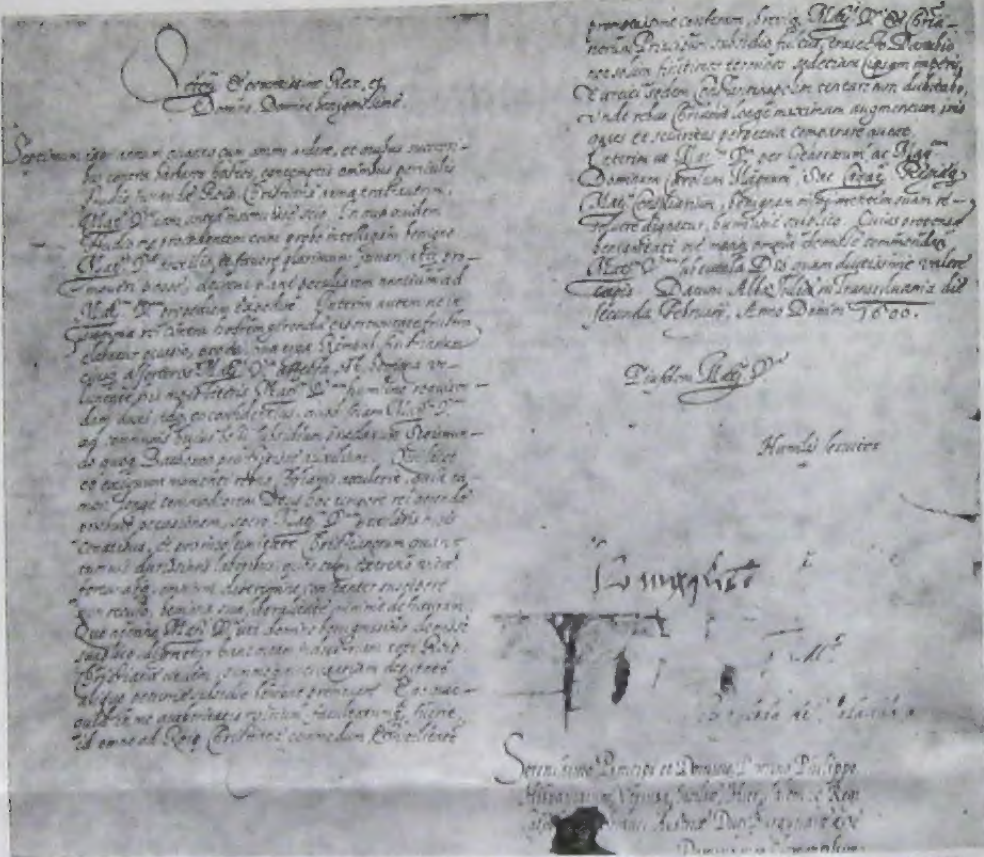
Moneda de oro del príncipe Miguel como Voivode de Valachia y Transilvania.

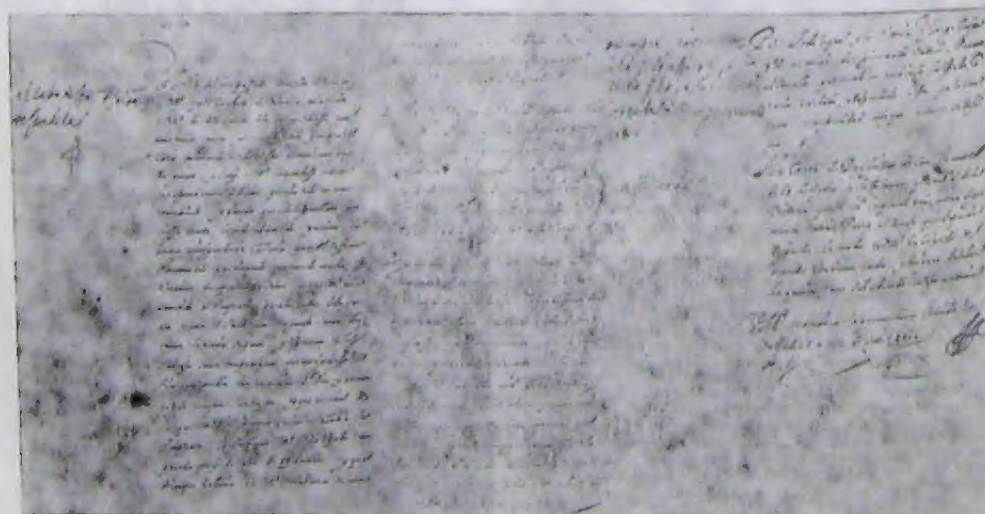
El sello del príncipe Miguel el Valiente como Voivode de Valachia, Transilvania y Moldavia.

Entrada del príncipe Miguel el Valiente en Alba-Iulia.

Primera carta del príncipe Miguel el Valiente dirigida al rey Felipe III de Alba-Iulia, el 2 de febrero de 1800.

La segunda recomendación del Consejo del Reino español para otorgar al príncipe Miguel el Valiente y la aprobación del rey Felipe III. Así se haga, de un sabio valioso de honor, Valladolid, 22 septiembre 1801.

promoción de este, por el príncipe Miguel, que no confiaba plenamente en las buenas relaciones con el caprichoso Bathory, príncipe de Transilvania, buscó llegar a un acuerdo y colaboración con el Imperio alemán de Rodolfo II, firmando un tratado a Manastirea Dealu, en junio de 1598, por el cual Miguel reconoce la soberanía del emperador, pero el emperador le da la paga para 5.000 soldados y armamento y municiones. En cambio, Miguel se obligaba a defender contra los turcos el Imperio, Transilvania, Valachia y Hungría.

Diablos del D.

Humberto

La mugglet

La mugglet

El prestigio del príncipe Miguel había llegado a tal altura que fatalmente suscitó la envidia de los vecinos húngaros y polacos, los cuales decidieron a Sigismundo Bathory, que, influido por los polacos, buscaba la amistad de los turcos. Arrogante, pidió a Miguel el Valiente de ceder el Trono.

Miguel comunicó al emperador Rodolfo las amenazas que caían sobre el Imperio, Transilvania y Hungría, y la política por Polonia del cardenal Bathory y le pidió permiso de eliminarlos, lo que el emperador no tardó en acordarle, disponiendo al mismo tiempo que el ejército imperial, bajo el mundo del general George Basta atacase también al Oeste, Transilvania.

Sin perder más tiempo, el príncipe Miguel partió con su ejército el 14 de octubre de 1599 hacia Transilvania, una parte conducido por él mismo subió por el Valle de Buzeu; otra, bajo el mando de sus capitanes, subió por el Valle de Olt. Los dos se juntaron en Selimber, cerca de Sibiu, el 29 de octubre de 1599 y la batalla, durísima, que siguió dio una aplastante victoria del príncipe Miguel.

El 1 de noviembre de 1599 éste hace su entrada triunfal en la fortaleza de Alba Iulia, donde los notables de la ciudad, capitaneados por el obispo Napraty, le entregaron las llaves de oro y se proclamó, con las aclamaciones de las multitudes humanas reunidas, príncipe de Valachia y Transilvania, tal como la medalla conmemorativa de oro con su retrato e inscripción lo atestigua para la posteridad.

Entre tanto las intrigas polacas desistuyen, con la conspiración de los "boyards", al príncipe Rasvan, aliado de Miguel, sustituyéndolo con Jeremia Movila casi al mismo tiempo de la conquista de Transilvania.

En una campaña militar relámpago, menos de un mes, al principio del año 1600, el príncipe Miguel el Valiente pudo, con merecido orgullo, firmar los documentos: "Yo, Voievoda Miguel, por gracia de Dios, Voievoda de Valachia, Transilvania y toda Moldavia".

Proeza grandiosa tanto para la Europa cristiana como para las tierras rumanas. Desgraciadamente, con la mentalidad feudal y las costumbres de la época, por las intrigas palaciegas y los intereses de los vecinos poderosos que circundaban nuestras tierras rumanas, esta unificación no podía tener vitalidad.

El poderío que suponía la dominación de las tierras rumanas unidas en un solo principado enloquecía el orgullo de los húngaros de Transilvania y el de los polacos y, más aún, les daba miedo. Cada uno por su parte conspiraba para destruir esta fuerza naciente.

De regreso a Alba Iulia, Miguel el Valiente tiene que enfrentarse con la rebelión de los nobles húngaros de Transilvania y con la oposición del emperador Rodolfo II, con el plan unificador de los tres principados rumanos que el victorioso príncipe rumano se lo comunicaba como realizado ya.

Comprando al general George Basta, comandante del ejército imperial y aliado de Miguel, los sublevados húngaros atrajeron al príncipe rumano a una emboscada. El general fingió retirarse como neutral y el príncipe Miguel abandonó su posición del pueblo fortificado de Miraslau, persiguiendo a los sublevados húngaros. Una vez en campo abierto, Basta se vuelve y ataca por el costado, tralicionando.

La batalla se perdió, el ejército rumano fue dispersado y el príncipe Miguel se dirigió hacia Sibiu, esperando las huestes que venían de Valachia.

En Moldavia también los polacos habían entrado repentinamente en el trono otra vez a Jeremia Movila y se preparaban para entrar en Valaquia y poner en el trono al hermano de Jeremia, Simion Movila.

Con el ejército que pudo organizar, Miguel trató de interceptar a los polacos, pero en la lucha de Bucov, cerca de Ploesti, la suerte le fue adversa. Abandonado por todos, incluso los más fieles "boyards", que no confiaban más en su estrella, Miguel tomó el camino del exilio y se dirigió hacia Viena y después a Praga, adonde le había llamado el emperador Rodolfo II, quien le necesitaba por que los nobles húngaros, después de la derrota del príncipe en Miraslau, se habían rebelado contra el emperador mismo, habiendo obligado al general Basta a retirarse y

proclamando a Sigismundo Bathory como príncipe de Transilvania.

Rodolfo trató de reconciliar a Basta con Miguel y a los dos les encomendó reconquistar Transilvania. La batalla tuvo lugar en Goroslaw, y Bathory fue derrotado y obligado a huir. La victoria fue total del príncipe Miguel porque él había dado el ataque principal, lo que provocó la envidia del general Basta, el cual de repente pensó proclamarse el dueño del principado transilvano, y para conseguirlo pensó en el asesinato del príncipe Miguel, que se realizó en las primeras horas del 19 de agosto de 1601.

El príncipe Miguel se defendió con su sable en la mano, y cayó vencido por el gran número de mercenarios traidores que invadieron su tienda de campaña.

Fue uno de los más ilustres luchadores de la cristiandad. Y en julio de 1605 escribió a los polacos: "Lo que hice, lo hice por mis convicciones cristianas, viendo lo que pasaba a los cristianos. Me he levantado para hacer de este pobre país nuestro el muro de defensa del mundo cristiano".

Su sacrificio personal, que puso como base a su gigantesca realización de los países rumanos en un solo y poderoso principado, no fue en balde. Con su espada, con su capacidad de mando y su valentía logró abrir en la conciencia de los rumanos de entonces y de los que siguieron, creciento, siglo tras siglo, el interés de realizar su testamento político: una sola patria rumana entre Dniester, la Tisza y el Danubio, defendiendo con su sangre el camino hacia la Europa occidental, hacia Roma, meta desde los más remotos tiempos de los invasores bárbaros, antiguos o modernos.

En los archivos españoles, el historiador rumano Alexandru Randa ha descubierto tanto las cartas originales que Miguel el Valiente envió al rey Felipe II de España, contándole su hazaña contra los turcos y los fines que le obligaban a proceder así, como las contestaciones del rey por intermedio del embajador de España a la corte del emperador alemán Rodolfo II, don Guillén de Santa Clemente.

Le pedía el príncipe Miguel ayuda militar y material en la lucha contra los infieles turcos. El rey de España le felicitó calurosamente y dispuso que se le enviara un sable de honor adornado con piedras preciosas, y que no le llegó debido a su muerte, y una cantidad de dinero que parece desapareció en la corte del emperador Rodolfo II.

La efímera unión, bajo el mando de Miguel el Valiente, de las tierras rumanas heredadas de nuestros antepasados daco-romanos es sin duda alguna el preludio de la unidad de los principados de Moldavia y Valaquia en 1859, que logró después la independencia en 1877 y al final la gran Rumania en 1918.

Siglos de sufrimientos y heroísmo, porque los rumanos obraron animados por su fe cristiana y por la convicción firme que cumplían la misión que Dios los había confiado en el este europeo de defensores de la cruz y de la civilización cristiana de Europa.

Los europeos de Occidente nunca los comprendieron, al contrario, los sacrificaron y humillaron, despedazaron sus tierras e injustamente los entregaron al Moloch soviético en Yalta y Helsinki.

El pueblo rumano con su sabiduría milenaria supo concretar su esperanza en mejorar. Siglos de vicisitudes que ha tenido que atravesar o vencer le enseñó que "las aguas pasan, pero las piedras quedan". Así que, sumiso a su destino, espera pacientemente la resurrección de su grandeza.

1877 RASBOIUL INDEPENDENTEI vazut prin penelul pict orului N. I. Grigorescu

de A. Vlahuta

CRIGORESCU era, de felul lui, foarte friuros. Orice alte neajunsuri și suferințe păseau în el o mare putere de rezistență. De frig înal, și de indiscreție oamenilor, toată viața lui a avut groază.

Apropierea iernii, ploile, cumplitele vânturi ale Bretniei îl hotărâse să plece. — Igi închirie un atelier la Paris. Avea adunate, din stătea călătorii, o mulțime de lucruri de artă: mobile vechi din Normandia goblenuri, stofe orientale, covoare, arme, vase — și cu darul lui de a însuși lucrurile prin felul cum știa să le grupeze, să le armonizeze între ele, își făcu un interior artistic, de pace și de via, unde toate vorbeau încet, cu glas din alte vremi. Acolo îl găsi chemarea lui Ion Brătianu la 1877. Poetul liniștit, bunătații și blândeții, poetul luminii și al cerului albastru, e chemat să cânte întinericii și viitorului morții — să găsească pe paleta lui culori pentru cea mai îngrozitoare privilegiu pe care o poate înfățișa sălbăticia nedomolită încă a neamului omenesc. Și n'a fost pictor pe lume care să le fi găsit mai bine ca el. Pare că toată viața lui nu făcuse decât asta. În rând cu soldații, înfruntând moartea, a privit de aproape toate atrocitățile războiului, a înțeles cine sunt adevărații eroi, și lor le-a închinat

Alarma.

toată iubirea și toată admirația sufletului lui: pe ei, pe opincarii aceia ușați și vânoși, care se asvârliau cu frenetism în brațele morții, pe ei mai ales i-a nemurit în puternica lui operă — cea mai micșoară epopee a vitejiei neamului nostru. Da. Erau frații lui aceia. Și cum îi semănau! Frații buni, puindu-și ca și ei tot sufletul în ceea ce făceau, muncind din greu, luptând din greu, jertfindu-se, fără nici un gând de răspătat, — simțind în tot ceasul, asupra destinului lor, o poruncă ce vine mai de departe și poruncește mai strâinig, decât cea pe care le-o strigă împrejurările. În fața îngrozitoare tragedii a războiului, un pictor nou se desțepa în Grigorescu.

Căldras, 1877.

Sunt douăzeci de ani de când — pogrît din lumea sfîrșit — omul acesta culege din aspectele vieții pămîntului numai ce i se pare lui că se apropie mai mult de cele sfînte. Seninătate, via luminos soaptă discretă, mișcare liniștită — partea de zimbet, de iubire și de bunătațe a vieții — tot ce se poate exprima printr-o desăvârșită armonie de culori și printr-o caldă euristică de linii — acestea sunt notele fundamentale caracteristice din mai toate tablourile lui Grigorescu de până acum.

Dezastrele lui sunt în trăgănat, munții din fund deabia se zăresc tăindu-și, în liniile frumuse undulate și din ce în ce mai ferme, coamele fumurii pe cerul albastru cu nori de argint, copaci lui sunt de obicei mesteceni aveii, cu tulpina albă, cu rămurile fine, îndoit în jos și frunzulița ușoară ca lumina: bolii lui trag încet, fără să se opinească în iug — arsuror carele sunt încercate — și oamenii merg încet pe lângă bol, fără să-i ailenască, ciobanul sprintin în adăncul văii, e viator, cum viaștoare o și păstorița care toare pe tapcan, în marginea pădurii. În altitudinea și pe figura lor e liniște și grație, și un aer de străveche noblete, ca și cum ar zice: "Noi suntem solii trecutului, noi suntem iazura neamului acestui".

Largul sărilor, depărtările străbătute încet, privirea îngrijat îndreptată spre cer, muna pămîntului cu fatalitatea ei misterioasă au dat sufletului românesc o mare

putere de rezemnare și nu știu ce mișcare potolită și ritmică în felul lui de a se exprima.

Toți oamenii lui Grigorescu, tăcuți, gânditori lui oameni dela țară, sunt răzăriți ca și arborii lui, din calmul ațeleași naturi mărețe și nepăsătoare. Ei nu gândesc cîna știe ce. Totuși, pe buzele lor o tăină mare pare că așteaptă dislegarea cuvântului. Și acum, tăcuți, ațeleași, uitați și neștiuți aceștia aveau să spună, în fața morții și-n auzul întregii lumi, cine sunt, de unde vin...

Grigorescu a trecut cu ei Dunărea. A trăit cu ei ostenele, suferințele și primejdiiile războiului. A pândit cu ei în șanțuri, sub șușul gloanțelor, și-a amestecat cu ei în aurușul dela Grivița, la Smârdan, la Opanes, la Plevna, a văzut ce lucru de nimic e viața unui om în războiu, și ce fiară a fost dormind sub înfățișarea aceea blândă a frumosului păstor ce făcea podoba peisajelor lui.

Ei era acolo, în ceasurile acele de scărnire, un glas al istoriei, un trimis care avea să vadă într-o clipită, și pentru toți, ceea ce nu se poate vedea decât o singură dată în toată întinsețea nemărginită a timpului, — să vadă profund, "cu ochi pe cari moartea nu-i închide", și să spună veacurilor viitoare ce-a văzut.

În tablourile lui "din campanie", nu s'a mișcat de manevre, nici grupări convenționale de modele cari pozează. Nimic aranjat, nimic teatral. Sincer, ca însuși faptul pe care-l privește, el te face să vezi, ca la lumina unui fulger, în grozăvenia unei clipe, toată zguduitoarea tragedie a războiului, dar așa de strâinig îți luminează clipa aceea, și așa din adânc îți răscolește sufletul cu ceea ce-ți arată, că ai dintr-o dată întreaga privilegiu a celor ce au fost și a celor ce au să fie.

Toată privilegiu luptei în totu ei... cine a putut-o vedea ereodată? Cine și-o poate măcar închipui. O panoramă de mișcări? Vai au făcut destul pictori bătălii de acestea reci, incremenite, compuse în atelier spre glorificarea cutărui "mare general". Privindu-le, te gîndești liniștit la... talentul pictorului. Ostașii lui Grigorescu se bat, ucid și mor în chipul cel mai adevărat și mai serios al vitejiei și al morții. Bunătatea și mila acestui suflet de artist au strigat de groază și de durere în fiecare trăsătură de rețon. Ceva din inima lui rănită se simte în fiecare lovitură de pensulă.

Bătălia dela Rahova.

Am înaintea mea o bătălie în valea Rahovei, vîrșită dintr-o margine, și foarte de aproape. E chiar începutul ciocnirii. Cornistul ține a căsot străpuns de batonaș celui dinlăi ostaș român, care doar un pas a mai făcut și-a căsot și el, împuscat, cu fața'n jos, cu inima pe armă, — peste el cade pe spate ucigașul lui cu mînile înțeleșate pe pusea torcul mătăhălos, în pieptul căruia derobanțul nostru și-a înfipt din goană batonaș până 'n gardă; acum se văd și ceilalți derobanți cum vin din urmă grămădă, ca aduși de o vîlție; moartea fulgeră din mil de puști îndreptate asupra lor, el ei înainteașă ne-înfricoșată orbiți de aștea biruinții, în fund se ridică tot mai înălțat zarva multimii învîlmăgite; acolo o toată bătălie, carba frămîntare a pietrii. Nu cunoșc în pictură povestire mai zguduitoare despre grozăvia războiului. Găseșc în această schiță o mult mai puternică și mai adevărată înfățișare a feroceității omenești, decât în marele tablou dela Primărie, intitulat

"Atacul dela Smârdan", asupra căruia unul din cei mai autorizați critici de artă ai Apunului își rostește astfel părerea: "Privindu-l, idee D-l W. Ritter, rămîi nimit de nepusa simplitate a compoziției, dar mai ales de pasiunea ce respiră din toată această pânză, e războiul văzut cu ochii soldaților, nu cu al șefilor. Trebuie să știți însă, că impresia asta așa de puternică ce îi-o dă tabloul, e datorită pasiunii de care-a fost stăpînit pictorul în momentul execuției: niciodată un pictor de războiu n'a fost așa de adănc răscolit în sufletul lui. Nici Meissonier, nici Detaille, nici de Neuville, n'au presimțit că bătălia, vîrșită printr'un singur episod ar putea da o astfel de sinteză. Nici lui Mensel, nici lui Werner nu le-a dat în gînd să-și sacrifice demnitatea de diplomați și de înalți slujbași ai Statului, ca să înțeleagă rîcnetul sălbatec al soldatului în ordreșul luptei. Aci cu adevărat vezi furia în artă, și e sugrăvită

Schiță din război.

de cineva, care, pe când lucra, își plătia foarte scump clipele acelea. Dar ceace e mai de mirat, e că această urieasă pânză, în care personajele sunt înfățișate în mîrime naturală, își face impresia că a fost pictată, cu luteala fulgerului, pe câmpul de războiu. Nimeni nu-și închipuie că există în București o astfel de operă. Îi îndemn pe toți cari trec prin capitala României, să nu părăsească orașul fără a se duce Primărie, pentru a-și umple sufletul de măiestria și de puterea de vîrșă a acestui uimitor pictur" (1).

Am văzut o replică a tabloului acestuia în colecția Doctorului N. Kallinderu, o adevărată minune. Tabloul ca suprațat e mult mai mic, — mult mai mare însă ca adăncime și ca mișcare. Nu atât de fioros, pe cît de sfîșietor. Te uii c'un sentiment de admirație și de mîndrie la ostașii acela, învîlului ca în flăcările unui foc urieș... Cum se duc, și

Splonul.

cum simți că se duc la moarte! Ce-ar fi să D-l Ritter dac'ar îi văzut pînza aceasta!

Nuam! când știi ce pasiune de muncă neadormită a stăpînit în treaga viață a lui Grigorescu, începi să înțelegi verba, căldura tresăririi de sentiment a fiecarei linii, cum și miraculoasa repede și siguranța de factură cari au sluit așa de admirabil sufletul fără de astîmpăr al acestui mare observator.

Dar "Spionul"! Ce vifor de mișcare, și ce expresie de supremă încordare! — Eată, călărașul nostru a ajuns pe spion din fugă, a ridicat sabia cu atâta îndărjire, cu atâta vajnică mână, că parc-o și auză vălînd în aer, și capul turcului, plecat cu frică sub lovitura morții degeaba se mai ferește, — îl și vedem displicat; poate că în aceeași clipă se vor rostogoli amândoi, căci turcul a scos revolverul și a tras — un alt călăraș, acesse și el în goana calului, — o tragedie sărită la lumina unui fulger; totul e florică: cerul de plumb, apusul de sânge, scăpărarea de lumină în fund, goana nebună a calilor cu ochii aprinși, cu urechile ciulite și coama aburită și coadă fulor gestul hotărât, scărpinții al călărașului ce dă străgănică lovitură, mișcarea tălăș-rească a spionului, care în clipa din urmă scoate revolverul și trage — toate parcă sunt anume alesc și puse acolo, ca să se îngroșeze. Și dacă fost vrodată artist pe lume care să se gîndească mai puțin la efecte, la ce vei simți tu —, și la ce ai putea spune în fața operii lui — acela, fără umbră de îndoială, a fost Grigorescu.

Toate tablouriile lui din campanie sunt făcute cu viforul marilor emoțiuni pe cari le dă Războiul. Simți că așa a trebuit să fie. Simți că toată această înfiorătoare priveliște a măcelului omeneș a trecut prin ochii lui înspăimîntați, a auzit adînc suflul lui de artist și, ca țaria unui tranșet, s'a descărcat, prin mîna lui, pe pînza, aproape fără știrea lui.

Atacul dela Smârdon.

Lucruri trăite. Îți zici numai decît, privindu-le: "Eată ceva care nu e din închipuire, nici din auzite; ceva care n'a putut să fie decît așa. — Le-a văzut cu groază, și cu nespusă milă. În avîntul dorebanților "la balonete", din acea neuitată Vale a Sîngelui... este istoria lui a unui moment de vitejie în sorbul unui asalt, el a în tregii vitejie de luptă, de crăncenă îndărjire în apărarea dreptului de a trăi, al Neamului Românesc. Noi vedem acolo pe ostașii vecurilor, călîi în focul tuturor bătăliilor, dela Negru-Vodă și dela Dragoș, până la Domnitorul Carol, și până în

Convot de prizonieri.

adîncul vremilor vîltoare, — aceeași strajă neadormită, aceeași viteză neriticoasă, care se duce hotărît la moarte, fără altă părere de rău decît aceea poate, că, în o campanie așa de mare, n'are decît o singură vîrstă de dat. Totul e posomorît în aceste tablouri: lumina, cerul, aerul, — forma și culoarea lucrurilor te înfioră. Nu, nu e o tragedie de teatru. Sînt luptătorii înfiorîndu-și cari se asvîră ca flăcări ale armii, sunt morți în adevăr.

Căi umanitate în acel jalnic "Convotul de prizonieri!" E ger, e viscol — o și cumplită de iarnă într'un pustiu fără cer — sute de nenorociți, de toate vîrstele, învingîți dela Plevna, bolnavi, pierduți, înfioșiți în cele din urmă trențe ciuruite de gheațe, cu ochii în pînănt, păsesc încet prin zăpadă, sub paza călărașilor de pe mîrgini; cade, din când în când, câte unul, toropit de osteneală, de frig de somn — și unde-a căsut, acolo a rămas; corbil flămînzîi, din stolul ce se ține de convot, s'abat glonț asupra-i și încep de viu...

"Dacă aveai să vezi tabloul acesta, spunea într-o zi unul din admiratorii picturii, lași dărul orașului Haga, pentru sala de ședinți a Congresului Păcii. Ce sunt toate discursurile meșteșugite ale marilor diplomați ai lumii, pe lângă ceea ce spune așa de simplu și așa de adînc mișcător buclăta asta de pînă!"

Grigorescu însă, nu s'a gîndit niciodată la "cuvîntarea unui tablou". O impresie a lui, o tresărire a inimii lui în fața adevărului pictoresc — aceasta și numai aceasta a pus în opera lui. Ce va spune că lumii, nu-l preocupă. Toate pînzele lui din război, dela vîlnicul iurug din "Valea Sîngelui", până la defilarea prizonierilor turci din Plevna înclinată, sunt expresia celei mai curate sincerități ce-a împodibit vrodată sufletul unui artist. I se umpleau ochii de lacrimi, de câte ori ne povestea atacul dela Grivița, unde ostașii noștri au biruit, ca'n vremea de demult, numai cu

Transport de provizii spre front, 1877.

nepăsarea lor de moarte; că nu mai era luptă, ci jertfă — o jertfă mărească, pe care cu biruință mărească a răspîdit-o Dumnezeu.

"Cum s'aruncau înaintea morții! Acolo s'a dovedit ce popor avem noi. Am văzut ofițeri străini plîngînd de induloșare și de admirație..."

Cu toate astea nu vitejia armatei noastre, ci grozăvia războiului e mai cu putere înfățișată în tablouriile lui. Adevăruri cari sunt aceleași în orice timp și sub orice meridian, s'au lămurit de sine din sufletul lui în clipile acelea de neuitat, în cari tragicul vitejii și al morții e natural să fie mai profund mișcător decît elementul epic al luptei.

Monocromia masei lui noastre, nice Delavrance, îi reprezintă exact atmosfera plumburie a războiului. El vede masa, dar nu detaliile, soldații iar nu ofițerii; și în năprăsnica pornire a masei nu are timp să caute o poză academică pentru vre-un erou de atelier.

"Figura Regelui e caracterizat-o printre o privire gînditoare, ca a unui victorios îndurerat, care vîsnuie căt sânge curseese pentru Țară și Coroană".

Cerșetari bulgari, 1877.

* Extras din cartea Pictorii N. I. Grigorescu, de Alexandru Vlașcu. Edit. Casa Școalelor, București, 1910.

"I" Die Kunst für Alle. 1 Februar 1897. München.

IMPRESURAREA PLEVNEI

de Stefan Georgescu Sergent

A câteva zile după recunoaștere primim ordin să pornim în marș îmbrăcați ușor, deși vremea era foarte răcoasă. Era ceasul două după miezul nopții când am plecat și un întineric că nu se vedea la doi pași.

În revărsatul zorilor sărirăm, ca prin ceată, aprinceana înălțimilor turcești. Tunurile se formează în linie de bătaie și înaintăm la pas. Ofițerii caută cu ochii peste câmpuri pozițiuni potrivite.

Stampă. Bateria românești în acțiune la Plevna.

Turcii se vede că ne așteptau și că se pregătiseră să ne primească cu toată cinstea cuvenită. Pe când înaintăm și nu pușesem încă tunurile jos ei ne și atacă.

Patru obuze de-aie lor se spărseseră pe rând: Un obuz căsu la dreapta noastră, unul la stînga, unul în față, și unul la spatele nostru.

"Îți regulăază tirul". Ne aliserăm noi. Știam ce însemnă această și pricepurăm îndată că avem de-aface cu tunarii dibaci.

Începu să tremura ca și prins de friguri, ceea ce nu mi se mai întîmplase în luptele trecute. Nici acum nu pot spune dacă tremuram de frică sau de frig. Cred mai mult însă că era o presimțire că voi cădea în această luptă, precum s'a și întîmplat. Trei zile, cât a ținut acolo bătălia, în fiecare dimineață am simțit astfel de emoțiuni. Dar nu țineau mult, și peste al mă înfierbîntam așa de tare că curgeau sudoarele de pe mine.

Pornim în goană spre reduta turcească, formați în linie de bătaie, și ne oprim pe o pozițiune potrivită. Așezăm tunurile jos și chiar sub focurile dusmanilor, ne fîcărăm șanțuri de adăpost. Și cu pămîntul din șanțuri ridicăram parapete în dreptul focului tun.

Răspundem și noi. Deși focurile turcilor erau așa de inversunate, ca și cum ar fi voit să ne îngroșeze, dar nu ne vătămău așa mult.

Artileria în marș spre poziția de luptă.

Într-o oară așezăți pe o coastă ce se ridica ușor în fața noastră, și apoi se întîndea o vale adîncă ce ne despărțea de înălțimile turcești. Așa că obuzele lor, sau se spărgeau în capul coastei, și tîndările obuzelor labîndure de parapete își mai micșorau violența care cum, sau treceau peste capetele noastre.

După vălîntul obuzului deprinsesem să ghicim dacă merge la dreapta, la stînga, sau vino de-a dreptul spre noi. Turcii, nemulțumiți se vede de efectul obuzelor lor, începură a trage cu grăpale.

Acestea sunt niște obuze umplute pe dinăuntru cu gheațe, cimentate pe pereții dinăuntru ai obuzului cu un fel de materie explozivă. În vîrful obuzului se află un regulator, pe care tunarul îl potrivește astfel ca obuzul să se spargă la depărtarea ce vrea. Acest regulator are un firil ce la foc odată ce pornește obuzul din tun. Arde încet și uniform și în clipa hotărâtă firilul aprinde materia explozivă. Atunci gazele se dilată și obuzul plănecete în aer în sute de bucățele, formînd fiecare bucățică un proiectil și imprimă cu gheațele cad în formă de ploaie peste capetele dusmanilor.

Închipuivă o pînă răsturnată cu gura în jos; aceasta este forma ce o lau în spațiul gheațelor și bucățelele obuzului în căderea lor spre pămînt. Sau, picăturile de apă dintr-o stropitoare, scocind-se bine înțeles, forța colosală și violenta extraordinară cu care sunt rezepte.

Regulatorul din vîrful obuzului este astfel chibrit ca firilul să se poată lungi sau scurta după cum depărtarea unde trebuie aruncat obuzul este mai mare sau mai mică. Acest regulator înșurupându-se bine închide ermetic obuzul.

Șrapnele, numite astfel dela numele colonelului englez care le-a născocit, se întrebunțesă când dusmanul are în față întărit, baricade, ziduri, parapete, sau se află într-o pădure. În sfîrșit când obuzele simple, din pricina unor anume piedici n'ar putea fi întrebunțate cu folos.

Mai sunt și obuze aprinzătoare, cu care se dă foc orașelor și satelor, obuze pline, cu care se sparg zidurile cetăților, și altele multe feluri de obuze educațiune de moarte și de prădărie. Dar nu este locul a la descrie aici.

Turcii începuseră să arunce cu șrapnele. Dar sau că nu știau să le reguleze sau că materialul era prost, că nu se spărgau toate de asupra noastră. Unele se spărgau când atingeau pămîntul și primeleia, cum am spus, nu eră așa mare. Altele nu se spărgau de loc.

Cînd s'a luat Plevna ziceam rînit în spital, dar soldații cari au fost atunci pe acolo, m'au spus că au dat de morile mari de obuze așezate pe maldanuri stînd neașoptite în ploaie și ninsoră. Și atunci nu m'am mai mirat de prostul efect al obuzelor turcești.

Căpătasem gradul de sergent și îndeplineam și funcțiunea de ochitor. Pentru această funcțiune nu se caută gradul; se cere numai ochi buni și puțină dibăcie.

După ce am tras câteva focuri de încercare, aflasem așa de bine distanța în cât aruncam obuzul din tunul meu drept în ambratura tunului turcesc. (Ambratura se numește o deschizătură în păretele parapetului pe unde pătrunde în afară gura dela țevă tunului).

Tunul meu, al patrulei, a fost cel mai bun din bateria noastră călărească. Cîlelele tunului mai aruncă obuzele și în vînt. Căpitanul îi mustră adesea pe soldații stîndu-le să nu își bată joc de averea țării. "Fiecare foc de tun costă un pol, birul unui om sărac pe un an de silă și e păcat să strici un pol de pomană". Iar soldații glumind își lăceau necoteală, unui altuia, căși poli a prăpădit în zadar fiecare.

Dar eu unul, nu doar că voi să mă laud, nu prăpădeam

Artileria română deschide jocul asupra fortificațiilor turcești.

În zadar poli. Deprinderea o câştigam foarte repede și gătam mai bine, ca toți ceilalți, și mai servesc de toate instrumentele de ochire ce se întrebunțază.

Mărturisesc că eram cam egoist și nu prea spuneam bucuros și altora distanța alături. Dar sublocotenentul Nicolescu un copil aproape ca și mine și care mi era mai mult prieten decât sef, îmi spusese de asta-dată.

Să așeză și el la tunel de alături ochete și tragem nemolovit, răsând înfundat de ceilalți și se necăiau amarnic să aște și el distanța.

Tureli începuseră a trage și salve de pușcă, dar fâșitul gloanțelor de pușcă nu ne turbura de loc. Numai mugetul obuzelor și înfiorătorul țipăt și guraș al grăpnelor mureau atențiunile noastre a tunarilor.

Această bătălie s-a început în dimineața zilei de 12 Octombrie. În această zi garda imperială ruse, după trei asalturi înverșinate au cucerit cu batonul, reșeta, corul și războiul de război. Doi-Dobudnic și Teșcu pentru că împresurau Plevna și fie deasfârșită.

Noaptea am păstrat pozițiunile destul de primelează unde ne aflam; și lupta a fost și în zilele următoare 13 și 14 Octombrie.

De și tureli nu prea ne plăceau, dar căsura destul de-al noștri. Soldații înău nu se descurajau scotind această ca lucruri negre. Pomeneau cu mila de cei cașchi și luau în băta de joc pe cei ce se arătau mai înfricoși.

La o vreme focurile turești se îndreptă atât de înverșunat că nu mai era chip să ridici capul din sant alafă, și numai când trebuia să preștim tunurile eșeam de prin micile noastre ascunzătoare și ne făceam stuțba cu grăbire. Cu făceam printre picături, adică, în pizoaie de gionțe și grăpnelor.

Atunci am scris, cu creionul pe genuchi, o scrisoare părinților mei pe care o începam cu cuvintele: "Vă scriu această scrisoare în umbra gloanțelor, a obuzelor și a grăpnelor turești".

Întrebându-mă astfel vestitele cuvinte ale lui Leonida la Termopile, fără să-mi treacă prin mintea mea, de copil nebun, ce durerosă impresie ar fi pricinuit bietelor bătrâni. Noroc că în acea zi am căzut rănit și n'am apucat să dau scrisoarea la poștă.

După fiecare trageră tunul, zdrocniat din loc, trebuia să-l nou îndreptă și ochit și aceasta o făceam astfel:

În clipa în care tunul turecesc izbucnea o lăcrare ca de fulger și un șhem de fum alb, și mai în același clipă obuzul ne și așeză, spărgându-se în bucăți nemăsurate.

În clipa în care izbucnea lăcrarea așului ochiam și eu înfrunt în punctul acela și până să ajungă obuzul turecesc la noi mă și aruncam în ascunzătoare.

Această aluță o făceam în cele câteva clipe de la porțile obuzului până la soseala lui. Dacă nu împrăveam diindictă dincepam lucrarea de mai multe ori până îndreptam tunul bine, ca să nu stie porile de pomani.

Tunului astfel înfruntat și ochit, îl puneam foc când cerea trebuința.

Odăi înău războind numai o clipă, obuzul turecesc mi se punea. Ochiam în grabă și tocmăi mă ridicam să mă arunc la adăpost, când obuzul se sparge în fața mea înfruntându-mă înfrunt nor de țărână și de fum. Buctă de braze de pământ rupte de violența obuzului, mă izbiri răpăind ca grindina, și o țandără din acel obuz mă izbete drept în piept în capul costelor.

Alte buctăi ce m'au lovit m'au înfruntat numai carnea de pe trup fără să-mi pricinuiască vre-un alt rău. Dar lovitură din capul pieptului mi-a rupt osul ce aprindește costele.

O clipă am perdut răsuflarea și mi s'a făcut neaptele dinaintea ochilor. Cred că încetase în acea clipă circulația sângelui în tot trupul și că înima chiar se opriase de a mai bate. Am avut dar n'am simțit. Nu voiam să cad.

Mal în aceleași timp un grăpnal se arăta și ampră noastră și un giont, din acel grăpnal, îmi pătrunde înău dreapta de sus în jos și se oprește înfrunt între două costele.

Sângele pornește gâră din amândouă rări.

Mă înfruntam simțindul ferbinte șepăind peste tot trupul.

Sărind îndată tovarăși mei, mă desbrăcă până în brâu, și doctorul Șos alergic grăbit sub grindina de obuze și grăpnelor.

Tureli văzând gloată și turburare printre noi, și mai văzând îndreptă focurile, ba încă ne aruncară și câteva salve de pușcă.

Pe când mă lega doctorul la piept, cercând a opri sângelui, ce curgea gionle, eram nevoit a ține amândouă brațele ridicate în sus. Când, de odată un giont de pușcă îmi pătrunde brațul stâng aproape de încheietura mâinii. Fâșiturile gloanțelor de pușcă le disprețuim până cel.

Giontul cruce pe doctor, care era încă și mai mic de statură ca mine, trece cu vre-o zece centimetri pe deasupra capului său, și tot pe mine mă nimerise.

Dar se vede că tureli cu mine aveau socoteală răbu-

nându-se pentru numeroase obuze ce le aruncasem în parapetul lor. Sau, că aflaseră și el distanța, păgănil dracului.

Îmi țegar rările și mă îmbrăcără. O slăbiciune mare ce mă copleșea cu înțelul, și o ameteală apăsătoare făcea să mi se întunece totul pe dinaintea ochilor. Genunchii mi se mulasera piciorole nu mă mai țineau și o lăncetăală de moarte mi îngreuna psoalele ochilor. Dar nu voiam să mă las biruit și aș fi dorit să stau la post până la sfârșit; îmi părea rău că să la Plevna, așa credeam, fără mine.

M'au suit înău cu sula pe calul meu Paioș și îndatorară pe soldatul Streșă Nicolae să mă ducă până la o trăsură de ambulanță.

În drum ne întâlniște colonelul Victor Crețeanu comandantul nostru de brigadă.

— "Unde duci? Întreabă colonelul.

— "E rănit domnule colonel! Îl duc la ambulanță", îi răspunde soldatul.

— "BS vine ambulanța să-l ia!" Zise colonelul cu glas poruncitor.

Un călăreț din escorta lui pornește chiar îndată, în goana cea mai mare, ca să aducă o trăsură de ambulanță.

Apoi colonelul pleacă după ce a însemnat într-un carnet numele lui Streșă Nicolae, pe care l-a recomandat lui Vodă Carol, ca să-l dea decorațiunea *Virtutea Militară* pentru devotament față de camarazi și în primele.

Aceasta am aflat-o mult mai târziu când ni s'au împărțit decorațiunile.

M'au coborât de pe cal și m'au așezat jos până să vie trăsură să mă ia. Tocmal atunci am văzut în ce jalnic stare mă aflam. Hainele de pe mine erau pline de țărână și de sânge, rupte și sfâșiate de sfârâmurile obuzului ce mă lovisse.

Junghieri ascuțite îmi pătrund pieptul. Până ac nu prea simțeam durerea, ce devin din ce în ce mai pătrunzătoare și o sfârșită covârșitoare mă copleșe peste tot.

Cerc să mă ridic, crezând că voi birui durerea prinblându-mă, dar nu pot. Și atunci în inima mea am mulțumit colonelului pentru bunătatea lui. Soldații roșiori, ce se adunaseră pe lângă mine, îmi adresară cuvinte de milă și de înfruntare.

Perdusem aproape cu totul cunoștința, când a venit trăsură de ambulanță să ne la, pe mine și încă un roșior rănit la mână, pe care-l aduseseră puțin mai în urma mea. Nu mai vedeam și nu mai simțeam nimic. Cred că în acele clipe sufletul meu se pregătise să-și la aborul spre alte țărâmur. Și n'as mai fi știut că trăiesc încă junghieri ascuțite n'imi pătrundea pieptul, din când în când, ca și cum mă înfruntă cineva într-un corset de fier.

Știu doar că am cerut apă. Un sanitar m'aduce o ploschiță plină. O glesc până în fund și mai cer de băut. Soldații îmi spune că prea multă apă mi-ar face rău. Dar doctorul ambulanței pornește să mă m'aducă apă și amestecându-o cu puțin coniac îmi dă iar de băut.

Acestea toate le vedeam și le primeam ca prin ceață. Apoi călăreț într-o desăvârșită nesimțire. Nu mai știu și nu mai simț nimic. Nici când m'au urcat în car, nici chiar când Streșă Nicolae și-a luat stua bună dela mine.

Unul din soldații din toată, acum alături pe la drumurile de fer, pe care l'am cunoscut în timpul din urmă, mi-a spus că și el a dat ajutor când m'au suit pe brațe în corul de ambulanță. Zice că mă văitam cu glasul stins: "Mamă... mamă!"

Se adevărat dar, că omul când ajunge la cea din urmă meroe, învoază din toată inima pe mamă și Dumnezeu.

Nu știu când m'au suit în car, nici când am plecat de acolo, nici drumul ce l'am făcut atunci căde ceasuri a știut sau câte zile, nici când m'au coborât jos nu știu.

Când am deschis ochii, revenindu-mi în fire, m'am pomnit sub un cort, la ambulanța dela Grivița.

Mulți din cunoșcuiți mi-au spus pe urmă că m'au văzut, și că m'au vorbit chiar, când mă duceau spre Grivița. Între aceștia au fost căpităniul Dănescu Ștefărie fostul meu comandant, fratele său sergentul Nae Dănescu, Teodorcu Ioan, Mihalache Nicu, și alții. Dar eu nimic nu știu.

Roșiorul, tovarășul meu de drum, care săzea și el în cort alături de mine, mi-a spus că și doi cerchei călări au optit trăsură ca să mă vadă și să-mi vorbească. Cercheii spuneașu tuturor că le sunt prieten bun ca și un frate. N'am avut nici o îndoielă că acești cerchei au fost frații Danil și Constantin.

Revenindu-mi în fire, puțin câte puțin, îmi reaminteam pe rând toate întâmplările mele; și aș fi crezut că a fost un vis, dacă nu simțeam junghieri ascuțite în piept din pricina așezelor zdrobite.

Neobositul doctor Davila era acolo. Nimeni nu scăpa din vedere ochilor săi pătrunzători și ageri. Era un am m'înval. Prin firea lui veselă și isteasă era iubit și stimat de toată lumea. Omul acesta ar fi fost în stare să cărmucească o țară întreagă. Și de ar fi comandat un corp de oaste,

fiecare, dela cel mai de frunte ofiter până la cel din urmă soldat, și-ar fi dat bucuria viață pentru el.

Prin faptele și cuvintele sale ne făcea să îndurăm mai ușor viața plină de ticloșie în care ne trăieam. Dar și când se supăra nimim nu-l sta înaltine. Era ca un leu. Toți se ascundeau în gaură de șearpe. Noroc înău că mândia lui nu ținea mult.

La Grivița era cea dintâi stațiune unde li se da răriților, culeș de pe câmpuri, cele dintâi și mai grăbite ajutoare, a doua era la Meica, a treia le Mădălmeste, a patra și cea din urmă la Turnu-Măgurele.

Aceste stațiuni erau astfel alcătuite că în fiecare dimineață porneau spre stațiune imediat următoare, transporturi de rări și peste și așezau dela stațiunile din urmă alte convoluri. Li se da bolnavilor soșii hrana pregătită peste noaptele și a doua zi dimineața li porneau înainte, la stațiune următoare, spre a face loc altora ve veneau din urmă.

Dela Turnu-Măgurele li împrăstiau apoi pe la spitalele din țară fiecare mai pe aproape de părinți.

Pe mine mă optiră la Grivița. Ziceau doctorii că la Turnu-Măgurele este infecție mare din pricina nemunimărilor bolnavi de prin spitalele de acolo. Și că aș fi fost în primejdie să mă bolnăvesc mai rău și chiar să mor.

Dar eu știam bine că nu voiam să mă pornească crezându-mă perdut. Îl auzeam vorbind franțuzește:

— "Moare pe drum, e perdut". Zicea unul.

— "Cu siguranță — răspundea altul — oul aștern e zdrobit, la cea mal mică zdrocniătură se frânge, și... e gata. Dar mie îmi spuneau altce de câte ori îl rugam să mă pornească și pe mine la Turnu-Măgurele. Nu răspundea decât în mîncioșie și la palarele lor, și întorceam capul cu dispreț, fără să la spun că înțelegeam ceace vorbeau ei pe franțuzește.

Pieptul mi se umflase, junghierile așezelor sfărâmate mă făceau să-mi perd răsuflarea și când mă apuca tusea credeam că mi se sufleset.

Vremea era rece și viscolit, câte-odată, umfla pânzele cortului de credeam că vom zbură în alavă cu cort cu tot.

Deși doctorul Davila ne făcuse sobe în corturi (?) dar căldura nu se mai pomenea. Cel cari putea se mai țărău până la gura sobei și-mi pârșeau ochii pe jăratec, dar cel mai mulți tremurau stăpne pe asternutul de pale acoperit cu câte o pătură subțire. Unii mai aveau câte o zdrocniță de manta, dar cel mai mulți erau în tunici, și erau în bluze de pânău subțire, care cum li apucase dintr-unul.

Vecinul meu roșiorul cu care veneam, a cărui rană dela mână mergea spre vîndecare, sărea îndată la orice nevoie a mea; mă îngrija ca pe un copil al său.

Ascultam la minunile de vitejie ale Curcanilor și ale Văntătorilor noștri ce și le povestiau la gura sobei, dar mă gândeam că tot noi am făcut ispravă mai mare. Că, dacă Osman-Pașa înfruntat de toate părțile, să acum închis în Plevna ca o țară albaică într-o casă de fer, aceasta s'a întâmplat fiindcă noi l'am tăiat comunicația copleșind rețelele ce întăreau posesau care lega Plevna cu Curșii și restul țării.

Curșii și Văntătorii își laudau isprăvile lor dar când voiam să vorbesc și eu, să le spun bună oară, că noi am tras cel dintâi tun în Calafat, că noi am dat cea dintâi victimă a războiului și că noi am călăgit cea dintâi bătălie hotărâtoare, mă înecă tusea.

Domnitorul Carol venea foarte des pe la noi. Soldații nu se arătau căsui de puțin sfioș. Războind în voe la întrebările sale; ca și înțelepti copii cuminiți unui părinte mulțumit de bunul lor purtări și luau în băta de joc pe unii ce li perdeau cumpănit în fața Măriei-Sale.

Între ei a venit cu Tarul Alexandru al Rușilor. Era o zi rece de Noembrie dar soarele strălucia pe cerul senin, mândru și frumos, aruncând puțină viață pământului înghețat.

Au rănduit frumos pe dinaintea corturilor niște pături de fer, acoperite cu cearșafuri albe, iar pe noi ne-au îmbrăcat în halaturi și acul curate. Și astfel dicalții așteptam sosele înalților oaspeți.

Amândoi Suverani se optiră și în dreptul roșiorului vecinul meu nedepărât. Împăratul cu el vede exclamă pe franțuzește: "Să-tu un turel... Să-tu e ture, nu e apă?..."

Domnitorul Carol întrebând pe rări această 1 răspunde că e roșior și de fel din Județul Buzăului, care răspone li tălmăcește împăratului răsând.

Împăratul Alexandru era îmbrăcat cu o manta foarte simplă și cu o șapcă pe cap. Îmi un semn mai deosebit nu arăta mărimea gradului său. Numai la gât purta o decorațiune foarte frumoasă și era încing peste mijloc, pe deasupra mantalei, cu o cingătoare de aur. Era înalt, volnic și frumos, una din acele figuri ce-și rămân înfrunt în minie pentru totdeauna.

Împăratul a dat roșiorului Crucea de cavaler a stăntului

Gheorghe, iar Domnitorul nostru ca să nu rămâie mal pe jos la-a dat Steaua României.

Tocmal se pregătuse să plece, când, se optiră umiliți în fața unor sanitari, ce steteau umiliți între sanitiile, la capătul corturilor, împodobiți cu cărți de joc atârinate la piept în loc de decorațiuni.

— "Ce este asta?" exclamă Suveranii. Iar doctorul Davila li li raporta: "Aceștia sînt decorați de mine. I-am prins jucând cărți. Și nu numai că au jucat cărți dar s'au imbrăcat și s'au iust și la băta. Dar ei acum cer respectos și umiliți grație Măriei-Voastre."

Îmi poșta ordine închipui ce baz a fost. Domnitorul nostru Carol era foarte serios și mândru, nu prea rade, dar atunci a răs cu poșă și din toată inima.

Au răs și oștăii din suita lor, chiar acei ce se aflau mai pe departe și nu știu pricina acestor haz. Dar, așa e lumea: când soarele rade, chiar fîciorile mărunele de prin buruieni sâmbese și ele.

După plecarea M. M. Lor ne-au cărat iar în corturi.

Peste câteva zile roșiorul a fost pomnit la regimentul său. Rana dela mână nu-l stăpăna om și de vîndecase repede.

Eram trist că mă despart de un asemenea bun tovarăș. Vecinătatea lui mi-eră și plăcută și înfruntătoare și mă lipseră de el cum se lipse copiii când li se arată că de puțină drăgoșie.

Deși mă muscace gelozia, foarte puțin înău, că el avăa două decorațiuni și eu încă nici una, dar n'imi arăseam, nici odă și prin minie, această gelozie (*Virtutea Militară* mi s'a dat mai târziu).

El însă mi-a înțeles gîndul meu ascuns. Și în delicatețe și nalvitatea lui mi-a propus ca să-mi dea una din decorațiunile sale care-mi va plăcea.

Dintru'năltă creșu că giumește și m'am înfruntat fără să-l răspund, dar văzând stărunele sale m'am încredinat că vorbese serios. Atunci am răs în alavă: "mi și l'am delușat bine că acoasta nu s'a pota. Că nimeni, decât eu, nu are dreptul să le poarte și acest drept nu-l pot moșteni nici copilul lui chiar."

El a rămas pe gînduri privind lung la decorațiunile sale ce le ținea în mână. Apoi vărându-le în bușnăru mantalei ridică în sus capul cu mândrie. La acest om de fire foarte blajină și foarte modestă, am prins în acea clipă atăta mândrie, că m'am simțit în viața mea o figură mal orgolioasă. Dar aceasta ținu o singură clipă; apoi luându-i stua bună piecă pe jos ca să-și gasească regimentul.

Rări mele nu se mai vîndecau. Era nevoie de o operațiune ca să-mi acotă gionul dintre coaste și cascade din piept zdrobite ce mă chinuau. Dar în condițiunile în care ne aflam acolo, și cum eram și slăbit de puteri, această operațiune nu s'a putea face.

Mă întredasem puțin, ca să fac în efuda doctorilor ce mă condamnaseră. Și după mai multe stărune și rugăciuni s'au îndurată în cele din urmă să mă pornească și pe mine.

Am trecut prin Meica și Mădălmeste, dormind câte o noaptele la fiecare din aceste stațiuni și a treia zi spre seară ne apropiem de Nicolai.

Nu pot spune, nu pot povesti întocmai, ce am simțit în suiet sărind de departe Dunărea și țării românești.

Să nu mă se prelîndă aceasta.

Numai acela cari au trecut prin asemenea împrejurări mă pot înfrunte.

În aceiași stare sufletească cred că se afla poștul Gheorghe Crețeanu când a scris vestitele versuri:

"Fie păinea că de rea
Tot mal binec' țara mea".

Tot apă trebură și fie și cu acela cu luptând multă vreme cu valorile furuse ale mării, amintind din clipa în clipă să alavă țării în dăncimii prapăstoase, sărăgie în cele din urmă o înalavă o cărți verdeață și redeșteapă nădeșde, li înveștește și li înfruntă, înfruntându-i puterile amorțite după un gir nesfârșit de lupte sfidătoare.

Carle se optiră. Mai toți răriții se coborâșu jos înfrunt în chiole de bucurie și se grămădău pe lărm privind peste Dunăre apoi țară. De sigur că simțeau și ei celose simțeam eu.

Înima mi bate de credeam că-mi aparge pieptul. Cu o simță peale puterile mele mă ridic în sus, îmbrăcîșu dintr-o privire Dunărea și Țara Românească, săreau orașul Turnu-Măgurele dincolo de departe de lărm, deschid ochii tot mai mări și nu-mi vine a crede că ceace văd este adevărat.

Aceasta toate s'au petrecut într-o singură clipă.

O perdea regală mi lăcrăse pe dinaintea ochilor apoi una neagră și scânteie de toate culorile îmi turbură vederea. Junghieri ascuțite îmi pătrund pieptul și cad fără simțire pe fundul carului.

CENTRUL DE CULTURA SI ARTA

GEORGES POMPIDOU

de Sever MANUCEANU

P B terenul vechilor hale pariziene a fost clădit unul dintre cele mai curioase și și extravagante edificii din Paris. Aspectul exterior lăsa de dorit din punct de vedere estetic. Sprâncițat pe axe melancolice și înconjurat de ferți și tuburi uriașe, dar împresat unei distorsiuni de petrol, strălucit în mijlocul Parisului la numai câteva sute de metri de Turnul Saint Jacques unul din cele mai frumoase monumente gotice din orașul lui minei.

Dar aspectul exterior neobișnuit nu provoacă repulsiile ci numai mirare și dorința de a cunoaște "întreținut" acest monument al civilizației tubulare și-a pereților de sticlă. Or, "Centrul G Pompidou" din plața Beaubourg nu-i o simplă curiozitate arhitecturală. Croit pe dimensiunile civilizației occidentale structurat pe viziunea verticală a genului francez, acest "Centru" are o menire cu totul aparte. Nu e un muzeu de relice, ci un punct de sinteză o apropiere de tendințe actuale și-o imagine a eternului întruchipat în artă, muzică, istoria și sufletul tuturor națiunilor.

În acest monument de-o concepție futuristă hai dau în tîmpul toate tendințele și toate căile care adevărat excepționale prin care se manifestă neamurile. Cei ce l-au conceput ca și cei care duc pe umerii lor răspunderea acestei sinteze culturale-artistice și socio-politice, au strălucit cu mîgăla și discernămint în tot ce putea fi mai semnificativ, specific și elen în artă, istoria, politica și spiritualitatea fiecărui neam.

IMPRESIUNAREA PLEUNEI

Când am redeschis ochii soarelui toamă sinteză și un tîmp răcoros mi mîngăia fruntea înfrîntă. Putam chiar să mi mor că nimăi habar n'avea de ce mi se întam plase. Tovarișii mei erau tot pe farm privind cu neasthie spre țara Taranul, stăpînînd carul în care mă aflam, din pe lângă noi mîngăindu-ne cu vorbe dulcișoare.

Îi întreb că de ce stăm aștia și nu pornim înainte. Ei îmi

stăpîndu că este un singur pod peste Dunăre și toamă amuri trece încoace un convoi cu provizii pentru țara noastră. Că trebuie să așteptăm până se va veni înaintea convoi ca apoi să vie și rândul nostru.

Taranul vorbă românește cu un ușor accent eler, așa cum vorbește toți românii împărtășii prin Bucovina și din țara în care eu aș fi ca și chiar țiu bîtrînului ce mă însoțea în căsa lui când am trecut Dunărea pe mîna.

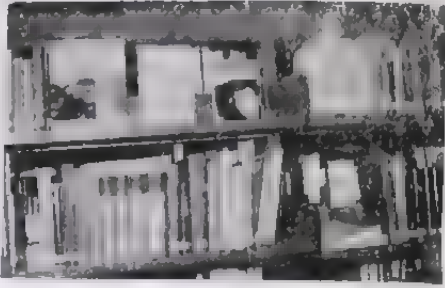
Un român m-a primit înăuntru, când am pus piciorul în Bucovina și tot un român m-a trimis Dunărea încoace. Stăpîndu-se convoiul rusesc pornim și noi. Ajungem pe pod, elu aceasta că aș foste carului odorogind pe bănduri.

Și mergem, mergem merem și podul nu se mai sfîrșete. Mi se părut mai lung decât tot drumul cel fîrșem până...

Zgomotul încoace de odată. Roatale carului alunecă lin pe nisip. Suntem în țara în sfîrșit.

Adin Dumăreț

Fragment din volumul "Carnul unui veteran" apărut în Editura "Rigmar" N & Govers

In cazul românesc, printre cele câteva figuri epocale ce constituiesc lotul sintezei valahe apar și Președintele Nicolae Ceaușescu.

Alături de Corneliu Codreanu spre cîntecul celor ce-au pus sîrăruia și respect adănc în prezentarea realității românești, au fost puși în relief — în cluda timpurilor stîrse prin care trecem — cele două trăsături specifice ale neamului românesc: NATIONALISMUL și SPIRITUALITATEA. La loc de frunte apar trei nume ce-au fost stâlpi ai renașterii noastre naționale — Mihail EMINESCU, Nicolae IORGA și Corneliu CODREANU.

Cu voie sau fără voie, realizatorii francezi au trasat linia evolutivă a unei lupte și permanența unui fel de a fi, care e cu totul în afara celui impus de sovietici. Din Eminescu la Codreanu călcăm pe făgașul năzuințelor pur naționale ale poporului român. De la Codreanu până în zilele noastre rămân pe calea ce înalță omul și neamul spre împlinirea sa etică și sufletească, în cluda absurdităților sovietice narxiste ce apasă nemilos existența Românilor.

Dacă lăcrările lui Iorga expuse în acest Centru, sunt o cunoaștere a omului de știință, recunosc în lumea întreagă că cele ale lui Eminescu reprezintă un omagiu adus penului poetic al omului carpatic, admiterea căruia lui Corneliu Codreanu "PENTRU LEGIONARI", în traducere franceză sub titlul "LA GARDE DE FER", constituie un caz unic de etică științifică în epoca pe care o trăim.

Lumea e plină de ură și vrăjmăși. Democrațiile ocel dentale nu sunt mai blînde și înțeleghătoare față de Migara Legionară decât regimul marxist din România. Din ignoranță sau sub impulsul comunismului aruncă cu lăstari în toți cei ce depășesc limitele materialismului încercând să revitalizeze precepte morale și etice care au atît mai mult libere în Migara Legionară care luptă fără preget împotriva răului marxist ce se întinde peste lume. Pînă în ziua de azi, Migara Legionară continuă pe drumul deschis de Corneliu Codreanu în politica tuturor cîștigărilor, de la cea violentă a comunismului internațional la cea a tăcerii din presa occidentală.

De aceea gatul celor care au îmbogățit colecția "Centru lui Georges Pompidou" cu cartea lui Corneliu Codreanu apăsă o semnificație deosebită. Când toate valorile naționale din lume sunt respinse și condamnate sub denumirea infamantă de "nașiste", când în țara regimului încercă să înăbușe puternica trăire a naționalismului doctrina legionară ca element de lemele al civilizației românești, fără de care existența și evoluția națiunii române nici n-ar putea fi concepută.

Înaintea multor Români orbiți de patimii politice, acești cîni mai extraordinare concepții de viață a celei politice din secolul 20.

Într-o scrisoare m-am promis că nu voi scrie nimic despre acest Centru, dar m-am gândit că este o datorie să fac o mică mișcare de

scriere, în scopul de a-l face cunoscut și de a-l face acceptat de toți românii.

scriere, în scopul de a-l face cunoscut și de a-l face acceptat de toți românii.

BINOMUL LIBERTATII

de Serafim BRATOCEA

PROBLEMA libertății este punctul cel mai important al doctrinei bazate pe demnitatea persoanei umane. În noțiunea de libertate se ascunde toată marea înțelegere destin omenească. Pentru realizarea acestei aspirații omul a fost totdeauna gata să-și dea viața. Istoria e marșată a nesfârșitelor lupte în care s-a așărălit individul în speranța în care la capătul încercărilor supremul vis se va realiza.

Noțiunea de libertate a atras însă atenția tuturor demagogilor și oportuniștilor politici din toate timpurile. În ea descopereau o esență plină de posibilități pentru intențiile lor. De aceea constatăm existența acestei noțiuni ca un punct maximum de doctrină, în programul tuturor ideologiilor și sistemelor politice. De la extrema dreaptă la extrema stînga, trecând prin toate formele democratice, autoritare și chiar dictatoriale, se jonglează cu acest termen, exagerându-l sau înținderea, schimonosindu-l sau sensul. LIBERTATEA a fost și rămîne un cuvînt magic, care atrage și menține pe individ în cîștigul tuturor demagogilor și oportuniștilor politici din toate timpurile. În ea descopereau o esență plină de posibilități pentru intențiile lor. De aceea constatăm existența acestei noțiuni ca un punct maximum de doctrină, în programul tuturor ideologiilor și sistemelor politice. De la extrema dreaptă la extrema stînga, trecând prin toate formele democratice, autoritare și chiar dictatoriale, se jonglează cu acest termen, exagerându-l sau înținderea, schimonosindu-l sau sensul. LIBERTATEA a fost și rămîne un cuvînt magic, care atrage și menține pe individ în cîștigul tuturor demagogilor și oportuniștilor politici din toate timpurile.

Dacă procedul prinde în masă e tot din cauza cuvîntului magic, pe care proletarul n-are timp să-l analizeze sau să-l verifice. Acolo unde se vorbește de "proletariat" și "libertate" în același timp — chiar dacă în realitate nu e vorba de o adevărată libertate — individul nemulțumit și pus în cîmpul lăi dă adevărate.

Există însă și un alt aspect al problemei, în care libertatea nu e un simplu cuvînt de propagandă, ci UN SENS DE TRAI. Acest aspect ne interesează în mod special în primul caz (al LIBERTATII) urlate pe toate tonurile avem de-aface cu demagogia specifică a celor mai multe partide politice și n deosebii a ideologiilor marxiste.

În al doilea caz, ne găsim în fața unei aplicări respectuoase a libertății. Regimul politic, conformându-se principiilor ideale ale unei doctrine care protejează omul în sine aplică noțiunea de libertate în conformitate cu apirul ei. Însușește Omul se poate desvolta fără nicio constrîngere, bucurându-se de o realitate pe care numele axiologic al doctrinei o permit în plîntărea ei.

E știut că, dacă nu există nicio limită prescripă omul abuzează de prerogativele libertății și luncă spre anarhie. Pentru individul neșlefuit de cadru în care libertatea poate avea un randament optim, aceasta însemnează pur și simplu a face ce vrea, cum vrea, cînd vrea, fără nicio limită, fără nicio restrîngere juridică. Or, noțiunea de libertate înaintă în viața ei, aplicată după interpretări particulare și în genere necorespunzătoare, duce la negarea ideii de libertate și la instalarea unor regimuri deviate.

Libertatea înaintă în viața societății, fără un corectiv permanent și alge pierde orice semnificație politică, socială și umană. Împinge individul și societatea spre anarhie abuzuri și revolte. Pentru a putea fi considerată profitabilă libertatea în trecut în același timp libertatea trebuie privită în raport cu o altă noțiune tot atît de importantă: NOTIUNEA DE DATORIE, de obligație, de îndatorire, de respect pentru libertatea celorlalți. E o problemă de compenasație și echilibru întru stabilirea unei adevărate tehnici de comportare pașnică socială.

Libertatea nu e un drept absolut și incontestabil decât în măsura în care corespunde unei necesități istorice. Atunci cînd popoarele se găsesc sub dominația străină sau sub apăsarea unui regim totalitar, noțiunea ideală de "libertate individuală" sau de "eliberare" păstrează sensul absolut și incontestabil al tradiției.

Cînd însă e vorba de viața și comportamentul individului într-o societate ajunsă la plîntărea drepturilor civile și sociale, supralicetarea idealului de libertate devine o anomalie și o primelidă permanentă. Răstălmăcirea acestui "DREPT" după cum îl arde fiecarecine provoacă o deviere constantă și multilaterală a celei mai extraordinare noțiuni din marile eucerări ale omului. Sub acest aspect nu se uită niciodată că libertatea este o CUCURIGHE și fiecare își face o glorie a-o amintea de câte ori i se pare "amenințată".

Se uită însă totdeauna faptul că această eucerire care din partea insului și o DEPAȘIRE ÎN SPIRIT, adică o înțelegere în adîncime a fenomenului de care face caz și pe care-l revendică fără încetare și nelimitat. În felul acesta individul își definește necumpătarea, dar nu și înțelegerea. Consecințele sunt vizibile atîta pe toate treptele politice și sociale.

Stim, bineînțeles, că orice eucerire este euforică, stabiliză încrederea și cu timpul poate provoca o hipertrofie a orgoliului. Omul eucerind libertatea devine susceptibil de toate neajsurile ce pot deriva. Cea mai nelămurită "reglementare" a acestei libertăți i se pare împiedecare sau încălcare a faimoasei prerogative eucerite. Nu vrea să accepte nicio restricție, hucnecând fatal spre extrema stîngă "îdărul de libertate" devenit "realitate" în împingea spre depășirea și abuzul de drepturi. Dreptul relativ de a fi liber devine în ochii omului o regulă absolută — drept nelimitat de a se comporta după bunul plac.

Natural, sunt mulți indivizi conștienți, care nu vor abuza niciodată de o astfel de interpretare. Dar nu accepția interesează în acest moment. Ei sunt elementul stabil, disciplinat, clarvăzător, care n-au nevoie de o contră-greutate pentru a se integra armonios societății. Pericolul vine tocmai din elementul nelămurit sau dela cele fără scrupule, meschine, egoiste, ambițioase ce nu văd în noțiunea de libertate "absolută" decât un mijloc de parvenire de abuz de răsvăritare permanentă. Aceștia sunt cei care turbură atmosfera societății și provoacă neasthie nica socială a individului. Împingînd sensul libertății spre o extremă incompatibilă cu viața în societate, ei sfîrșesc în profunz mentalității multilor. Deaceia, azi, tot omul nu vorbește decât de "libertate sa", de "dreptul său inalienabil de libertate" etc.

În realitate, cine nu are gînduri ascunse nu se poate aperia de anumite norme sau condiții punînd stăvilă oricărei încercări de deviere a noțiunii de libertate. Normele paralele sub formă de "îndatoriri", sunt necesare pentru salvarea libertății precum și-a vieții în societate. Fără aceste obligații precise, libertatea devine iluzorie, trambulină politică, neretate economică, sau o chie "ocăsi pur și simplu. Mai mult chiar, asigură elementele noștre ale societății se vor prăvăli în asigură elementele de libertate pentru satisfacerea ambițiilor personale în detrimentul celorlalți. Deci, NUMAI O LIBERTATE COMPLECTĂ DE ÎNDATORIRI ȘI RESTRICTII POATE FI CONSIDERATĂ O LIBERTATE LOGICĂ, REALĂ, VIAHILĂ.

R normal Acolo unde există drepturi, trebuie să existe și datorii. Unele datorii constituie un abuz de putere sau o tiranie. Omul trebuie să se obțină cu acest binom ce cu timpul, trebuie să devină un reflex. Numai cînd noțiunea de libertate va deștepta automat în spiritul omului contra-gravitarea anumitor restrîngeri obligatorii în mînuirea prerogativei supreme ne vom găsi în fața unei societăți pe care de a se schimba. E o problemă de educație, mai ales de educație intimă, personală.

Tendința fiecareia trebuie să fie un efort continuu în acest sens, deoarece libertatea anarhică nu poate fi de folos nici comunității politice, nici celor ce fac parte din ea. Numai aplicîndu-se tuturor acestor reguli, omul cîștigă toate libertățile fundamentale și individuale conștient înțelegîndu-le că încoace prin ele se transformă, supunîndu-se propriu libertății anumitor restrîngeri. Dece? Pentru că fiecare trebuie să fie conștient că normele restrictive prescripă vor constitui stăvilă numai contra abuzurilor posibile, iar nu contra adevăratei libertăți.

Astfel, putem spune că numai omul ce recunoaște și respectă limitele libertății sale este un OM LIBER. În accepțiunea cea mai pură a cuvîntului. Restrîngerea nu i este impusă de nicio autoritate represivă, ci pur și simplu de propria sa conștiință. OMUL și algei călea și-l judecă acțiunile în plîntărea DREPTULUI de a suferi cauza libertății înțelegînd că pentru a se bucura total de libertate, are DATORIA de a nu abuza de această prerogativă.

Binomul libertății nu l-o impune arbitrar, ci o consecință logică a vieții în societate. Individul care nu înțeamă de această perspectivă ajung la desordine spirituală morală și civică, iar guvernele care, pentru a călăni al patimii masei lor instinctive și neșlefuite dau frâu liber acelor tendințe, își pregătesc înconștient făgașul prăbușirii în anarhie.

Avem deci datoria să luptăm atît pentru călăzirea libertății politice cît și pentru aporirea libertăților umane, dar nu trebuie să uităm niciodată că delimitarea lor nu l-o înmătrîngere ci o garanție pentru a ne bucura pe deplin de ele.

UN EXPEDIENTE JURIDICO OLVIDADO

LES DIALOGUES RONFLANTS

En marge de la Conférence de Belgrade
par Jean Philippe Maurras

par Jean Philippe Maurras

La diplomatie des hauts sommets va les routes en boucle.

L'innéiste aime le pluriel "les vents", car cela souffle de tous côtés et dans tous les astimes. On a l'impression que tous les Dieux de la terre se sont donc rendus-vous pour faciliter le vol plané des hommes qui dirigent les destinées des nations actuelles. Mais, comme les grands des Dieux sont toujours suivis par quelque hégérie ou lutan malin, il se pourrait bien que la brise euphorique se transforme un instant après en un cyclone dévastateur. Il en faut si peu à l'heure qu'il est...

Cependant, me nous hâtons pas de voir partout des catastrophes, là où la diplomatie soviétique veut "entraver la hache de la guerre", en employant les grands-moyens des concessions économiques, de la coopération technico-spatiale ou de la diminution des forces militaires sur le territoire européen. Ce serait de la méchanceté et une insinuation perfide, juste au moment où ils sont si bien intentionnés à l'égard de leurs buts cachés (mais, il ne faut pas insister).

Il serait sûrement plus instructif de s'en tenir aux simples enseignements qui découlent des "vols plantés" des grands seigneurs que le sort a mis à la tête des nations de notre Occident par rapport à ceux qui font le vent et le beau temps par la tête des nations socialistes. Entre eux, il n'y a pas d'estime ni de loyauté. Cela va de soi! Cela fait partie innée de ces règles du jeu. En revanche, il y a des courtoisies, des accolades et des ruses, à en revendre. Enfin, pour compléter le tableau, on trouve la volatilité éternelle de vaincre chez les uns; de la naïveté, presque stupide, chez les autres. Dans cet ordre d'idée, il y a tout de même une petite différence: tandis que les premiers savent qu'ils sont têtus et volontaires, les seconds ne se rendent même pas compte qu'ils respirent la sottise et la naïveté.

Dans ces conditions, on peut s'attendre à tout ! On n'a d'ailleurs qu'à se pencher sur le cas des dialogues.

Les dialogues sont à l'ordre du jour, du haut en bas de l'échelle. La mode a pris et on ne sentirait déshonoré si l'on s'était privé d'un pareil privilège. Et nous voilà sur le sentier des échanges d'opinions à tort et à travers, au sujet de tout et de n'importe quoi.

Après les dialogues et les monologues de Heli-énki, on aura droit bientôt à une nouvelle logorrhée, tout aussi stéréotypée, à Belgrade. Les mêmes personnages, munis des mêmes pouvoirs et poursuivant les mêmes intentions, vont "s'affronter" (si l'on y croit) dans la capitale yougoslave, sous l'œil attendri de Tito qui va faire semblant de se placer au centre.

On aura droit aux superbes discours rousillans sur le contenu des "vrais carroubels" pleines de menades (en quelques sorte gardiens) qu'on ne tâchera même pas de défaire selon les règles de l'art jardique et sous l'égide d'une justice qui doit s'imposer contre vanité et mariées. A quel bon se donner tant de mal! Les jeux sont faits depuis longtemps! Les grands de toute taille qui y participent avant à qui s'en tente!

L'histoire des "corbeilles", placées en trinde, qui doivent constituer le gros des discussions, est déjà écrite et paraphrasée pour la postérité. Si on rappelle encore leur existence et l'importance de leur contenu, ce n'est que

Bajo este título hemos revelado a nuestros lectores de la Hispanidad las maquiavélicas maquinaciones del espíritu revisionista magiar, llegadas hasta falsificar "oficialmente" la moneda francesa del año 1919-1920 con el fin de anular el dictamen de la justicia nacional, hecha en la Europa central, y de obtener fondos para sufragar los gastos de su propaganda revisionista.

En el el Tratado de Trianon no hizo más que conlir-
mar y dar vista bueno a la reintegración del territorio
rumano de Transilvania a la madre patria Rumania deci-
dida por el mismo pueblo transilvano en el primero de
diciembre de 1919

Fra la consecuencia lógica de la victoria decisiva del ejército rumano en el campo de batalla contra el dirigente comunista de Hungría, Bela Kun, y la realización del deseo expreso de los rumanos de Transilvania de acabar con la dominación abusiva de los magiares.

No sólo Rumania se benefició del derrumbamiento del Imperio Austro-Húngaro de los Habsburgo en 1918, sino todos los pueblos de la Europa central, croatas, serbios, eslovacos, rutenos, los cuales a lo largo de la historia habían sufrido amputaciones territoriales y dominaciones ajenas por parte de los vecinos húngaros.

El sol de la justicia y de la libertad brilló en Triunfo para todos y todos pudieron realizar sus aspiraciones nacionales.

Pero los húngaros, reducidos a vivir sólo en las tierras ancestrales, no han comprendido que la justa compensación otorgada a los oprimidos de antaño les obligaba a convivir en armonía y amistad con ellos, sino que han querido hacerlos combatir, instigando para ello al resultado de la libre voluntad de los pueblos mencionados, tratando desde entonces de confundir al mundo con su actividad revanchista y revisionista, utilizando todos los medios llegando hasta incluir a los recién extinguidos políticos húngaros.

A pesar de los sesenta años transcurridos, los magia-
res sueñan con revivir el difunto imperio de la corona
de San Esteban.

Para contestar a la pregunta por qué la prensa rumana de los años 1925-1926 no se ha ocupado del asunto de la falsificación húngara de los billetes de Banco franceses reproducimos los textos de Bertrand de Jouvenel:

Se trataba de una maniobra política híslo-húngara para aislar Yugoslavia y para atraer a Rumania en un pacto común con Alemania, casando una de las hijas del rey Fernando de Rumania con el príncipe Albrecht de la corona húngara.

qui parcourt le pays en recueillant des signatures pour une adresse de remerciement à Rothermere. Une délégation ira à Londres porter 2 150 000 signatures, réparties sur 25 volumes. Un tel résultat prouve la vigueur du sentiment révisionniste en Hongrie.

Bébé fait alors entendre à Briand que le moment est venu pour la France d'administrer un coup d'arrêt à la politique italienne d'agitation dans les Balkans. Un nouvel incident se produit d'ailleurs à Prague même.

Le ministre d'Albanie à Belgrade, Tscena-Beg, adversaire de la mainlevée italienne, est allé en Tchécoslovaquie s'entretenir avec le président Masaryk pour obtenir que la Tchécoslovaquie appuie éventuellement la Yougoslavie. Il est assailli le 24 octobre par une jeune femme qui vient d'Italie.

C'est alors que Brund se décide à publier le traité franco-yougoslave qui avait été signé dès mars 1963 à Paris, et dont Noullet et Brund avaient été d'accord pour ajourner la mise en

1. The first part of the document is a list of references. The references are as follows:

Son traité sans doute est irréprochable. Les deux pays ne peuvent offrir une assistance mutuelle au cas où l'un d'eux sera envahi.

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

1. The first part of the document is a list of names and dates, which appears to be a roster or a list of participants. The names are written in a cursive script, and the dates are written in a more formal, printed style. The list is organized into two columns, with names on the left and dates on the right.

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

1. The first part of the document is a list of references. The references are as follows:

to Jean et J. Ag. - 1000 et 1000

pour que les diplomates puissent préparer leurs discours. Rien de plus significatif! Et tandis que certains vont débiter leur phraseologie routinée, les autres vont tout bonnement ronfler en attendant leur tour de passer.

Il est vrai que la CONFERENCE DE BELGRADE a un but précis: vérifier si les prescriptions ou décisions prises à Helsinki ont été correctement appliquées par les participants. Ce qui est déjà un aveu de la fragilité d'une entente internationale présentée comme un *sommum* d'habileté de la diplomatie occidentale. Car, il est "formidable", selon cette diplomatie, d'avoir obtenu une nouvelle entente sur les mêmes thèmes, après avoir été honnêtement à toutes les autres sommets. Personne ne veut reconnaître que, dans leur hâte d'amadouer et de calistoler l'appenti invincible de l'URSS, dans l'espoir fallacieux de la rendre compréhensible envers leurs propres problèmes, nos démocraties "pures et dures" se sont totalement pourvoyées.

En émettant à Helsinki les subtils paragraphes insérés dans l'acte final, grâce à l'aimable insistance des Soviétiques, et les ayant en quelques mots enterrés aux yeux du monde, on ne voit pas comment elles pourraient revenir en arrière à Belgrade et contredire une décision largement connue par la suite comme "juste et définitive".

Nos belles démocraties occidentales se mettraient-elles à l'œuvre pour l'opinion mondiale (dirigée par la presse largement communiste). Et ce qui est encore plus dangereux et redoutable, elles renouveauient la "légèreté" indignation et les foudres des représailles économiques-politiques du monde soviétique, prolongées par les attitudes hostiles de leurs propres partis communistes.

On leur dira que lorsqu'on signe un papier, on tient la parole donnée et cela sans bavures ni arrière-pensée. Ce sont des choses qu'on ne peut pas ignorer SI L'ON EST DÉMOCRATE.

Et puis, on va vous faire le coup de "l'humidité" appliquée de l'ensemble des prescriptions prévues à Helsinki.

Dans les milieux officiels on sait d'avance qu'il y aura à Belgrade quelques impatiences, rétrogrades et insupportables nationalistes qui poseraient des problèmes précis, témoignages à l'appui, documents en main et l'espoir de plus de 120 millions d'Européens derrière eux. Mais on ne s'en inquiète pas trop! Tout est déjà réglé et on va les laisser dépenser leurs Mémoranda, Lettres Ouvertes.

LE MIRACLE DEL USINES "CLES EN MAIN"

por Basile Rutaskol de la Kaléone

Parmi les innombrables remontrances "diaboliques" de persuasion que renferment les trois volumes de la diplomatie soviétique, il y en a une qui fait trembler de joie et de sympathie débordante pour le régime rouge, n'importe quel gouvernement occidental. Il est question de l'appât économique que les petits malins du Kremlin mettent en jeu chaque fois qu'il leur semble nécessaire d'emporter l'enjeu politique qui rendrait les difficiles manœuvres et arrangements diplomatiques.

N'oubliez pas de ne pas se tromper! Il n'est pas question d'un quelconque agencement des échanges pour renforcer les relations économiques et nouvelles au bien-être économique des partenaires en cause. Cela serait trop banal et tout à fait en contradiction avec l'idéologie marxiste qui ne parait pas rapporter de ce genre avec

tes, Protestations et Documents, et on va passer outre, comme si de rien n'était!

Après, entrent en jeu les beaux parleurs de notre monde ambu de principes humanitaires et de justice, pour nous faire comprendre que les décisions prises en bonne et due forme à Helsinki ont été ENTIEREMENT ET STRICTEMENT appliquées par tout le monde. C'est à cette occasion que couleront à flots les louanges envers la digne attitude des dirigeants communistes de l'Est qui ont permis l'apparition de quelques dissidents et groupuscules protestataires. FAIT QUI DEMONSTRÉ indubitablement leur penchant pour la véritable démocratie, la liberté d'opinion et le respect des droits de l'homme.

Bien entendu, SILENCE TOTAL sur les questions essentielles de la Corbeille n. 1, qui seront enterrées en terre, reconnues officiellement et définitivement la mise des Soviétiques sur bon nombre de terres appartenant aux pays limitrophes.

SILENCE TOTAL sur l'impossibilité de sortir des pays socialistes, d'y aller et de démentir ouvertement la population, d'envoyer des publications et de les voir affichées dans les kiosques ou dans les librairies locales.

SILENCE TOTAL sur les "goulags" et le terrorisme permanent des régimes dictatoriaux implantés dans les pays de l'Est et qui démentent tragiquement les déclarations solennelles de leurs représentants à Belgrade comme à Helsinki.

On s'attardera à une triste caricature d'entente fraternelle entre l'Est et l'Ouest, comme on nous en fait supporter périodiquement depuis la fin de la guerre.

Les dialogues systématiques (thème favori et largement favorisé depuis que les pays socialistes ont constaté que ce système tend à chaque coup) permettront à nos fins diplomatiques de manifester emphatiquement leur attachement à l'une des ententes les plus inégalitaires pour la paix et le bien-être des nations. Ils omettront négligemment de préciser que cette "prodigieuse entente" signe l'arrêt de mort de 120 millions d'Européens et prépare la breche par laquelle s'écoulera le poison qui finira par éteindre leurs propres nations.

En face de tant d'inconscience et d'indifférence devant la tragédie des autres, on se sent avaché et profondément écœuré d'avouer que ces beaux personnages représentent l'Occident et la civilisation chrétienne!

économiques avec les "occidentaux", n'ont nullement d'établir un courant honnête d'échanges mais une nouvelle brèche dans les structures politiques des pays capitalistes.

En oubliant toujours que, pour les entreprises soviétiques, les relations économiques sont bonnes uniquement lorsqu'elles servent les intentions politiques du régime. C'est ce que les gouvernements occidentaux n'aperçoivent guère ou font semblant de ne pas voir. Ce qui un jour leur sera fatal! Mais, c'est si doux et si flatteur de se croire plus malin que les autres et d'avoir l'impression que tout va pour le mieux du monde.

Kh bien, tandis que nos grands maîtres de subtilités alambiquées se targuent de leurs exploits économiques et de leur pénétration technologique dans l'économie planifiée des Soviétiques, ceux-ci, plus habiles (car ils savent ce qu'ils veulent) se contentent de demander et d'accepter quelques concessions indispensables à leur politique qui ne peuvent en aucune manière nuire aux bonnes affaires financières et à la tranquillité d'esprit des Occidentaux.

Le grand atout des Soviétiques, capable d'endormir les scrupules et de mettre même par terre l'instinct de conservation de nos politiciens, c'est le fameux argument des unes "clés en main".

Ce n'est pas facile pour des démocrates purs et durs de tenir compte des intentions subversives des Soviétiques lorsqu'il s'agit de vendre 3-4 unités "clés en main" dont les prix varient entre quelques dizaines et quelques centaines de millions de dollars chacune. Surtout, qu'en échange, les Soviétiques ne demandent pas de nous refiler leur camelote grossière et invendable sur les marchés occidentaux. Modestement, ils se demandent que les mêmes concessions d'un ordre qui ne touchent pas l'économie:

- cessation des attaques à l'adresse de l'URSS,
- interdiction de la presse d'extrême droite anti-communiste,
- mise à l'index de quelques organisations par trop ultraracistes et remuantes,
- élimination des "voix libres" sur les antennes de radio,
- permission aux publications soviétiques en langues étrangères de submerger les rayons des kiosques de journaux,
- reconnaissance des partis communistes là où ils se trouvent interdits,
- libre accès sur les ondes des Télé de la propagande marxiste,
- acceptation de certaines propositions "inoffensives" au sujet du sort des peuples d'est-à-dire du Rideau de Fer,
- non ingérence (même pas une critique) dans la politique menée par les Soviétiques dans les pays tombés sous leur dépendance,

Silence total sur la lutte des exiles contre le terrorisme communiste et si possible (et c'est toujours possible quand on est au pouvoir) interdiction de toute activité nuisible à la renommée de l'URSS.

Comme on le voit, dans l'ensemble des intérêts et de la vision essentialiste et positiviste des Occidentaux, ce sont des exigences insignifiantes. Dans une certaine mesure, elles sont même bienfaisantes, car elles concernent des problèmes qui envahissent beaucoup les gouvernements démocratiques. En mettre fin à la demande du cher Kremlin, ne peut que renforcer leur prestige de gouvernements bien pensants et dans le vent.

Intelligents et diplomates comme ils le sont par défi-

dition, ils se laissent embarquer dans des trafics politiques-économiques qui n'ont d'autre but que pour les "barbares a-politiques" du Kremlin. Mais qu'à cela ne tienne! Du moment que les affaires précèdent les principes et les des pays à économie planifiée envers les grandes démocraties libérales a dépensé 10 Milliards de dollars), l'avenir qu'elles se forment n'a pas d'importance.

Cette politique, meurtrière et suicidaire à la fois, des Grands Occidentaux prédisait une tournure tragique à l'occasion de la "conférence pacifique" qui aura lieu à Belgrade. Le grand Mouch Soviétique a besoin de faire extorquer les succès obtenus à Helsinki et spécialement la "reconnaissance insignifiante" de ses nouvelles frontières qui lui permettent de mater définitivement toute velléité d'indépendance de la part de ses proches victimes de l'Europe Orientale.

Ainsi, pour amadouer la mentalité rétrograde des Occidentaux et leur faire comprendre où se trouve leur propre intérêt économique, les Soviétiques se sont laissés envahir depuis un an par une foule de missions et se laissent facilement convaincre par celles-ci de la nécessité qu'à l'industrie de l'empire rouge de compléter et de moderniser son parc d'usines et de fabriques "clés en main".

Naturellement, il y a des exigences au contre-partie pour que la signature des contrats soit assurée. C'est connu de fil rouge! Mais les Occidentaux sont tellement convaincant!

Et comme on sait que ces achats précieux n'ont lieu de la part de l'URSS que lorsqu'est en jeu un problème difficile et essentiel pour la politique impérialiste du Kremlin, il n'y a pas à se tromper sur l'intention qui les accompagne.

Les Soviétiques, en achetant des usines clés en main, veulent "acheter" la bienveillance occidentale. Le dialogue est clair. Il est connu par tout le monde et cependant, avec quelle facilité et quelle indifférence pour la part des autres, on y succombe!

Nous marquons ici le fait, la pratique du chantage et la faiblesse de ceux qui tombent par ailleurs leur attachement à la liberté et à la justice.

Reste à savoir si cette fois-ci, à Belgrade, ils auront toujours l'impudence et le cynisme d'aller jusqu'au bout de leur engolisme. Auquel cas, il ne restera aux pays qu'ils sacrifient qu'à leur promesse de ne jamais oublier leur forlun.

"LA GRANDE THRACE"

por Prof. Alex BOLDUR

Première Partie

LES THRACES DU NORD ET DE L'EST DES CARPATHES

Chapitre Premier: Explications préliminaires.

LES THRACES constitue l'un des plus importants problèmes non seulement de l'histoire roumaine, mais également de l'histoire universelle.

C'est depuis longtemps qu'en Roumanie s'est formée l'opinion selon laquelle l'histoire des Roumains a comme point de départ la Dacie et la romanisation est considérée comme la conséquence de la conquête de la Dacie par l'empereur Trajan. En 1871, Roesler, poussé par des considérations d'ordre extrascientifique, donne un dur coup à cette conception (1).

Mais au lieu d'élargir considérablement les fondements de l'histoire des Roumains, en commençant par les Thraces et par ce fait même de faire pâlir toutes les objections contre la théorie roumaine, afin que ces objections soient inopérantes, A. D. Xenopol s'est entêté, gardant l'ancien point de vue. C'est lui le premier qui a formulé, en 1888, d'une manière définitive, le cadre de l'histoire des Roumains. Son oeuvre, très vaste, a été intitulée *L'Histoire des Roumains de la Dacie Trajana*. En même temps il a fait paraître un ouvrage contre les arguments de Roesler (2).

Cette attitude d'autodéfense a été signalée — et à juste titre — par G. Popa Liessana, en quelques mots lapidaires. En 1919 G. Popa Liessana avait écrit: "Xenopol, appartenant à la recherche des arguments contre la théorie de Roesler, s'est retranché derrière le parapet et n'a eu pas le courage de Hasden, son persécuteur, et est resté, timidement, sur la ligne de défense, assurant l'auteur de prendre l'offensive. Suivant l'exemple Xenopol, les autres historiens roumains, timorés, ont manifesté la même prudence pleine de timidité" (3).

Fait regrettable, cette situation dure encore de nos jours. Il y a huit ans, un ouvrage collectif a été publié à Bucarest, défendant "la continuité", par conséquent le thèse de Xenopol (4).

Outre cette "position défensive" l'historiographie roumaine présente une autre lacune. Beaucoup d'auteurs voient les Thraces dans les Balkans, oubliant les Thraces de la rive gauche du Danube et de l'espace extracarpathique.

L'attitude de ses historiens s'explique par le fait qu'ils ont hérités par l'idée de l'école. C'est cette idée qu'ils prennent comme point de départ pour leurs conceptions, c'est par cette idée qu'ils justifient la continuité des Roumains sur le territoire qu'ils occupent. D'autres ré-

sultats pourraient être obtenus par des investigations dans le domaine de la société.

Les Thraces ont eu leurs états, mais la conséquence de l'immensité numérique de ces peuplades, ainsi que de la diversité des conditions géographiques où elles vivaient — leurs états ne présentaient pas des données qui garantissent une longévité. En échange, la population thrace, divisée en diverses tribus, s'inscrit comme une permanence ethnique et historique, qui dépasse de beaucoup l'importance de leurs états, parce que, par-dessus les différences présentées par les tribus, c'est l'unité ethnique du peuple thrace qui domine; la langue est identique et les coutumes similaires, les différences étant infimes.

A la place de l'ancienne conception étatique et politique, une nouvelle conception doit s'affirmer ethnique et sociale. La base de tout état est le peuple. La primauté idéologique appartient à la population et non pas à l'état.

La première de ces conceptions part du concept déontologique. L'histoire des états n'est pas autre chose que l'histoire de la déontologie, de la population habillée d'une organisation politique.

Mais avant d'avoir un état, les Thraces ont vécu dans des organisations tribales, sans lois écrites et divines. Politiquement, ils se présentent comme une société primitive. Et pourquoi ignorer cette phase primitive de la population thrace? Pourquoi ignorer cette phase primitive de la population thrace? Pourquoi ne pas embrasser une doctrine à caractère ontologique, pourquoi ignorer le facteur ethnique — existant, logiquement, dans toute sa primitivité? Ce n'est que par la doctrine ethnique et sociale qu'on peut envisager le problème de la patrie primitive des Thraces. La patrie primitive n'est un état mais une société, le premier stade permanent de la population.

La première question dans les recherches thraces c'est de savoir où ont-ils été autochtones et où ont-ils migré.

Une grande partie des spécialistes affirment que les Thraces sont un peuple indoeuropéen du Nord, les voisins des allemands, des peuples baltiques, des Slaves, c'est de là qu'ils se répandent sur l'aire de leur expansion. Cette opinion est partagée par Norbert Jokl, par A. A. Schmatov, par l'ethnologue russe du siècle passé V. A. Mikhov, par T. Lehr-Splavinski et par beaucoup d'autres encore.

Mais il y a aussi des auteurs qui nient l'origine nordique des Thraces, affirmant qu'ils sont venus du sud des Balkans. Parmi ceux-là nous citons l'archéologue russe P. N. Trétiakov, l'archéologue mexicain P. Koch-Gimpera et d'autres encore (5).

Récemment j'ai découvert un ouvrage de madame G. Ranka-Toni qui intitulé *Sur l'origine des Thraces* (6), lui-même attend à trouver dans cet ouvrage des données

concernant les Thraces en général. Mais l'auteur parle seulement des Thraces de la Bulgarie du nord et du sud, comme si d'autres Thraces n'ont pas existé.

Cela veut dire que beaucoup de chercheurs sont préoccupés par des aspects insignifiants, s'égarent dans les détails, mettant en évidence seulement des vérités partielles. Ils dirigent leur attention exclusivement vers l'analyse.

J'ai plusieurs fois constaté la nécessité d'avoir une vue générale sur les Thraces, une synthèse de la Thrace.

Certes ce n'est pas tout de savoir que les Thraces de la préhistoire sont des autochtones au nord et au sud des Carpathes, habitant dans le voisinage des Allemands, des nations baltiques, des Slaves.

Dans une telle affirmation, c'est la concrétion qui manque: ou, dans quelles régions ont habité les Thraces dans la préhistoire, ou sont-ils les plus nombreux et si dans les régions où ils ont habité ils formaient la grande majorité de la population, quelles sont les autres tribus avec lesquelles ils ont cohabité, etc.

Les réponses à ces deux questions peuvent être données par deux sources:

- 1) La culture archéologique Cucuteni-Arind-Tripolie et
- 2) La toponymie des lieux où ils se sont établis.

La deuxième de ces deux sources nous indique qu'ils ont habité la Volhynie, la Galicie, la Podolie et entre le Pruth et le Dniestr.

Sur les traces indiquées par la deuxième source existent la toponymie et la hydronymie de ces régions.

Les deux sources se complètent donc réciproquement.

Il y a également d'autres possibilités d'investigation pour connaître les anciens Thraces, par exemple leur toponymie, mais les résultats obtenus sont moins convainquants. Pourtant, on ne doit pas les négliger non plus. C'est ainsi qu'on trouve le mot thrace (arabos, ce qui signifie "la rivière Sar", mot qui atteste leur présence en Galie (8). Dans cette province, ils sont venus probablement de la Volhynie. Le nom du dieu thrace Zbelourdos ou Zbelthourdos, avant le sens de porteur de lumière, ainsi que le nom Zibeleia Gebeleia dérivent de la langue hittite, du mot "Zihuris" lumière (9). On confirme donc le fait que les Thraces et les peuples baltiques ont des racines.

La culture Cucuteni-Tripolie a été étudiée tant en Roumanie qu'en U.R.S.S.

Il nous reste, donc de faire des recherches dans la deuxième source d'information: la toponymie et la hydronymie qui en effet attestent la présence des Thraces dans les susmentionnées régions pendant la préhistoire.

De la grande population thrace, quelques peuplades se sont délogées et ont migré vers l'est et vers le sud.

C'est probablement au IIIe millénaire a.n.e. alors que l'union thrace se démantelait, qu'une branche s'est détachée du tronc migrant en Asie sur les traces des Aryens. Ces Thraces sont revenus en Europe vers le Ier millénaire a.n.e., portant le nom des Cimmériens. La plupart des historiens, M. Rostovtzeff à leur tête, considèrent les Cimmériens des Thraces.

Une autre branche est des bords du tronc, Thraces du nord, un peu plus tard, probablement au IIe millénaire a.n.e., migrant vers le sud au-delà du Danube.

Et de la préhistoire nous descendons dans l'histoire. Dans l'histoire, dans les susmentionnées régions, les Thraces acquièrent de nouveaux noms, ce changement de dénomination étant dû aux conquérants. Étudiant les sources historiques et notamment les chroniques russes,

nous avons conclu que les Thraces ont apparu sous les noms de Donlbes (Boussans), Onlitches-Tivrites, Bolokhoveniens, Valakhes Brodnics, Berladnics, etc.

Les Thraces ont contribué à la création de l'état valaïque-russe de Kiev.

Les événements historiques ont poussé les Thraces du Nord, de leurs sites permanents, vers le sud. Déménageant, ils ont contribué à l'apparition des premières formations politiques de la Moldavie (la pays Byrland, le pays des Brodnics, le pays Sepenith), et ensuite à la création des états roumains — la Moldavie, la Valachie et la Transylvanie.

Nos recherches en fait de toponymie et hydronymie ont en une contribution remarquable par sa nouveauté, au problème des Thraces. Ces nouvelles données nous ont permis d'établir que dans la préhistoire, les Thraces ont habité en Volhynie, en Galicie, en Podolie et sur le territoire qui se trouve entre le Pruth et le Dniestr.

Pour faciliter notre travail d'investigation, nous avons divisé le territoire de ces régions en quatre zones gouvernées par les rivières.

Dans la première zone, qui comprend les sites se trouvant dans la proximité du Boug de l'Ouest et de la rivière Sar, nous avons trouvés 28 toponymes thraces, dont l'un avec la terminaison *dava* — Volodava.

Dans la seconde zone — des rivières Stry et Shori — on constate 19 noms thraces. Parmi ceux-là, deux avec la terminaison *dava* — Goudava et Mlodava.

Dans la zone des rivières Terev et le Boug du Sud, on trouve 37 dénominations thraces.

Beaucoup de sites thraces ont été découverts dans l'espace qui s'étend entre le Pruth et le Dniestr. On peut y identifier 95 dénominations dont cinq se terminent en *dava* — Vidava, Fadava, Sadava, Olceadav (deux fois), de Olceadava.

Dans les quatre zones, on a identifié en tout 179 dénominations thraces.

Dans le Chapitre IV, je présente le résultat de mes recherches toponymiques.

De ces résultats, on peut constater que, dans la préhistoire les Thraces possédaient un immense territoire, s'étendant de la rivière Pruth jusqu'au Danube. Plus tard, probablement au IIe millénaire a.n.e., les Thraces ont passé au-delà du Danube, dans la presqu'île balkanique.

A juste titre, on peut affirmer que du point de vue démographique, les Thraces constituaient la Grande Thrace. La migration des taurémériens-Thraces, de l'Asie en Europe, a encore élargi l'espace occupé par les Thraces, cet espace s'étendant également sur les territoires de la Crimée et du Kaukas (V. cette géographique "La Grande Thrace").

Nos investigations dans le domaine de la toponymie nous découvrent un nouveau horizon pour les études sur le problème des Thraces. Bonheur, il ne sera plus la question de mentionner seulement les géodaves, en tant qu'élément de base dans la formation du peuple roumain, mais on devra élargir, d'une manière essentielle ce fondement par la simple constatation que les tribus thraces étaient établies sur chacun des quatre territoires roumains: la Moldavie, la Valachie, la Transylvanie et la Dobroudja.

Connaissant l'emplacement de toutes les tribus thraces, on peut déterminer quelles sont les tribus thraces qui ont peuplé les quatre territoires roumains.

C'est ainsi que l'ethnographie de ce peuple roumain pourra être envisagée sous un nouvel aspect. Hypothétiquement, on peut établir le schéma suivant de la formation démographique des pays roumains.

La MOLDAVIE — Sa population est formée par les tribus thraces suivantes: les Gètes (les Tyragètes et les

(1) R. Bolder, *Rumanischen Studien*, Leipzig, 1871.
(2) A. D. Xenopol, *La théorie de Roesler*, Jassy, 1904.
(3) G. Popa Liessana, *Les Roumains dans les sources historiques médiévales*, 1919, p. 127.
(4) *Finis de continuité dans l'histoire du peuple roumain*, édité par D. Bărbănt, Bucarest, 1944.

(5) Norbert Jokl, dans "Festschrift für..." v. VIII, p. 256.
A. A. Schmatov, *Recherche sur la plus ancienne période de l'histoire de la langue russe*, Pétersbourg, 1915.
V. A. Mikhov, *Shiti i shi soplenonnikh traktat* (Les Sythes et les Thraces de la même origine qu'ens), Vienne, 1896, p. 41, 55 et 56.
(6) T. Lehr-Splavinski, *O pohodnitsi i prajazychny Slova*, Posen, 1916, p. 102 (les années 1000-1300 a.n.e.).
(7) P. N. Trétiakov, *Vostочно-Slavianskie plamena* (Les tribus slaves de l'est), Moscou, 1953, p. 33-37.
(8) "Vestnik", H. Sofia 1916, p. 77-85.

Oulitcha-Tivariens, les Bolokhoréniens, les Carpes, les Bours (Contabores et Sabores), les Dacos, les Dacos.

La VALACHIE — Les Bours, les Dacos, les Carpes, les Gètes (les Tyrarètes et les Oulitcha-Tivariens y sont compris) les Bolokhoréniens forment le mélange de la population.

La TRANSYLVANIE — les Agathvroses, les Dacos, les Carpes, les Contabores, les Bolokhoréniens.

Enfin la DOBROUDJEA présente une population formée à l'origine par les Médiens — un nom commun donné à plusieurs tribus thraces, à savoir les Gètes, les Bours, les Crothens, les Tivars, les Laïres, les Bistons.

Certes, ce schéma est seulement une première tentative de présenter d'une manière vraisemblable la formation du peuple roumain. Naturellement, toutes ces tribus thraces présentaient une culture matérielle uniforme.

Ce schéma doit être vérifié et, éventuellement, complété ou corrigé.

Les principales "innovations" médites, résultat normal de la colonisation de l'énorme espace occupé par les Thraces au nord et à l'est des Carpates, changèrent notre optique historique dans le domaine d'autres problèmes encore d'une importance secondaire.

Par exemple, c'est ainsi que nous avons pu résoudre, dans un nouveau sens, le problème des Bruciniens (V. La Revue des Archives, tome XXXII, Nr. 2, p. 191, 197), et le problème de l'origine du nom de M. l'Albanie (Revue d'histoire, tome 28, 1975, Nr. p. 915-940).

Je crois que ce point de vue nouveau sur les Thraces sera très fécond pour notre science historique.

La carte de l'Europe des Danubiens (voir la page 1000)

Chapitre II

LES DIMENSIONS DE L'ESPACE DES THRACES DANS LA PRÉHISTOIRE. LA CULTURE NÉOLITHIQUE CUCUTENI-ARIUS ET TRIPOLIEN

Le premier chercheur, E. R. Stern avait reconnu les frontières de cette culture très largement, fixant son étendue depuis la rivière Danube, affluent gauche du Danube, sur l'estuaire Podolie, Galicie d'Est, Bucovine, Roumanie et Transylvanie, une partie de l'Hongrie. Elle avait passé aussi outre le Danube, en Roumanie d'Est jusqu'à Thessalonique (1).

(1) Œuvres de XIIIe Congrès Archéologique d'Europe, tenu en 1905, vol. I, Moscou, 1908, p. 64.

En Roumanie, Ion Andriescu avait montré la dispersion de cette culture dans l'Ouest, en Autriche, Moravie, Galicie d'Est, en Serbie, Bulgarie, Macédoine et Thessalie (2). En U.R.S.S., Tatiana Passok l'avait décrite et fixé chronologiquement ses établissements. L'auteur a démontré que cette culture occupe un grand espace. Il a mis à jour les nombreux rayons de la dispersion de la culture, soit: le rayon Vassovo près d'Odessa, Kamenné-Podolsk, Morylau (Mugilev), le cours moyen du Dniester et ses affluents Zbrouï, Jvanets, Smotich, Lchitsa, le cours moyen du Boug du Sud (Pervomaisk, Balta) (3).

En Roumanie, cette culture a été beaucoup recherchée. Ses traces ont été trouvées au Nord de Constanța, à Trusesti, Corlateni, Târgul Olena; au Sud — à Iarga Jigia, Icoare; à l'Ouest — en Transylvanie à Aruj, en Mouténie à Monteoru, au Danube — à Guma-linita et Salcuta, en R.S.S.M. à Petreni et Drobia (4).

En U.R.S.S., beaucoup d'archéologues ne contestent pas le caractère thrace de cette culture, considérant un moyen technique d'analyse de la céramique (5). Les maisons d'habitation ont été placées sur des plateformes, effleurant avec les pentes collées avec de la terre glaise. Les murs étaient constitués par des briques crues, collées avec de la terre glaise. Les dimensions des maisons étaient de 4-5 m sur 8-9 m, ayant deux ou plusieurs chambres. La culture appartient aux agriculteurs, éleveurs de bétail, partiellement aussi aux chasseurs. Les outils étaient confectionnés d'habitues en silex. A Corlateni ont été trouvés des couteaux courbés, retouchés selon la technique nordique, ce qui s'explique par les liaisons avec le Boug de l'Ouest. Cette culture est du IIIe millénaire a.n.

Cette culture est autochtone et n'est pas venue du Sud des Balkans. Ce caractère de la culture avait été établi par H. Schmidt, qui avait fait de fouilles à Corlateni (en 1909-1910), par M. Hoernes, V. Gordon Child, I. Andriescu et autres (6).

Un archéologue soviétique, P. N. Tretiakov, affirme que cette culture avait été apportée du sud du Danube, de la partie de l'Est de la Mer Méditerranée.

On argumente par la supériorité de cette culture, en comparaison avec celle européenne. Quelques espèces d'objets en métal avaient été apportés du Sud.

Tout cela ne plaide pas pour l'affirmation de la migration de la population du Sud des Balkans, comme le croit l'auteur, mais prouve seulement les influences culturelles venues. Les contacts de la population des deux rives du Danube ne peuvent pas être contestés.

L'hypothèse de l'arrivée des thraces du Sud a été reconnue à l'auteur pour thrace trop largement la patrie primitive des thraces qui, selon l'auteur, s'étend jusqu'au cours moyen des rivières Boug du Sud, Dniester, Pruth et Serech (8).

La culture Cucuteni est désignée par Ed. Meyer "carpathique", et par I. Andriescu — "carpatho-danubienne".

(1) I. Andriescu, Contributions à la Dacie avant les Romains, Iasi, 1932, p. 124.

(2) T. A. Passok, Recherches de la culture tripolienne en R.S.S. d'Ukraine pendant 20 années, dans "Vestnik Drevn. Istori" 1930, n. 1, p. 241-248.

(3) Istoria Românilor vol. I, Buc. 1956, H. Schmidt, Corlateni en des Moldes Roumanes, Berlin-Lipsitz 1932.

(4) A. I. Brinco, Équipes d'habitat des peuples de la partie européenne de l'U.R.S.S. dans l'époque néolithique, Moscou, 1953, p. 228-229.

(5) I. Andriescu, Recherches et Recherches in l'Europe archéologique, p. 3, 22, 23, 24. V. Gordon Child, considère que la civilisation néolithique dans le sud des Balkans a l'origine dans l'est de l'Europe.

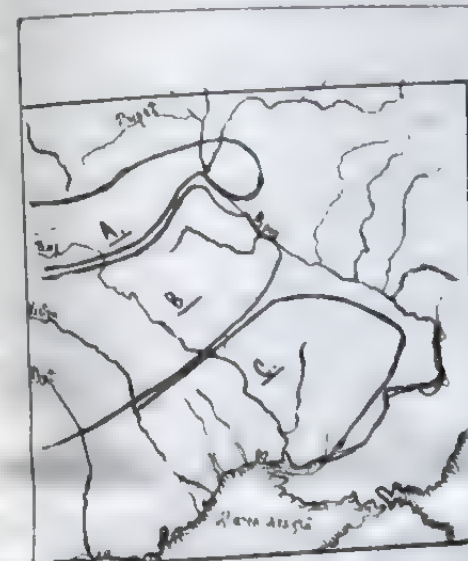
(6) P. N. Tretiakov, Vostочно-balkanskie plavaniia (Les populations slaves de l'Est), Moscou, 1953, p. 25-27.

(8) Œuvres citées, p. 31.

bienné" (9), mais tenant compte de sa grande surface de dispersion, depuis la rivière Pripeat vers le sud, il se serait plus juste de la dénommer, conformément à ses traits essentiels — "pripeato-carpatho-balkanique".

T. Passok distingue trois périodes de développement des tribus Cucutiennes — Tripoliennes: 1) l'époque primitive "A" du 3000 av. J.C. au 2700 av.n.è.; 2) l'époque moyenne "B" du 2700 au 2100 av.n.è.; 3) l'époque tardive "C" (pour le nord et pour le sud) du 2100 au 1700 av.n.è.

Donc, la dernière période se situe à l'époque du passage du néolithique au bronze (10).

La culture Cucuteni-Tripolien. La division en période, d'après T. Passok

Ce caractère cucuteni-tripolien de la dernière période a été contesté par beaucoup d'auteurs (en U.R.S.S. par A.I. Brinco, chez nous par V. Dumitrescu).

Pour attribuer la culture Cucuteni-Tripolienne aux Thraces, on a deux raisons: l'établissement des Thraces pendant la période protohistorique et historique.

(9) Ed. Meyer, Geschichte des Altertums, I, 2, ed. 3, p. 108.

(10) T. A. Passok, Les périodes de développement tripolien en U.R.S.S., dans "Vestnik Drevn. Istori" 1930, n. 1, p. 241-248.

(11) A. I. Brinco, Équipes d'habitat des peuples de la partie européenne de l'U.R.S.S. dans l'époque néolithique, Moscou, 1953, p. 228-229.

(12) A. I. Brinco, Recherches et Recherches in l'Europe archéologique, p. 3, 22, 23, 24. V. Gordon Child, considère que la civilisation néolithique dans le sud des Balkans a l'origine dans l'est de l'Europe.

(13) P. N. Tretiakov, Vostочно-balkanskie plavaniia (Les populations slaves de l'Est), Moscou, 1953, p. 25-27.

(14) Œuvres citées, p. 31.

que sur le territoire, d'où provient l'hypothèse naturelle thracique des établissements Cucutiens — Tripoliens. Le deuxième argument c'est la toponymie et l'hydronymie des régions du territoire occupé par cette culture. Même racines de plus.

A l'aide de la toponymie et l'hydronymie on peut constater que le territoire occupé par les Thraces dépasse la surface de la culture Cucuteni-Tripolienne, s'étendant au Nord et à l'ouest jusqu'au Bug de l'Ouest et au Sud. La différence s'explique probablement par la densité variable des Thraces sur ces territoires.

Parfois quelques nouvelles découvertes contribuent à mettre sous une nouvelle lumière la culture.

Récemment est parue une information dans le journal "Pravda Ukrainy", reproduite dans "New-York Times" et dans "Times" au 20 septembre 1972, sur les fouilles réalisées durant l'été de 1972 à 115 km au sud de Kiev, par l'Institut Archéologique de Kiev.

Conformément à l'interview donné par Shaghi, celui qui a dirigé les fouilles, on dit que lui avec ses collaborateurs ont découvert une ville de culture Tripolienne, capable d'avoir en jusqu'à 20.000 habitants et avant jusqu'à 1500 logements. Il est possible que lorsque la recherche scientifique de ces nouveaux établissements Tripoliens fera son apparition, on ajoutera de traits nouveaux à la caractéristique de la culture Cucuteni-Tripolienne-Arius. Cette culture est l'œuvre des tribus locales, autrement dit — thraces.

On est obligé de montrer qu'il y a encore d'autres avis sur le caractère ethnique de la culture Tripolienne. En voilà quelques uns:

Le chercheur ukrainien, V. V. Hroico, considérait les Tripoliens — des Protoslaves (11).

O. Menghin attribue la création de la culture Tripolienne aux "Tocharis" (12).

Conformément à l'avis de B. Gressit, la patrie primitive des Tocharis est en Orient, contrairement à d'autres opinions qui placent les Tocharis dans l'Asie, qui se trouve entre le Dniester, le Don et l'Oural, par exemple, I. Umiakov (13).

Nous sommes obligés de ne pas omettre l'opinion discordante d'un archéologue mexicain, P. Roca-Gimpera, sur la culture Cucuteni-Tripolien (14). L'auteur refuse de reconnaître la culture Cucuteni-Tripolien comme thrace: a) les thraces ne sont pas liés du Danube (15), et 2) la culture Cucuteni-Tripolien est pré-thrace. Avant pour les Thraces probablement, une idée bien plus inférieure à juste qualification, la culture ne peut être thrace. Selon l'opinion de l'auteur, les thraces représentent "l'arrivée en Europe de la culture asiatique-iroquoise indo-européenne".

Par conséquent, les Thraces, au commencement n'avaient été ni même indo-européens (sic!). L'auteur n'a aucun doute, ni la moindre idée de la langue thrace, qui a un caractère indubitablement indo-européen.

Contre l'hypothèse de l'auteur que les Thraces seraient venus en Europe de l'Asie Mineure, comme résultat de la guerre de Troie (15), nous parle la toponymie et l'hydronymie du territoire du Nord et de l'Est des Carpates.

Le même caractère apollinétique ont aussi les hypothèses des archéologues soviétiques A. Spilern, V. A. Go-

(11) V. V. Hroico, Kamenné vol. Stepana Prinosperia (L'âge de pierre au Danube moyen), Travaux du IIIe Congrès Archéologique, 1909, Kiev, vol. I, p. 249.

(12) O. Menghin, Die tocharische Sprache, der tocharische Text, Berlin, 1924, p. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

(13) I. Umiakov, Die tocharische Sprache, Berlin, 1924, p. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406,

En Roumanie, un apport essentiel à l'explication de la culture éeuteni-tripolienne l'avait apporté les fouilles effectuées par Radu Vulpe et ses collaborateurs à Ivoars (17).

Chapitre III

LES AUTEURS DE L'ANTIQUITE SUR LA DIMENSION DE L'ESPACE THRACE

Sur la protohistoire des Thraces, nous apprenons des ouvrages des anciens auteurs comme : Hérodote, Strabon, Ptolémée.

Le parent de l'histoire, Hérodote, a le mérite d'avoir souligné l'immensité de la dispersion de peuple des Thraces, le plus nombreux après les Indes (V, 3).

Malheureusement, étant préoccupé des frontières de la Scythie et des expéditions du roi persan Darius contre les Scythes, il n'a pas accordé l'attention suffisante due au problème thracique. Il écrivait (IV, 99) : "Devant la Scythie se trouve la Thrace qui s'étend jusqu'à la Mer. La Scythie commence depuis le golf formé par la Thrace; de même, elle pénètre l'Istre, en Scythie, se retournant d'Est vers la bouche. Des deux parties, les Scythes ont comme frontière la Mer".

De cette citation, nous pouvons tirer la conclusion que la Thrace était voisine avec la Scythie et qu'elle atteignait la Mer Pontique, mais il est resté sans précision quant à l'étendue et les frontières de la Thrace. C'est très possible que l'écrivain avait une vague idée sur l'étendue de la Thrace dans l'ouest de l'Europe, car il se trouvait sous l'influence de deux fausses idées. La première est la direction du fleuve Istre qui coule de l'ouest vers l'est, non par où nous le savons, mais plus au nord,

et qu'il descend du nord vers le sud, ainsi comme lui avait surpris l'idée, S. M. Saredonin (1).

Outre cela, aussi la position du Lac Meotis ne se trouvait pas encadrée dans la Mer Noire, comme sa partie nord-estique, mais qu'il sort d'elle, ayant une forme séparée. C'est justement pour cela qu'Hérodote présente dans sa description la Scythie comme un carré. Il est très probable qu'Hérodote s'imaginait le pays Thrace dans l'ouest de l'Europe et dans l'ouest du Danube.

Nous reproduisons la carte géographique de la Scythie, du Danube et de la Thrace, conformément avec les vues de l'écrivain.

Dans cette idée nous nous renforcerons encore, tenant compte qu'il place les Agathysies, considérés comme Thraces, dans le nord de la Transylvanie (IV, 100) : "De l'Istre en haut le milieu du continent, la Scythie est limitée d'abord, avec les Agathysies".

Par conséquent, de ces quelques informations restreintes que nous a laissé Hérodote, nous pouvons tirer la conclusion que les Thraces demeuraient à l'ouest des Scythes, ce qui se confirme par toutes les connaissances que nous avons aujourd'hui.

César, dans ses "Commentaires" (VI-ème livre), montre que les Allemands étaient voisins avec les Thraces dans la région des Carpathes Tatra.

Strabon est bien plus précis en comparaison avec Hérodote et avec César. Il écrit (VII 3, 1, c.294) : "La partie du sud de l'Allemagne d'entre l'Elbe — au moins là-bas, où elle s'avoisine avec le fleuve — est sous la domination des Souabes (C. 295). Et puis, tout de suite vient le territoire des Gètes, étroit au début, borné au sud par l'Istre, dans la partie opposée avec les monts couverts des forêts Herciniques et contenant aussi une partie des montagnes. Ensuite, le territoire s'élargit et s'étend vers le nord jusqu'aux Thyragètes, frontières que nous ne pouvons pas décrire pratiquement. Comme ces lieux ne sont pas connus, on a pris en considération les créateurs des mythes qui parlent des montagnes de Ripet et des hyperboréens".

"Ripet" sont les montagnes avec la localisation fluctuante en Sarmatie du nord, aux sources de l'Istre (2).

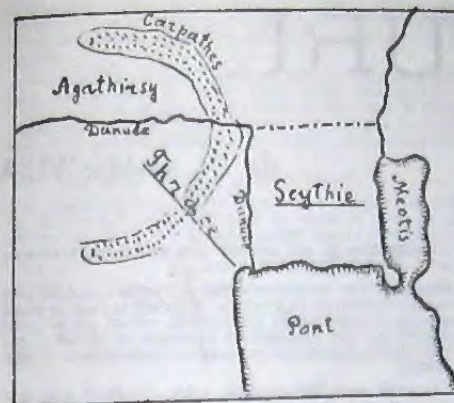
Les frontières thyragètes restent non-identifiées, à Strabon. C'est important, tout de même, que l'écrivain sentit se trouver devant l'immensité gétique, que d'autre avaient expliqué par le mythe d'hyperboréens.

Malgré que Strabon ne croit pas dans les mythes, les considérant comme mensonges de Pytheas, il fait pourtant quelques précisions, grâce auxquelles nous pouvons nous former une idée concrète de l'établissement des Thraces. Il écrit (VII, 1, 1, C.289) : "Au nord de l'Istre sont les territoires d'au delà du Rhin et de la région celtique. Il est question des populations celtiques et germaniques, jusqu'au bastarnes et thyragètes et le fleuve Boristhènes, de même que ces populations qui s'étendent vers l'intérieur du territoire, entre celui-ci et Tanais et les bouches du lac Meotis, jusqu'à l'Océan, se limitant avec les eaux de la Mer Pontique. Au sud de l'Istre se trouvent les populations illyriques, thraciques et celles celtiques ou d'autre, qui se sont mélangées avec celles-ci".

Dans une autre part, il écrit (II, 5, 30, C.129) : "L'Istre laisse à gauche l'entière Allemagne, commençant du Rhin et tout les territoires des Gètes, les contrées des thyragètes, des bastarnes et sarmates, jusqu'au fleuve Tanais et le lac Meotis et, à droite, l'entière Thrace, l'Illirie et une partie de l'ellade avec laquelle se termine l'Europe".

(1) S. M. Saredonin. Géographie historique, Petrograd, 1916, p. 21.

(2) Les Sources de l'Illissos Roumaine, v. 1, Buc., 1964; Estil, p. 11; Apollonio, p. 134, 141, 143; Virgilus, p. 283; Strabon, p. 223; Dionysos de Halicarnasse, p. 261.

Carte de la Scythie et de la Thrace
(d'après Hérodote)

L'auteur ne doute pas que les Gètes parlent le même langage que les Thraces et qu'au sud du Danube se trouvent de même les Thraces avec le nom de Moeses (VII, 3, 10, 13), que les Daces ont le même langage que celui des Gètes... et que les tribales sont d'origine thracique".

De même, nous ne pouvons pas omettre que Strabon parle des Cimériens qui, selon l'auteur, portent parfois aussi le nom de trères (I, 3, 21, C. 61). Or, nous savons maintenant que les Cimériens, de même que les trères, sont des Thraces.

Strabon savait que l'Istre n'a pas deux bras dont l'un se jette dans la Mer Adriatique et l'autre dans la Mer Noire, comme croyaient quelque uns dans son temps, par exemple Hipparch, mais il affirmait que l'Istre se jette seulement dans la Mer Noire (I, 2, 39; I, 3, 15).

L'auteur distingue, en ce qui concerne leur établissement, les Gètes des Daces. Les premiers s'étendent vers le Pont et vers l'est et les Daces habitent dans la contrée opposée, vers l'Allemagne et vers les sources de l'Istre (VII, 3, 13; C.304).

D'après ce que nous pouvons constater, Strabon dépasse beaucoup Hérodote en ce qui concerne les informations sur les Thraces. On trouve chez lui une grande richesse d'informations en ce qui concerne ce peuple.

Mais un véritable trésor pour la science historique est présenté par la géographie de Ptolémée ("Le guide géographique").

Probablement que cet auteur, écrivant sa géographie, avait eu à sa disposition les traces des frontières de la Dacie et de la Gétique, effectuées par le gendre de l'empereur Augustus Agrippa. Celui-ci avait défini les frontières des Thraces ainsi : "Dacia, Gética finitur ab Oriente desertis Sarmatiae, ab Occidente flumine Vistula, a septentrione Oceano, a meridie flumine Istro".

V. Pârvan, qui avait étudié la géographie de Ptolémée, avait observé que cet auteur donnait des définitions aux frontières beaucoup plus modestement, soit : vers l'ouest — la Thracia, vers le nord — les Carpathes galiciens, à l'est — le Serech, vers le sud — le Danube. Malgré cela, toujours Ptolémée donne un grand nombre de nominations et des localités qui, de fait, confirment en bonne partie les frontières d'Agrippa. Les Gètes se sont étendus jusqu'en Bosnie, l'Oder moyen, le bas de la Vistule,

les marais du Pripeth et les cataractes du Dnieper (3).

Ptolémée (III, 5, 9) montre que dans le nord de la Sarmatie vers la Vistule, par dessus des montagnes peucines (c'est-à-dire bastarniques), habitaient les Costobokes et les Transmontagnes. Dans la région de la Vistule, vers Warthe, se trouve la localité getique Sattidava et, près de l'Oder, Siundava. Au sud des Costobokes, sur la Vistule méridionale, dans la Silésie tchèque, se trouvait Arsietae (racine getique arsa chez W. Tomashek, II, 2, 54). Entre Costobokes et Arsietae, auprès de la Vistule, se trouvaient les Anartofracts, une branche des Anarts, un peuple mixte celto-dacique, sinon peut-être celtique pur.

Au sud d'Arsietae, en continuation jusqu'au Carpathes Baskies (III, 5, 8), Ptolémée énumérait un après l'autre les peuples getiques : les Biesses. Dans la Pologne du sud-ouest, les Pie-Gètes.

L'auteur consacre beaucoup des pages à différentes tribus thraciques : soit aux agathysies, carpes, costobokes. Il s'arrête surtout spécialement à la dispersion des carpes, qui occupaient un énorme territoire situé entre la Gétique de l'ouest et Hierasos. Du nord-ouest vers sud-est, nous avions des carpianes, tagres, thyragètes, carpes (depuis Boristhenes jusqu'à Hierasos). A l'est du Sireth, selon l'opinion de l'auteur, sont signalées les villes : Zargidava, Temachidava et Piroboridava (III, 10, 7-8) (4).

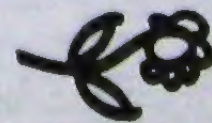
Trois intéressantes sont les indications sur le caractère thracique des localités situées autour des bouches unies du Boug du sud et du Dnieper (la péninsule est notée aussi chez Plinius — IV, 12 (26), 83). Nous trouvons là-bas "la route d'Achilens", le peuple nommé Sandes, devant le territoire habité par ce peuple, l'île Boreas, les villes sur le Dnieper Sarmos et Saron (5).

Les renseignements que les auteurs ultérieurs nous donnent sur les Thraces sont d'une importance minime. Aucun d'eux n'a réussi à compléter avec des données essentielles les informations fournies par Ptolémée.

Vu l'objectif qui nous préoccupe — mettre en évidence les dimensions de l'espace occupé par les Thraces dans la préhistoire et les premiers temps de l'histoire — nous n'avons pas l'intention d'épuiser toute la richesse d'informations que Ptolémée nous offre.

Et pourtant, malgré la richesse de ses données, nous constatons que cet auteur fait abstraction des peuplades établies dans l'espace qui s'étend au nord et à l'est des Carpathes comme si c'était un désert, ainsi qu'on peut se rendre compte de la carte géographique ci-jointe.

Cette lacune dans les informations concernant l'espace qui s'étend entre les Carpathes et la rivière Pripeth et entre le Pruth et le Dniestr justifie notre tentative de remplir le vide laissé par Ptolémée. Et dans ce but, nous avons entrepris des recherches dans le domaine de la toponymie et de la hydronymie.

(16) Ap. T. Pascu (La périodisation), p. 223.

(17) Les fouilles archéologiques de Ivoars, Département Neamt, dans "Studi" ("Etudes"), 1919, nr. I, p. 126-130.

(3) V. Pârvan, Gética, 1936, p. 221, 279.

(4) Pour la localisation de ces établissements, voir plus bas V. Pârvan, id., p. 240.

(5) V. Pârvan, id., p. 240.

IN MEMORIAM

de Dr. Ovidiu VUIA

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

România grăta ca și după un bombardament atomic.

Pentru tine și toți ceilalți care au pierit în noptea
aceea absurdă, imposibilă și crudă.

Pentru tine și toți ceilalți care au pierit în noptea
aceea absurdă, imposibilă și crudă.

Pentru tine și toți ceilalți care au pierit în noptea
aceea absurdă, imposibilă și crudă.

Din chaos Doamne-am apărut
Și m'am întoarce'n chaos...
Și din repaos m'am născut
Mi-e sete de repaos.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Noi ceilalți, ca să mă exprim în termenii lui Schopenhauer, ne ducem destinul, conduși de oarbă voință de a trăi, considerând de cele mai multe ori experimentele filozofice, ca lucruri inutile, ce nu merită o prea deosebită atenție.

Bucureștiului luând parcă floarea și aroma acelei primaveri care se pregătea și dându-i în schimb pulbere de ars și de cadavru. Primăvara aceasta va rămâne o iarnă veșnică.

Bucureștiului luând parcă floarea și aroma acelei primaveri care se pregătea și dându-i în schimb pulbere de ars și de cadavru. Primăvara aceasta va rămâne o iarnă veșnică.

Bucureștiului luând parcă floarea și aroma acelei primaveri care se pregătea și dându-i în schimb pulbere de ars și de cadavru. Primăvara aceasta va rămâne o iarnă veșnică.

Bucureștiului luând parcă floarea și aroma acelei primaveri care se pregătea și dându-i în schimb pulbere de ars și de cadavru. Primăvara aceasta va rămâne o iarnă veșnică.

Bucureștiului luând parcă floarea și aroma acelei primaveri care se pregătea și dându-i în schimb pulbere de ars și de cadavru. Primăvara aceasta va rămâne o iarnă veșnică.

AMINTIRILE MELE DESPRE GENERALUL PLATON CHIRNOAGA

de Cpt. N. S. GOVORA

care să înăbușim ca pe un abor de bulub alb, prins în
palme, acea disperare fără margini, pentru Țara asupra
căreia se abat atâtea dureri.

care să înăbușim ca pe un abor de bulub alb, prins în
palme, acea disperare fără margini, pentru Țara asupra
căreia se abat atâtea dureri.

care să înăbușim ca pe un abor de bulub alb, prins în
palme, acea disperare fără margini, pentru Țara asupra
căreia se abat atâtea dureri.

care să înăbușim ca pe un abor de bulub alb, prins în
palme, acea disperare fără margini, pentru Țara asupra
căreia se abat atâtea dureri.

Dr. Ocidia Vulo.

văzând cum alături de ei treceau trupele, mai bine zis
hoardele "aliate" cu mașinile, cu caii, cu boli și chiar cu
recite, luate cu forța de la locuitorii satelor noastre. Aceste
hoarde bezmetice, bete, ucidând și violau sub ochii n-
putincioși ai soldaților noștri.

văzând cum alături de ei treceau trupele, mai bine zis
hoardele "aliate" cu mașinile, cu caii, cu boli și chiar cu
recite, luate cu forța de la locuitorii satelor noastre. Aceste
hoarde bezmetice, bete, ucidând și violau sub ochii n-
putincioși ai soldaților noștri.

văzând cum alături de ei treceau trupele, mai bine zis
hoardele "aliate" cu mașinile, cu caii, cu boli și chiar cu
recite, luate cu forța de la locuitorii satelor noastre. Aceste
hoarde bezmetice, bete, ucidând și violau sub ochii n-
putincioși ai soldaților noștri.

văzând cum alături de ei treceau trupele, mai bine zis
hoardele "aliate" cu mașinile, cu caii, cu boli și chiar cu
recite, luate cu forța de la locuitorii satelor noastre. Aceste
hoarde bezmetice, bete, ucidând și violau sub ochii n-
putincioși ai soldaților noștri.

văzând cum alături de ei treceau trupele, mai bine zis
hoardele "aliate" cu mașinile, cu caii, cu boli și chiar cu
recite, luate cu forța de la locuitorii satelor noastre. Aceste
hoarde bezmetice, bete, ucidând și violau sub ochii n-
putincioși ai soldaților noștri.

ce ne salvă, ne roagă să-l acuzăm un moment, eu să termin "operația înmormântării". Din actele închinate de mine și capitulul I, reținem că în zorii se prezintă un soldat rus, beat, câștigă pe un cal care abia se ținea pe picioare. Autoritar, cerea să-l schimbe, să la unul mai bun. Sublocotenentul a ordonat să se pună toți calii în linie, iar rusul îl a spus să alege. Natural, rusul și-a ales calul cel mai arătos. Dar abia a terminat să-l formuleze dorința, că un pumn al lui P. l-a trântit înăuntrul. A venit și un sublocotenent de rezervă, boxer în viața civilă, și dă-i și dă-i. L-au bătut cu sete vreo jumătate de oră și apoi l-au urcat pe mârjoaga cu care venise. Dar rusul alunecă pe gâtul calului și cădea mototol în țărâna. P. nu și-a pierdut cumpătul. A tărit pe rus în grădina unde erau pomi și tufișuri, a ordonat să-l desbrace, l-a arătat pe el, a pus să-l sape o groapă, ordonat să se așeze în genunchi, să se roage, și apoi a tras un glonț în cap. Când am sosit eu și L., sublocotenentul P. era pe punctul de a termina "operația înmormântării".

Colonelul Ionescu, înspăimântat, l-a trimis la divizie, însoțit de un locotenent de rezervă. Și regimentul a plecat mai departe. Peste vreo trei zile, toți ofițerii ne găsim în curtea școlii din alt sat, tolișii pe niște lemne și prăjindu-ne la soarele blajin de toamnă. La un moment dat, se aude un galop de cal. Calul, falnic, se oprește în fața porții. De pe el sare printren sublocotenentul P., salută așa cum știa el, și dătrun mare de mărind pe care îl avea cârmăruș de răt, scotește niște alune americane pe care începe să le împartă cu dârmăle celorlalți ofițeri.

- Ce s'a întâmplat?, întreabă colonelul.
- Nimic important, domnule colonel, răspunde el și de la piept scoate un plic cu antetul Diviziei. Pe lungul raport făcut de colonel, era o rezoluție scurtă: *În cazuri similare, se va proceda identic. Semnat: General Platon Chirnoagă. Colonelul nu și-l putea crede ochilor.*
- Și calul acesta de unde-l ai?, întreabă el.
- Calul? Păi, pe drum am întâlnit un soldat rus. Rușul era rus, dar calul e românesc. La ultiți-vă ce mândrețe de cal!
- Și ce-al făcui?
- Cu cine, cu rusul?... I-am făcut de petrecanie. La asta n'am mai avut timp să-l fac "operația înmormântării".
- Și alunele de unde le ai?
- Păi de la el. Le furase de la un biet român de al nostru. Și, mai bine să le mănâcăm noi, decât porcul de rus.

Colonelul a lăsat să-l cadă alunele la picioare. Cei alți ofițeri au continuat să mănânce liniștiți.

Tot ce povestesc e purul adevăr. S'ar putea totuși ca unii cititori să spună că nu e verosimil. Le răspund apăsător cu purul adevăr. În acele zile de restrițe s'au găsit și alți ofițeri, soldați sau chiar țărani care au făcut de petrecanie salaticilor. Într-o zi, la vreo sută de metri de intrarea într-un sat, coloana noastră e oprită de sentinela. La marginea unei porumbiști, cu capul în șantul șoselei, stăcea un soldat rus, aproape gol. Oprirea coloanei n-o făcut să credem că satul era ocupat de ruși care anhetau, pentru a descoperi pe ucigași. Nimic din toate acestea. Coloana era oprită pentru a ni se indica că n'apotea trece pe drumul principal. Într-o casă dormea un general rus și nu trebuia să se tulbure somnul. Autenticii! Coloana trebuia să o ia pe un drum lateral. Acesta era de pământ, trecea pe sub niște copaci stufoși și, cum ploaie cu câteva zile mai înainte, era impracticabil. Bocancii ruși și soldații noștri se infundau în noroiul care era rece și intra în el cu ușurință. La sfârșitul drumului, soldații și-au scuturat picioarele, și-au ăters bocancii cu apă, și-au șters sudoarea și, scărânat din dinți, au tras câte o sudală românească la adreasa domnului general "aliat". Și acesta a purul adevăr. Coloana salatic înainta ca niște hoarde, din casele în care intrau și găseau vin sau rachiu nu plecau decât după ce terminau băutura: rămăneau adesea zile întregi. Nimeni nu stătea să cerceteze lipșurile și nici să identifice un cadavru de la marginea unei porumbiști, chiar dacă acesta era viabil salatic.

Așa am aflat de generalul Chirnoagă, aruncându-mi ochii pe hârtia adună de sublocotenentul P., pe care scria: *În cazuri similare se va proceda identic. Generalul Chirnoagă luase comanda Diviziei cu câteva zile înainte. Cel care o comandase până atunci, generalul Puiu Petrescu, plecase la București, pentru a intra în guvern, dacă nu mă înșel. Subsecretar de Stat la Ministerul de război, un ministru plin era un alt scapăt galeonat: generalul Negulescu.*

Așa am aflat la Tisa. Am trecut-o și, în capul de pod constituit, comanda batalionului a lui-o maiorul Ghiță. Într-o dimineață m'am trezit în buburluri teribile de artillerie. M'am dus la maiorul Ghiță și l-am găsit dându-le

puică la doi salatici. Am văzut negru înaintea ochilor. Maiorul nu l-a scăpat gâtul meu de scârba. Au plecat salaticii și în acelaș pahar — avea numai unul — a pus puică și pentru mine. L-am refuzat. "Porcilor fătoră să le dai otrăvă, nu puică", l-am spus eu.

Ma trimis apoi pe linia I-a, să văd ce se petrece, căci acolo cădeau proiectilele unguilor. După vreo jumătate de oră, eram chemat la postul de comandă. Nu l-am mai găsit pe maior, ci un ordin scris în care mi se comunica că relau comanda batalionului, și trecând la postul de comandă al Diviziei. La postul de comandă era un telefon direct cu Divizia. Generalul Chirnoagă mi-a comunicat că batalionul meu constituia rezerva Diviziei și-mi ordonă să organizez apărarea satului. Am făcut-o cum am putut, mai bine. Apa am aflat că Diviziei noastre din capul de pod, în lupta cu un pumn, îi căsuse în spate, de ceaialta parte a Tisei, o divizie blindată germană. Eram incercuți. Generalul Chirnoagă pe care aceiași incercuiri îl găsisse dincolo de Tisa, căduse și găsisse mijlocul de a intra în cerc. Ca un comandant de vas, ca un adevărat comandant de oști, generalul Chirnoagă înțelegea că datorită lui era de a avea același soartă ca și soldații pe care-i comanda. Exemplul lui fusese urmat de colonelul Alexandru. Nu însă de colonelul Ionescu, caer a rămas în afara cercului.

Se apropia seara. Linia noastră I-a, din lipsă de efective, de armament și mai ales de muniții, era împinșă mereu spre sat. Focurile se auzeau din ce în ce mai aproape. Sfârșitul era și el aproape. Și prin telefon, generalul Chirnoagă mi ordonă să-mi iau batalionul și să mă îndrept spre Tisa, pentru a face față Nemților care ne înconjuraseră, rămânând-teoretic-singura rezervă a Diviziei.

A doua zi, Divizia a IV-a a căzut prizonieră. Ajuns în Viena, generalul Chirnoagă a intrat în Guvernul Național. A scotit că trebuie să-și apere Țara până la sfârșit, cu mijloacele care-i stăteau la dispoziție.

Și a venit și Prăbușirea. Generalul a rămas credincios Guvernului de la Viena. Cu toate riscurile. A fost închis în lagăr și nu s'a lepădat. Și, curios, printre puținele hotărâri juste luate de Aliați, a fost și acela de a-l pune în libertate, întrucât în Guvernul de la Viena, generalul Chirnoagă n'a fost un criminal de război, ci s'a daturat Țara.

Și a venit exiliul. Lung exil în care generalul a rămas demn, a trăit demn. N'a cerut un franc elvețian din "Fondul Național". În sărăcie, în lipsuri, a continuat să-și apere Țara. Nu mai avea soldați de comandă și nici măcar un pistol. Dar dragostea de Țara era același, tot atât de mistuitoare. A început să scrie. A devenit soarece de bibliotecă. A schimbat sacca cu candelă. A scris articole, cărți. Într-o clipă, două cărți importante: "Istoria Daciei și continuitatea daco-română" și "Istoria politică și militară a războiului Românii contra Rusiei sovietice". Mă voi opri asupra ultimei. Cititorul e rugat să-și arunce o privire asupra bibliografiei: cărți, multe cărți în limbile română, franceză și germană. Lucrare serioasă, singura istorie a Războiului nostru Sfânt. La București, cum e normal, nu s'a scris și nu se scrie o asemenea istorie. Pentru cel de acolo, acest război e injust, e criminal. Just e doar războiul din Vest. Aupra acestui război, războiul rusinii pentru cel ce nu participă la el, s'au scris și se vor scrie multe cărți. Am în fața mea o asemenea carte, despre care voi scrie așa cum se cuvine, într-un viitor număr al Carpaților. În treacăt fie spus, în exil sunt mulți nefericiți care au păreri asemănătoare cu cel de la București, adică războiul nostru în război e injust și criminal și just e doar cel dus contra Germanilor. Curioasă potrivire de păreri!

În exil, generalul Chirnoagă a frecventat bibliotecile: a citit, a adunat fuge, a studiat, a scris. Alți generali au organizat armate imaginare, au plătit lăfuri tot imaginare ofițerilor. El însă s'au înfrupt, de data aceasta efectiv, din "Fondul Național". Cartea despre care am vorbit rămâne. E cerută de bibliotecile și de străini: de generali străini, pentru a o consulta.

Și Generalul Chirnoagă a murit. Așa cum a trăit: pe baricadă. Pe baricada de la Viena.

Generalul Chirnoagă n'a fost legionar. Dar, ca statia alii legionari, a rămas până la moarte, pe baricada. Verde, considerând că aceasta o singură baricadă efectivă în lupta contra celor Țări Duminică. Pe o singură baricadă, devoratoare de fonduri naționale și străine, le-a considerat false.

Pentru mine, generalul Platon Chirnoagă rămâne omul de curaj, acel om care în momentele de restrițe și de rușine, când statia alții, cu speranța că-și vor salva altușile, cu trimisă acei de mil de Românii la abator, a scris apăsător acele cuvinte: *În cazuri similare, se va proceda identic.*

OMUL SFINTESTE LOCUL

de N. Beldie

UNT de la țară și prietenii mei cei mai buni au fost preoții și învățătorii, pe care l-am apreciat și alinat. Dintre cei care s'au ridicat din satul meu, unul dintre cele mai mari sate din ținutul Tecucului, cel mai mult au fost preoții și învățătorii. Și dintre învățătorii, aproape toți au rămas să doarmă pe câmpurile de bălăie ale Sfântului nostru război. Ei erau patrioți, își lubeau pământul, nu numai pentru că se trăgeau de la brazdă, ci și pentru că rămăneau la brazdă. Instinctul lor de conservare țărănesc, nu numai că-și trăgea seva din brazdă din care se născuse, dar se devolta, creștea din acelaș brazdă lângă care rămănea să trăiască. Preoții erau la fel.

Deneala, nu din satul meu, ci din unul vecin, un prieten, odată terminat seminarul, s'a dus la școala militară. De rezervă, bineînțeles. L-am întâlnit și l-am întrebat dacă a renunțat la preoție. "Dacine ferește, m-a răspuns el, dar acum Credința trebuie apărată nu numai cu Crucea, ci și cu spada. După ce vom învinge pe cei fără Dumnezeu cu spada, mă voi întoarce la Cruce".

Pe Părintele Petriche de la Montreal, l-am întâlnit prima dată în zilele acelea grele de sfârșit de Octombrie 1944. La Tisa, era sublocotenent de rezervă. În noaptea fatală, se găsea lângă generalul Chirnoagă. Nu l-am întâlnit niciodată, dar bănuiesc că situația e perfect identică cu a

prietenului de care vorbeam mai sus, din Brăhășeștii Tecucului: întâi cu spada și apoi în popoi la Cruce.

Viața mea vagabondă m'a făcut să cunosc și un preot bătrân pe care nu-l uit niciodată. E Părintele Costache de la Kadikioi. De el mi-am amintit când am văzut la Traian Popescu o scrisoare de la Părintele Petriche de la Montreal. El apun Petriche, pentru Părintelui Petre Popescu de la Montreal, așa l-ar fi spus țărani din satul românesc în care ar fi pastorit, dacă viața și-ar fi urmat cumuli liniștiți și nu ar fi venit potopul.

Ma găseam deci ca locotenent de grăniceri în satul Kadikioi de la granița bulgărească. Sat mic, priclit, cu un singur intelectual: învățătorul. Preot nu avea satul, dar avea biserică. Stăruie la făcea Părintele Costache de la Valaia, un sat mai mare, la vreo 6 km. de Kadikioi. L-am cunoscut pe Părintele Costache și, cu toată desosebirea de vârstă, ne-am împrietenit.

Sinlea o Duminică la Valaia și una la Kadikioi. Când stătea la Kadikioi, venea de Sămbătă seara. Era sârac Părintele Costache și cu familia grea: fete și băieți la școli la oraș, și-și lăna cu greu copiii la școli, căci Părintele Costache nu era bapăreț. Când făcea o slujbă unul om sârac, refuza să primăsească banii pe care sâracul și-l scotea cu greu de la chimii. Din contra, când știa că unul dintre sârceii lui se găsea la strâmtoare, din puțului lui scotea și dădea sârceului. Cel 6 km. ce despărțeau Valaia de Kadikioi, îl făcea Părintele Costache în vreo trei ore. Era bătrân, greoi, mergea încet și trebuia să se oprească de multe ori ca să se odihnească pe o piatră de la marginea drumului. Și totdeauna bătea la poarta casei Țărănești în care locuiau stăteau ore întregi de vorbă.

Odată l-am întrebat de ce mai vine, cu atâtă oboseală și nezas, dacă satenii din Kadikioi nu sunt capabili să-l pună de înțelegere din la dispoziție o căruță cu cai sau măcar cu boi. La care Părintele Costache, oftând greu, mi-a răspuns: "Ei, die it, mai doborâș și așa să treacă o Duminică fără să stătească la Valaia, dar în nici un caz nu și așa o Duminică fără să stătească la Kadikioi". "De ce?" l-am întrebat eu, mirat. "Vedeți die it, la temelia Bisericii din Kadikioi e sedit sufletul meu, ca la temelia Mănăstirii Curții de Argeș, sufletul nevestei Meșterului Manole".

Povestea Părintelui Costache s'a depănat molcomă în înserarea liniștită doborogeană. Era tânăr când venise în sat la Valaia. Și Kadikioi, la 6 km, nu avea biserică. S'a abătut, a intervenit la autorități, dar autoritățile, ca totdeauna: tembele. S'a dus la țărani din Kadikioi, din casă în casă, sfătuindu-i să-și facă biserică, dar țărani erau și mai tembeli decât autoritățile. Dar Părintele Costache nu s'a lăsat. A alergat în dreapta și stângă, a apăsător pe țărani, a făcut un comitet, a început să strângă bani și a început lucrul. Din lipsă de bani, lucrul se făcea, gratis de țărani, care cărau nisipul și cărămizile cu spatele, etc. Țărani mai veneau o zi, uitau să vină în alta, dar cei care n'a lipăit niciodată, cei care a urcat șcheile în fire care și cu cărămizile în spate, a fost Părintele Costache.

— Și așa s'a terminat biserică, și daceia spun că la temelia ei e sedit sufletul meu, și-a terminat Părintele Costache povestirea.

Pe Părintele Petriche de la Tisa, l-am reîntâlnit la Paris. Spada fusese frântă, tânărul Petre Popescu se întorcase la Cruce. Studia teologia. Era un student sârgețos, liniștit și serios, cum puțin am cunoscut. Și-a luat doctoratul în teologie și apoi a plecat în Vest, căutând Românii unde să servească pe Hristos. A ajuns în Canada. Și aici, jata ce scrie măsura Părintelui Petriche: "Am sedit lui Dumnezeu, una dintre cele mai frumoase biserici românești din afara hotarelor, cu iconostas sculptat în lemn, cu icoane pictate de iconografi care știu numai să se roage și să dea expresie simțirii ei credinței lor, în chipurile ce se purtat Oloria lui Dumnezeu pe acest pământ. Am pus la temelia ei pământ din toate colțurile României, chiar din Chigindă și Cernduși (dacă nu mă înșel, Părintele Petriche a studiat și în acest oraș), pentru că treburile să rămână o prezență a crâștii românești în Canada".

Părintele Petriche nu a trebuit desigur să care cărămizile cu spinarea, ca Părintele Costache de la Valaia. Dar în clădirea frumoasei biserici din Montreal, a trebuit să se consume energie, oboseală, îndoieli, sudoare. Meritul ridicărilor acestor frumoase biserici, "care va rămâne" peste veacuri, "o prezență a exiliului românesc în Canada", revine desigur tuturor enoriașilor Bisericii "Buna Vestire" din Montreal. Dar la temelia ei, pe lângă pământul aceluși, va toată Țara de la Dunăre, de la Chisinau și Cernduși, va rămâne sedit sufletul Părintelui Petriche, acel pe care l-am cunoscut pe Petriche a sedit la temelia frumoasei biserici Părintelui Petriche a sedit la temelia modestelor biserici din Kadikioi, de la granița bulgărească.

Omul sfințește locul!

REDACTIONALE

Dragi compatrioți de pretutindeni.

O nedorită întârziere, provocată de circumstanțe străine de voința noastră, face ca numărul 4 să vă parvină cu o întârziere de două luni, deși tot materialul fusese predat tipografiei la timpul său, ba mai mult, și plata lui se făcuse cu anticipație.

Credem că nu e cazul să intrăm în detaliu, fiindu-vă destul de cunoscute schimbările radicale survenite în situația politică a țării care ne găzduiește.

Tipografiile au fost supraincărcate cu pregătirea materialului electoral care avea întâietate, dat fiind timpul scurt fixat între hotărâre și efectuarea alegerilor.

Noi vă cerem iertare și vă rugăm să nu dați alte interpretări întârzierii survenite.

Ca o compensare primiți în curând numărul 5-6, într'un exemplar de 40 de pagini.

Ne îngăduim a reaminti cititorilor-majoritatea în instanță cu plata abonamentului-că e imperios necesară aranjarea acestei chestiuni cu redacția revistei.

Ce Dumnezeu, e nevoie de atâtea insistențe pentru a vă face a înțelege că sacrificiul vostru, minimal individual, reprezintă dela toți, seva vitală a revistei, pe care acceptând-o, v'ați obligat a o sprijini, întru realizarea programului de lămurire a exilului și a străinătății, asupra problemelor românești.

Traian Popescu

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE
ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL.
APARE ODATA LA DOUA LUNI
SUB INDIRIJAREA UNUI COMITET
DE REDACTIE

Redacția și Administrația:
Calle Conde de Peñalver, 82, 4.
Teléf. 402.11 01 - MADRID-6
Correspondența:
Apartado 9.269 - MADRID (España)

Abonamente:
Anual ... 20 \$ USA
De susținere ... 40 \$ USA
Expedierea Avion plus ... 5 \$ USA

EDITURA CARPATII ANUNTA

Au apărut:

ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. I, II și IV	15 \$ USA
ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murărașu, vol II	4 \$ USA
Vol. I, legat	19 \$ USA
NATIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murărașu	8 \$ USA
POVESTI, de Ion Creangă, legat și bogat ilustrat	20 \$ USA
DACIA, de Vasile Părvan	3 \$ USA
PRECURSORI, de Octavian Goga	3 \$ USA
ISTORIA PARTIDELOR. NATIONAL, TARANESC SI NATIONAL-TARANESC, de Pamfil Belcaru, vol. I, II	12 \$ USA
ISTORIA POLITICA SI MILITARA A RAZBOIULUI ROMANIEI CONTRA RUSIEI SOVIETICE, de General Platon Chirnoaga	8 \$ USA
KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil Belcaru	8 \$ USA
STEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de prof. Alexandru Boldur	8 \$ USA
ISTORIA DACIEI SI CONTINUITATEA DACOROMANA, de General Platon Chirnoaga	8 \$ USA
LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu	5 \$ USA
POVESTI FARA TARA, nuvele, de Faust Bradescu, N. Novac și N. S. Govora	5 \$ USA
UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Belcaru	3 \$ USA
DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, rustică.	4 \$ USA
Legat până la	5 \$ USA
CORNELIU ZELEA CODREANU, DOUAZECI DE ANI DE LA MOARTE, de Gr. Manollescu, T. Popescu, etc	3 \$ USA
MOTA SI MARIN, DOUAZECI SI CINCI DE ANI DE LA MOARTE, de Prut y Soutzo, Marqués de Nantouillet, Blas Pinar, Gr. Manollescu	5 \$ USA